

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА
НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО
НА ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНО
РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА ВЕЛИКО
ТЪРНОВО - 2023

Съдържание

ВЪВЕДЕНИЕ	5
I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНЕТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА	8
II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ	35
III. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА.....	43
3.1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни	43
3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми	44
3.3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината	44
3.4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени	45
3.5. Мерки за прилагане принципа на партньорство	46
3.6. Резултатите от извършени оценки към края на съответната година.....	47
IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ.....	51
4.1. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 1.	51
4.2. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 2.	67
4.3. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 3.	79
4.4. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 4.	82
4.5. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 5.	95
V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО.....	100

ИЗПОЛЗВАНИ АКРОНИМИ

АИС	Автоматични измервателни станции
АСП	Агенция за социално подпомагане
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ВТУ	Великотърновски университет
ДГ	Детска градина
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България
ИТРС	Интегрирана териториална стратегия за развитие
МОН	Министерство на образованието и науката
МСП	Малки и средни предприятия
МЦРСМ	Медицински център за рехабилитация и спортна медицина
МФ	Министерство на финансите
МФФ	Международен фолклорен фестивал
НКН	Недвижими културни ценности
НПО	Неправителствени организации
НСИ	Национален статистически институт
НЧ	Народно читалище
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОУ	Основно училище
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПЗ	План за застрояване
ПИРО	План за интегрирано развитие на община
ПМС	Постановление на Министерски съвет
ППЗРР	Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателни станции за отпадни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПХГ	Профилирана хуманитарна гимназия
РЗИ	Регионална здравна инспекция

РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
РУО	Регионално управление на образованието
СБАЛПФЗ	Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания
СУ	Средно училище
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ФМ на ЕИП	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство
ХГ	Художествена галерия
ЦМЕДТ	Център за междуетнически диалог и толерантност
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип
ЦПЗ	Център за психично здраве

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ В ТЕКСТА

Таблица №	Описание
Таблица 1.1.1.	Брой жители по населени места в Община Велико Търново за период 2020-2022г.
Таблица 1.1.2.	Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2020-2022г., в %
Таблица 1.1.3.	Население по възраст в Община Велико Търново към 31.12.2022 г.
Таблица 1.1.4.	Лечебни заведения в Община Велико Търново
Таблица 1.1.5.	Медицински персонал и население на един лекар в Община Велико Търново
Таблица 3.6.1.	Финансово изпълнение на ПИРО Велико Търново през 2023г.
Таблица 4.1.1.	Изпълнение на мерки по Приоритет 1. Зелена и иновативна община
Таблица 4.2.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 2.
Таблица 4.3.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 3.
Таблица 4.4.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 4.
Таблица 4.5.1.	Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 5.

СПИСЪК НА ФИГУРИТЕ В ТЕКСТА

Фигура №	Описание
Фигура 1.1.1.	Динамика на населението на ниво област Велико Търново и Община Велико Търново, за периода 2020 – 2022г.
Фигура 1.1.2.	Динамика на населението на ниво община, градове и села за периода 2020 – 2022г.
Фигура 1.1.3.	Разпределение на населението в Община Велико Търново по населени места към 2022г.
Фигура 1.1.4.	Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2020-2022г.

- Фигура 1.1.5. Естествен прираст на населението на Община Велико Търново за периода 2020-2022г. (брой)
- Фигура 1.1.6. Механичен прираст на населението на Община Велико Търново за периода 2020-2022г. (брой)
- Фигура 1.1.7. Места и деца в детските градини в Община Велико Търново
- Фигура 2.1.1. Стратегическа рамка на ПИРО на Община Велико Търново
- Фигура 2.1.2. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 1.
- Фигура 2.1.3. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 2.
- Фигура 2.1.4. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 3.
- Фигура 2.1.5. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 4.
- Фигура 2.1.6. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 5.
- Фигура 3.6.1. Разпределение на финансовите ресурси по източници общо за ПИРО за 2023г.
- Фигура 3.6.2. Разпределение на финансовите ресурси по източници и по приоритети (хил.лв.)

ВЪВЕДЕНИЕ

Планът за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021-2027 г. /ПИРО/ е приет с Решение № 666/26.08.2021 г. на Великотърновски общински съвет. ПИРО е разработен, съгласно Закона за регионално развитие (ЗРР), Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие (ППЗРР) и Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ).

ПИРО е стратегически документ, в който са определени средносрочните цели и приоритети за устойчиво развитие на Община Велико Търново и връзките и с другите общини в съответствие с Интегрираната териториална стратегия за развитие (ИТСР) на Северен централен район за планиране от ниво 2 и Общия устройствен план на общината.

Съгласно чл. 13, ал.2 от ЗРР ПИРО осигурява пространствена, времева и фактическа координация и интеграция на различни политики и планови ресурси за постигане на дефинираните цели за трайно подобряване на икономическото, социалното и екологичното състояние на Община Велико Търново.

Нормативно основание за изготвяне на Годишен доклад за наблюдение

Структурата на настоящия Годишен доклад е в съответствие с разпоредбите на Правилника за прилагане на закона за регионалното развитие¹, чл. 72. (8) и съдържа информация за:

В Раздел I. Общите условия за изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината и в частност промените в социално-икономическите условия в общината;

В Раздел II. Постигнатия напредък по изпълнението на целите и приоритетите на плана за интегрирано развитие на общината въз основа на индикаторите за наблюдение;

В Раздел III. Действията, предприети от компетентните органи с цел осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината, в т. ч.:

а) мерките за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни;

¹ Приет с ПМС № 183 от 04.08.2020 г., Обн. ДВ. бр.70 от 7 Август 2020г.

б) преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на Плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми;

в) мерките за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на Плана за интегрирано развитие на общината;

г) мерките за постигане на необходимото съответствие на Плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени;

д) мерките за прилагане принципа на партньорство;

е) резултатите от извършени оценки към края на съответната година;

В Раздел IV. Изпълнението на проекти, допринасящи за постигане на целите и приоритетите на Плана за интегрирано развитие на общината с размера на усвоените средства за отчетния период и източниците на тяхното финансиране;

В Раздел V. Заключение и предложения за подобряване на резултатите от наблюдението на Плана за интегрирано развитие на общината.

Осъществяването на наблюдение и оценка на изпълнението на ПИРО цели осигуряването на ефективно изпълнение на Плана, с оглед постигане на целите за интегрирано устойчиво местно развитие и ефикасно разходване на ресурсите за реализация на планираните дейности и проекти.

Предмет на наблюдението и оценката е изпълнението на целите и приоритетите на Плана на основата на резултатите от подготовката и изпълнението на мерките и проектите, включени в Програмата за реализация на плана и на база на определените индикатори за наблюдение и оценка.

Съгласно чл. 23. (4) от ЗРР, Кметът на общината представя годишен доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Общината за одобряване от Великотърновски общински съвет. Последният одобрява годишните доклади за наблюдение на изпълнението на ПИРО по предложение на Кмета на общината, съгл. чл.24 (4) от ЗРР.

След приемането на доклада той се публикува на сайта на Общината и се предприемат действия за осигуряване на неговата публичност и достъпност от всички заинтересовани лица.

Етапи, методи и източници на информация

Настоящият доклад в хронологичен ред е вторият документ, който е изготвен за периода от приемане на ПИРО. Годишният доклад за наблюдение на изпълнението на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново (ПИРО) за периода 2021-2027г., представя резултатите от неговото изпълнение за периода **01.01.2023 – 31.12.2023г.**

При изготвяне на Годишния доклад са използвани следните методи: наблюдение за събиране на данни и информация; проучване на документи, информация и данни от различни източници; описание на факти, данни, резултати, констатации, препоръки и изводи; анализ на базовата входяща информация и данни и обобщение на резултатите за нивото на изпълнение на ПИРО; оценка степента на изпълнение, степента на постигане на заложените цели, ефективност и ефикасност на използваните ресурси; сравнение на данни, факти, показатели и резултати за формулиране на изводи и препоръки.

За изпълнение на горепосочените задачи са използвани следните източници на информация: ПИРО на Община Велико Търново – 2021 – 2027г.; Отчет за 2023 година на Програма за управление на Община Велико Търново за периода 2019 – 2023 г., публично достъпна информация от общинска администрация, Великотърновски общински съвет, НСИ, Агенция по заетостта, ИСУН и други; При изготвяне на годишния доклад ограничаващ фактор се оказва липсата на пълен набор от статистическа информация на ниво община към края на 2023г.

I. ОБЩИ УСЛОВИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПИРО И В ЧАСТНОСТ ПРОМЕНИТЕ В СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ УСЛОВИЯ В ОБЩИНАТА

2023 година е втората отчетна година за изпълнение на проекти, мерки и дейности от Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново за настоящия програмен период 2021-2027 г.

През 2023г. работата в областта на общинското развитие е насочена към изпълнение на основни дейности, в рамките на обективните възможности, създаващи условия за нормално функциониране на обществения живот - поддържането на съществуваща техническа инфраструктура; целесъобразното инвестиране на европейски и общински ресурс в публичната инфраструктура; поддържането и надграждането на съществуващите информационни системи, което да осигурява максимална ефективност на административното обслужване и повишава достъпността до услугите за гражданите и бизнеса.

Въпреки негативните ефекти от общото състояние на външната среда - засилването на глобалното геополитическо напрежение, инфлация, забавена икономическа активност, природни катаклизми, следва да се отчетат положителни аспекти в национален план като: продължаващи ръст на възнаграденията, технологична и структурната трансформация на индустрията, в т.ч. промените във веригите на доставки, както и навлизането на дигиталните услуги във всички сфери на живота. Човешкият капитал и профилът на работната сила продължават да бъдат ключови за икономиката.

Политическата нестабилност, икономическа криза и епидемичната обстановка в страната са ограничителните фактори за развитието на бизнеса. Въпреки това през 2023 г. се отчита реализирането на значителен брой общински проекти и дейности, насочени към подобряване състоянието на населените места, изграждане на съвременна инфраструктура, повишено качество на предоставяните социални услуги, по-добро образование и по-чиста околна среда. И през 2023г. основните финансови ресурси са насочени към дейности за намаляване на негативния ефект в най-уязвимите сфери - социални услуги и образователни институции.

В Община Велко Търново изпълнението на ПИРО се извършва при спазване принципите за законосъобразност, прозрачност и публичност, защита на обществените интереси, ефективно и целесъобразно използване на финансовия ресурс, включително за покриване на извънредните и непредвидени разходи. При анализиране и проследяване на условията за изпълнение на ПИРО в настоящия Годишен отчетен доклад са отразени настъпилите промени в условията на живот, оказващи пряко въздействие върху социално-икономическото развитие на Община Велико Търново.

Основен приоритет за Община Велико Търново е да изпълнява проектите по сключените договори за безвъзмездна финансова помощ, за да може същите да бъдат реализирани и приключени в рамките на договореното. За да се ограничат щетите от забавянето на реализацията на инвестициите, причинени от комплекса от кризи, посочени по-горе, Община Велико Търново предприема законосъобразни действия да предоговори сроковете и бюджетите за изпълнението им. Очевидно, мащабното строителство по изграждане на обектите се реализира през 2023 година.

През 2023г. Община Велико Търново започна изпълнението на поетите ангажименти в Плана за интегрирано развитие за периода 2021-2027 г. Политиките в областта на икономическото развитие са насочени към изпълнение на дейности в рамките на обективните за ситуацията възможности, създаващи условия за функциониране на трите града - поддържането на съществуваща техническа инфраструктура; систематичните усилия за целесъобразно инвестиране на европейски ресурс в базисна екологична и пътна инфраструктура и др.

През 2023 г. се наблюдава тенденция към активизиране на международната дейност в Община Велико Търново вследствие отпадане ограниченията, свързани с пандемията от Ковид-19. Влияние оказва и геополитическата обстановка в световен план, усложнена в резултат от войната в Украйна. Приоритет на общината са партньорства и обмени с държави членки на Европейския съюз и поддържането на приятелските отношения и сътрудничество с побратимените градове, както и партниране по програми в области като култура, опазване на културно-историческото наследство, туризъм, спорт, насърчаване на инвестициите.

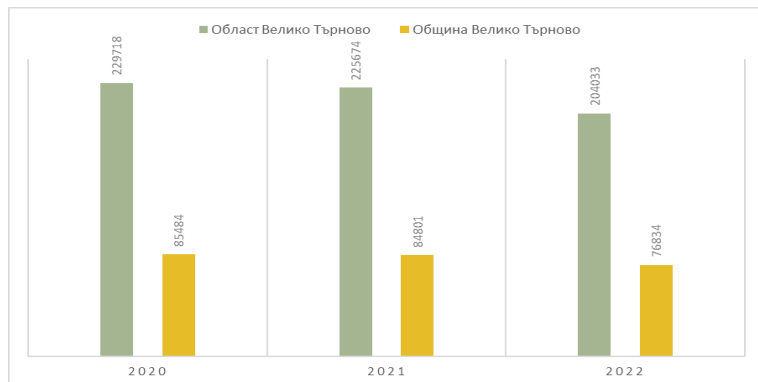
Демографско развитие

Брой и динамика на населението

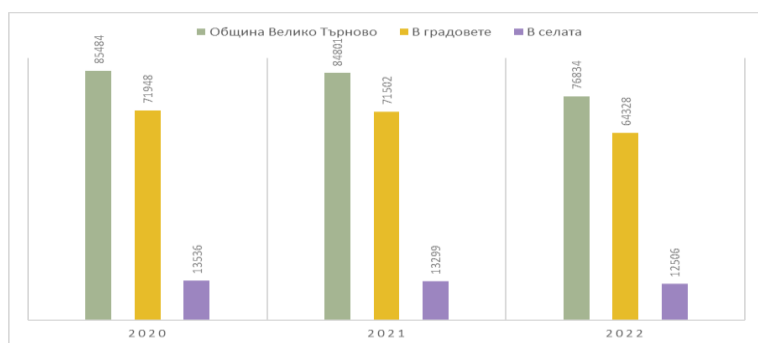

Община Велико Търново е административен център на едноименната област. Към 2022г. населението на Община Велико Търново е 76 834 души или 37,66% от общото население на областта (204 033души).

Фигура 1.1.1. Динамика на населението на ниво област Велико Търново и Община Велико Търново, за периода 2020 – 2022г.²

Фигура 1.1.2. Динамика на населението на ниво община, градове и села за периода 2020 – 2022г.³

За периода 2020 – 2022г. населението на общината е намаляло с 10,12%. Данните на ниво община са по-благоприятни в сравнение с ниво област, при която се отчита минус 11,18% спад в броя на населението. В трите града - административният център Велико Търново, град Дебелец и град Килифареве е концентрирано над 83,72% от населението към 2022г.

През 2022г. се отчита намаляване на градското население с 10,59% спрямо 2020г., докато в селата темпото на намаляване е по-слабо - 7,61%. В селата на общината живее 16,28% от общото население или 12 506 души.

Затова и през следващите години общинската политика следва да продължи да бъде насочена към подобряване условията за живот в тях и превръщането им в привлекателно място за живот. Много важна за устойчивото развитие на Община Велико Търново е общинската програма „Инициативи на местните общности“, подкрепена изцяло от общинския бюджет, чрез която се реализират инвестиции в селата. Ежегодно програмата се разработва с активното участие на гражданското общество в населените места.

Урбанистичната класификация на Община Велико Търново включва следните категории:

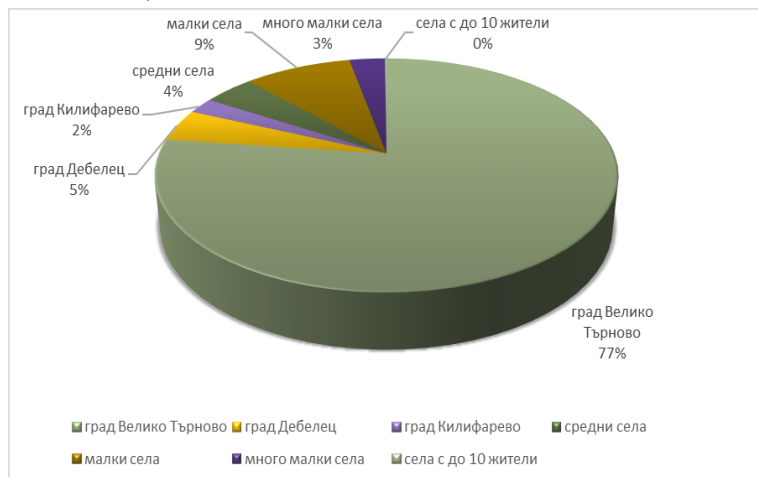
- 1 среден град (с население от 30 хил. до 100 хил. жители) – гр. Велико Търново;
- 2 много малки градове (с население под 10 хил. жители) – гр. Дебелец и гр. Килифареве;
- 2 средни села (от 1000 до 2000 жители) – с. Ресен и с. Самоводене;

² Източник: НСИ

³ Източник: НСИ

- 14 малки села (от 250 до 1000 жители) – с. Арбанаси; с. Балван; с. Беляковец; с. Водолей; с. Къпиново; с. Леденик; с. Малки чифлик; с. Никюп; с. Ново село; с. Присово; с. Пчелище; с. Хотница; с. Церова кория; с. Шемшево. Броят им намалява с 1 село.
- 20 много малки села (от 10 до 250 жители) – с. Буковец; с. Велчево; с. Ветринци; с. Войнежа; с. Вонеща вода; с. Въглевци; с. Габровци; с. Големаните; с. Димитровци; с. Дичин; с. Емен; с. Момин сбор; с. Нацовци; с. Плаково; с. Пушево; с. Райковци; с. Русаля; с. Шереметя; с. Ялово. Към групата на много малките села са присъединени с. Миндя, в което населението намалява спрямо предходната година.
- 24 села с до 10 жители - с. Бойчеви колиби; с. Бояновци; с. Горен Еневец; с. Деветаците; с. Долни Дамяновци; с. Ивановци; с. Илевци; с. Кисьовци; с. Клъшка река; с. Куцаровци; с. Малчовци; с. Мишеморков хан; с. Поповци; с. Продановци; с. Рашевци; с. Самсиите; с. Сеймените; с. Терзиите. През 2022г. в тази група попадат 6 от напълно обезлюдените села с. Цепераните, с. Тодоровци, с. Пъровци, с. Радковци, с. Гащевци, с. Кладни дял, в които има заселници. Но в 6 села, населението е напълно изселено.
- 26 напълно обезлюдени села: с. Белчевци, с. Бижовци; с. Бойчовци, с. Бочковци; с. Бранковци; с. Виларе; с. Върлинка, с. Горановци с. Димовци; с. Дойновци; с. Долен Еневец; с. Дунавци, с. Йовчевци; с. Лагерите; с. Марговци; с. Осенарите; с. Пирамидата; с. Пожерник; с. Поповци, с. Русковци; с. Семковци; с. Сърненци; с. Суха река, с. Ушевци; с. Цонковци, с. Шодековци. През 2022г. броят им се е увеличил спрямо предходната година и напълно са обезлюдени 8 села: с. Шодековци, с. Суха река, с. Поповци, с. Дунавци, с. Белчевци, с. Бойчовци, с. Върлинка, с. Горановци.

Фигура 1.1.3. Разпределение на населението в Община Велико Търново по населени места към 2022г.

В общинския център град Велико Търново живее най-голям дял от населението 77% или 59 166 души. В град Дебелец живеят 4,51% от населението или 3 462 души, а в град Килифареве – 2,21% (1 700 души). 4,25% от населението живее в средните села – с. Ресен и с. Самоводене – 3262 души, като за периода се

наблюдава намаляване на жителите им.

8,94% от населението е концентрирано в малките села – 6 866 души. През 2022г. като в с. Арбанаси, с. Беляковец, с. Малки чифлик, с. Хотница, с. Шемшево се отчита ръст на броя на жителите. Във всички останали села населението намалява. 3% (2282 души) живеят в много малките села, а 96 души обитават селата с до 10 жители.

Таблица 1.1.1. Брой жители по населени места в Община Велико Търново за период 2020-2022г.

Населено място	2020	2021г.	2022	Промяна 2022/2021г.
гр. Велико Търново	66103	65793	59166	-10%
гр. Дебелец	3693	3603	3462	-6%
гр. Килифаревو	2152	2106	1700	-21%
с. Арбанаси	332	339	362	9%
с. Балван	597	584	438	-27%
с. Белчевци	2	2	0	-100%
с. Беляковец	814	804	835	3%
с. Бижовци	0	0	0	0%
с. Бойчеви колиби	1	1	2	100%
с. Бойчовци	2	2	0	-100%
с. Бочковци	0	0	0	0%
с. Бояновци	6	6	6	0%
с. Бранковци	0	0	0	0%
с. Буковец	68	70	58	-15%
с. Велчево	198	194	139	-30%
с. Ветринци	117	140	174	49%
с. Виларе	0	0	0	0%
с. Водолей	688	677	428	-38%
с. Войнежа	29	32	36	24%
с. Вонеща вода	180	189	163	-9%
с. Въглевци	59	49	30	-49%
с. Върлинка	4	4	0	-100%
с. Габровци	63	63	30	-52%
с. Гащевци	11	11	7	-36%
с. Големаните	16	19	16	0%
с. Горановци	2	2	0	-100%
с. Горен Еневец	6	7	4	-33%
с. Деветаците	1	1	1	0%
с. Дечковци	9	14	3	-67%
с. Димитровци	30	29	19	-37%
с. Димовци	0	0	0	0%

Населено място	2020	2021г.	2022	Промяна 2022/2021г.
с. Дичин	218	219	241	11%
с. Дойновци	0	0	0	0%
с. Долен Еневец	0	0	0	0%
с. Долни Дамяновци	1	1	2	100%
с. Дунавци	3	3	0	-100%
с. Емен	78	81	67	-14%
с. Ивановци	2	1	3	50%
с. Илевци	2	2	3	50%
с. Йовчевци	0	0	0	0%
с. Къпиново	356	337	320	-10%
с. Кисьовци	6	5	4	-33%
с. Кладни дял	10	16	8	-20%
с. Клъшка река	0	2	2	0%
с. Куцаровци	3	3	4	33%
с. Лагерите	0	0	0	0%
с. Леденик	948	924	802	-15%
с. Малки чифлик	273	273	304	11%
с. Малчовци	8	8	8	0%
с. Марговци	0	0	0	0%
с. Миндя	262	260	233	-11%
с. Мишеморков хан	4	3	3	-25%
с. Момин сбор	179	176	179	0%
с. Нацовци	49	54	61	24%
с. Никюп	376	357	306	-19%
с. Ново село	532	510	441	-17%
с. Осенарите	0	0	0	0%
с. Пирамидата	0	0	0	0%
с. Плаково	228	219	181	-21%
с. Пожерник	0	0	0	0%
с. Поповци	3	4	0	-100%
с. Присово	737	712	766	4%
с. Продановци	4	4	4	0%
с. Пушево	155	147	138	-11%
с. Пчелище	520	506	493	-5%
с. Пъровци	23	23	9	-61%
с. Радковци	42	41	9	-79%
с. Райковци	35	33	19	-46%
с. Рашевци	5	7	3	-40%
с. Ресен	1844	1781	1715	-7%
с. Русаля	246	239	240	-2%
с. Русковци	0	0	0	0%
с. Самоводене	1511	1484	1547	2%
с. Самсиите	1	2	1	0%

Населено място	2020	2021г.	2022	Промяна 2022/2021г.
с. Сеймените	2	3	4	100%
с. Семковци	0	0	0	0%
с. Суха река	7	7	0	-100%
с. Сърненци	0	0	0	0%
с. Терзиите	4	4	2	-50%
с. Тодоровци	1	0	1	0%
с. Ушевци	0	0	0	0%
с. Хотница	357	347	397	11%
с. Цепераните	0	0	3	0%
с. Церова кория	408	407	399	-2%
с. Цонковци	0	0	0	0%
с. Шереметя	214	224	186	-13%
с. Шодековци	14	12	0	-100%
с. Шемшево	541	533	575	6%
с. Ялово	89	86	72	-19%

Възрастова структура на населението

Процентното съотношение на лицата под, в и над трудоспособна възраст се запазва сравнително постоянно през последните години, като са налице някои положителни тенденции. Възрастовата структура на населението на общината е благоприятна, защото икономически активните лица заемат значителен дял във възрастовата структура на населението – над 59,55% са в трудоспособна възраст (45755 души). През 2022г. се отчита намаляване на населението в трудоспособна възраст.

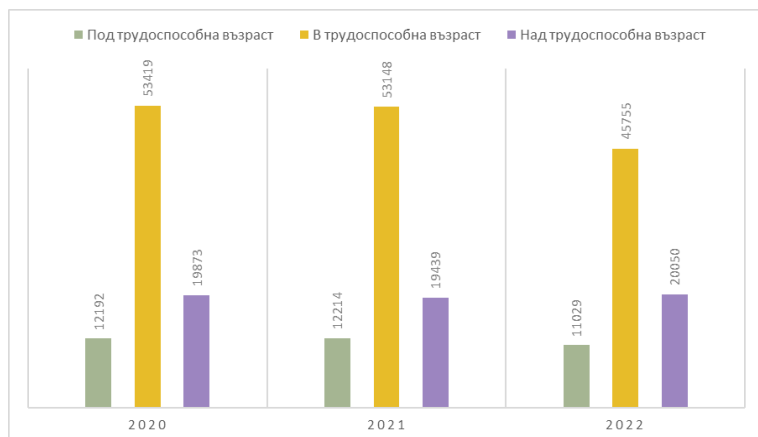
Таблица 1.1.2. Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2020-2022г., в %

Население (относителен дял)	2020г.	2021г.	2022г.
Под трудоспособна възраст	14,26%	14,40%	14,35%
Трудоспособна възраст	62,49%	62,67%	59,55%
Над трудоспособна възраст	23,25%	22,92%	26,10%

През анализирания период 2020 – 2022г. в Община Велико Търново се увеличава броят на населението под трудоспособна възраст, като за 2022г. то е 11 029 души и формира дял от 14,35% от общото население. Все още е слабо изразено увеличаването на младото население, но потвърждава факта, че общината успява да привлече и задържи млади семейства, които отглеждат децата си във Велико Търново.

Докато през периода 2020 – 2021г. пандемията дава най-сериозно отражение върху възрастното население на общината, то през 2022г. се отчита ръст от 1% или 177 души.

Фигура 1.1.4. Население под, във и над трудоспособна възраст в Община Велико Търново за периода 2020-2022г.

Към 2022г. в тази група попадат 20 050 души, които формират 26,10% от общото население.

Леката положителна промяна в демографския профил на населението през предходната година губи темпото си: младите хора и населението в трудоспособна възраст намаляват и се увеличава възрастното население.

Към 2022 г. децата и младежите до 19 г. са малко над 18% от жителите на общината (13 863 души), а възрастните над 60 годишна възраст имат значителен относителен дял над 30,29% (23 275 души). Тези данни ясно илюстрират процеса на демографско остаряване може да се види в намаляването на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 60 и повече години.

Таблица 1.1.3. Население по възраст в Община Велико Търново към 31.12.2022 г.

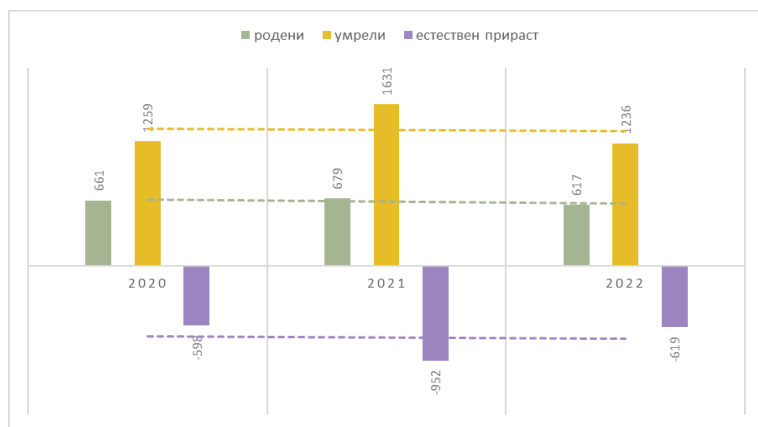
Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)	Възраст (години)	брой	Относителен дял (%)
0 - 4	3230	4,20%	45 - 49	6154	8,01%
5 - 9	3617	4,71%	50 - 54	5530	7,20%
10 - 14	3515	4,57%	55 - 59	5005	6,51%
15 - 19	3501	4,56%	60 - 64	5352	6,97%
20 - 24	3995	5,20%	65 - 69	5371	0,07%
25 - 29	3306	4,30%	70 - 74	5100	6,64%
30 - 34	4651	6,05%	75 - 79	3870	5,04%
35 - 39	5433	7,07%	80+	3582	4,66%
40 - 44	5622	7,32%			

Естествен и механичен прираст на населението

В Община Велико Търново естественият прираст на населението е отрицателен, като за 2022г. е минус 619 души, а през 2020 г. е минус 598. Средногодишният брой на живородените деца в Община Велико Търново за 2022г. е 617.

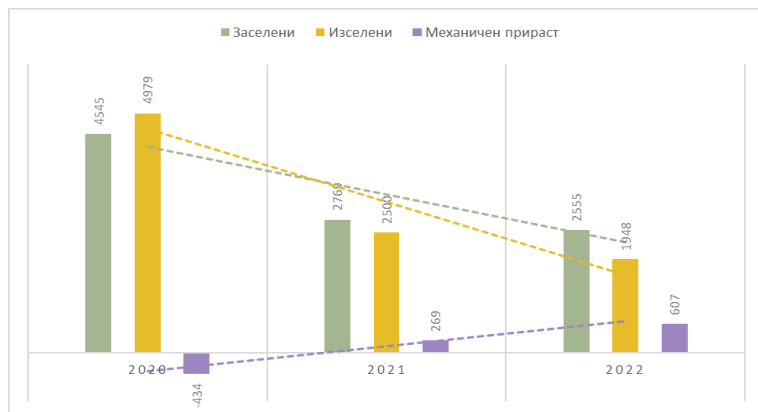
Фигура 1.1.5. Естествен прираст на населението на Община Велико Търново за периода 2020-2022г. (брой)

Отчита се спад на раждаемостта спрямо предходната 2021г. и въпреки понижаване смъртността с 24,22%, естественият прираст продължава да бъде отрицателен. За насърчаване на раждаемостта Община Велико Търново продължава да изпълнява Общинската програма за асистирана репродукция за подпомагане

на семейства и двойки, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми. С Решение № 1305/27.04.2023 г. на Великотърновски общински съвет, за Общинска програма за асистирана репродукция – 2023, са одобрени средства в размер на 70 000 лв., в това число и преходния остатък за предходните две години 2021 г. и 2022 г. През 2023 г. финансово подпомогнати са 22 двойки и семейства с репродуктивни проблеми, жители на Община Велико Търново. Кандидатите, подкрепени от общинската програма са във възрастта между 27 и 48 години.

Фигура 1.1.6. Механичен прираст на населението на Община Велико Търново за периода 2020-2022г. (брой)

Механичният прираст на населението е положителен, като се наблюдава увеличаване броя на заселените. През 2022 година намалява броят на изселените с близо 22% спрямо 2021г. Миграцията засяга предимно хора в активна възраст.

Процесът е свързан с все по-интензивното преразпределение на населението и струпването му в големите градове за сметка на малките и средни селища. Броят и структурите на населението се определят от размерите и интензивността на неговото естествено и механично (миграционно) движение. Общо в резултат на естествен и механичен прираст населението в Община Велико Търново през 2022 г. е намаляло с 607 души. Демографски показатели продължават да влияят негативно върху социално-икономическите процеси в общината, но водената местна политика и предвидените цели в Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново 2021-2027 г. могат да допринесат за преодоляване на съществуващите предизвикателства.

Икономическа активност на населението и пазар на труда

Икономическата и финансова обстановка в страната предопределя и всички показатели, от които се прави оценка на икономическото развитие на общината. През 2023г. икономическото развитие на община Велико Търново се подобрява спрямо предходните години. Подобряват се и основните показатели на отчетените нефинансови предприятия. Брутният вътрешен продукт в област Велико Търново, върху който най-силно влияе икономиката на Община Велико Търново, нараства по-бързо от средния за страната спрямо населението.

В Община Велико Търново се отчита положителна промяна в добавена стойност по факторни разходи през 2022г. е 16,7% спрямо 2021г. Наблюдава се ръст на преките чуждестранни инвестиции, които са 229,4 млн. евро за периода 2018-2022г. Приходи от износ на нефинансовите предприятия за 2022г. отчитат ръст с 67,4% спрямо предходната година.

Към 31.12.2023г. функционират 9 еднолични търговски дружества, в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала. Търговските дружества в зависимост по отрасловата си обособеност се групират по отраслите – услуги и здравеопазване. Услуги: „Обредни дейности“ ЕООД, „Царевград Търнов“ ЕООД; „Организация на движението, паркинги и гаражи“ ЕООД; „Инвестстрой-92“ ЕООД; Здравеопазване: „Медицински център за рехабилитация и спортна медицина - I - В. Търново“ /МЦРСМ I/ ЕООД, „Комплексен онкологичен център-Велико Търново“ ЕООД, „Център за кожно-венерически заболявания-Велико Търново“ ЕООД, „Център за психично здраве-Велико Търново“ ЕООД, „Специализирана болница за активно лечение на пневмо - фтизиатрични заболявания „Д-р Трейман“ ЕООД.

Дружествата пряко свързани с обслужване на общинската инфраструктура са: „Инвестстрой-92“ ЕООД, „Обредни дейности“ ЕООД, „Организация на движението,

паркинги и гаражи“ ЕООД. Търговско дружество извършващо туристически услуги в региона е „Царевград Търнов“ ЕООД.

Обобщеният технически консолидиран финансов резултат от дейността на търговските дружества през деветмесечието на 2023г., в които Община Велико Търново е едноличен собственик на капитала е в размер на 279 000 лв. За сравнение през аналогичния период на предходната година резултатът е бил в размер на 343 000 лв. За 2023 година 8 от деветте търговски дружества са реализирали печалба на обща стойност 444 000 лв. Едно търговско дружество е приключило 9-месечието на 2023г. с отрицателен финансов резултат в размер на 165 хил. лв. - КОЦ – Велико Търново“ ЕООД.

Финансовите резултати на този вид търговски дружества – медицински търговски дружества, силно се влияят от начина на финансиране, което е в приоритета на държавата, респективно на Министерството на здравеопазването по специфична методика за изчисляване на държавната субсидия, както и остойностяването на клиничните пътеки, по които тези дружества имат договори с РЗОК. По този начин формираната субсидия и приходи от клинични пътеки в някои от случаите не отразяват детайлно и актуално необходимите средства, вследствие на което неразплатени извършени задължения по лечението се отчитат като загуби.

През 2023г. приходите на търговските дружества са се увеличили с 669хил.лв. и от 18 742 хил.лв. за аналогичния период на 2022г. са постигнати 19 411хил.лв., но едновременно с това са се променили и разходите, като при тях също има увеличение, което е от 733 хил.лв. Общият резултат за 9-месечието е с консолидираната печалба – 279 хил.лв., което е текуща индикация за финансовото състояние на дружествата при изпълнение на предмета им на действие реализиран през 9-месечието от началото на 2023г. в променящи се обстоятелства и обстановка в страната.

Обобщеният капитал на дружествата е променен в сравнение с аналогичния период на 2022г., като е намален от 20 858 хил. лв. на 20 272 хил. лв. Стойността на материалните запаси/материали, продукцията, стоки и незавършено производство/ в търговските дружества е намалена с 206хил.лв., като за периода на 9-месечието на 2023г. те са в размер на 1 211хил. лв.

Към 31.12.2023 година спрямо 31.12.2022 г. се отчитат 1,5 милиона лева увеличение от различните по вид собствени приходи в Община Велико Търново, като най-голям ръст е отчетен при приходи и доходи от собственост – над 2,4 милиона лева.

С решения на Великотърновски общински съвет през годините са създадени и функционират към настоящия момент общински структури, явяващи се специализирани звена за управление на общинско имущество за задоволяване потребности на населението, за осигуряване изпълнението на общински дейности и свързаните с това доставки на стоки и извършване на услуги. Общинските предприятия са: ОП „Спортни

имоти и прояви“, ДКС „В. Левски“, ОП „Кабелно радио - Велико Търново“, ОП „Горско стопанство“, ОП „Зелени системи“, Младежки дом, ОП „Реклама - Велико Търново“. Общите приходи на всички общински структури, формирани от общински трансфери, съгласно нормативната уредба и гласувания и приет Общински бюджет за 2023 година, заедно с допълнителните приходи от извършвани дейности, остойностени в наредбите за 2023 година, са в размер 7 087 098 лв. Разходите за извършената дейност от общинските структури, заедно с извършените капиталови разходи за 2023 год., са в размер на 6 232 833 лв. Така реализираната дейност от общинските структури удовлетворява устойчивото социално развитие, насочено в интерес на гражданите на общината.

През 2023 г. туристическият сектор успя да се възстанови след пандемията от COVID19. В сравнение с предходната 2022 г. се наблюдава значително увеличение на организирани групи и индивидуалните туристи от България и целия свят. Основната цел на посещенията във Велико Търново са: почивка, посещение на музейни обекти, наблюдение АВП „Царевград Търнов – звук и светлина“ и културните събития в региона. И през 2023 година усилията на Община Велико Търново в т.ч. и чрез дейността на „Царевград Търнов“ ЕООД бе промотиране на региона като туристическа дестинация с неговото богато културно наследство, откриване на нови групи туристи, установяване и поддържане на ефективни партньорски отношения в регионални и международни измерения. Важен фактор за това се явява представянето на града и региона на международни и национални туристически изложения със собствен информационен деск или самостоятелен щанд.

Основните направления, в които главно са насочени усилията са: увеличаване на туристопотока от страната и чужбина; предоставяне на качествено обслужване; представяне и промотиране на Община Велико Търново като топ дестинация за културен и исторически туризъм на българския и международен пазар; съвместна работа и с Регионален исторически музей с цел подобряване на туристическия продукт.

Показателите за заетостта и безработицата са важни индикатори за икономическото развитие, тъй като човешкият фактор е свързващо звено между останалите фактори на производството и от него зависи тяхното пълноценно използване.

Нивата на безработица в Община Велико Търново се запазват ниски през годината като към края на 2023 г. е 3,1%, което е по-ниско от средното за областта 5,7% и 5,6% за страната.

Коефициентът на трайна безработица е един от най-ниските в страната – 0,07%⁴. Община Велико Търново има добре развита местна политика за трудова заетост на младежи, безработни лица и групи в неравностойно положение и е една от пилотните

⁴ Източник: Данни на НСИ за 2021г.

общини в страната, реализираща проекти в партньорство с Агенция по заетостта и Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново.

През 2023 година Община Велико Търново продължава реализирането на Национална програма „Активиране на неактивни лица“, компонент 1 „Работа с неактивни лица“, 1.2. Младежки медиатори. Програмата е насочена към активиране и включване на пазара на труда на неактивни, в т.ч. обезкуражени лица и младежи до 29 г., които не работят, не учат и не са регистрирани в ДБТ и на безработни лица, посредством индивидуално и групово прилагане на инструменти и услуги за привличането и мотивирането им да се регистрират в ДБТ и насърчаване на включването им в обучение, връщане в образователната система и/или заетост.

С оглед реализацията на основните цели и задачи на програмата е назначен служител на длъжност „Младши специалист, младежки медиатор“. Младежкият медиатор е осъществил информиране, консултиране и насочване към ДБТ на младежи от 11 населени места от Община Велико Търново. Резултатите са брой идентифицирани младежи – 97; брой активирани младежи – 95; брой активирани младежи, регистрирани в ДБТ – 95, като от тях 18 са започнали работа с посредничеството на ДБТ; започнали работа без посредничеството на ДБТ – 3. Статистиката за нивото на придобито образование сред идентифицираните младежи е следната: 24 лица са с висше образование; 56 лица - със средно образование; 17 лица – с основно или по-ниско образование.

След одобрена заявка и сключен Договор за заетост с Дирекция „Бюро по труда“ по Програма „Старт на кариерата“, от октомври 2022 година до октомври 2023 година в администрацията на Община Велико Търново е назначен 1 безработен младеж, завършил висше образование. С лицето е сключен трудов договор за срок от 12 месеца на длъжност „Младши експерт“. Програмата е насочена към осигуряване на възможности за придобиване на трудов стаж на безработни младежи до 29 г. с висше образование и без стаж по завършената специалност, с цел улесняване прехода от образование към заетост.

От м. ноември 2023 година стартира изпълнението на Програма за обучение и заетост на продължително безработни лица – Компонент 2, целяща осигуряване на заетост за извършване на неотложни действия по предотвратяване и/или преодоляване на последствията от аварии и природни бедствия (наводнения, пожари, свлачища, тежки зимни условия, земетресения и др.). Съгласно сключен Договор с Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда“ – гр. Велико Търново са разкрити 20 работни места, като разпределението по населени места е следното: гр. Велико Търново – 7; с. Балван – 2; с. Водолей – 4; с. Дичин – 1; с. Леденик – 1; с. Малки Чифлик – 1; с. Никюп – 1; с. Пчелище – 2; с. Шереметя – 1.

Ниската безработица оказва благоприятно въздействие за постигане целите на Плана за интегрирано развитие на Община Велико Търново за периода 2021-2027 г. Независимо от тези тенденции пазарът на труда в общината се нуждае от стимулиране и допълнителни насърчителни мерки.

Социално развитие

Здравеопазване

Здравното и медицинско обслужване на населението в Община Велико Търново към 2023 г. е осигурено със спешна, болнична и извънболнична помощ.

Таблица 1.1.4. Лечебни заведения в Община Велико Търново

Вид	2020г.		2021г.		2022г.	
	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла
Лечебни заведения за болнична помощ - общо	8	943	8	943	8	943
Многопрофилни болници	1	370	1	370	1	370
Специализирани болници	4	297	4	297	4	297
Центрове за кожно-венерически заболявания	1	10	1	10	1	10
Комплексни онкологични центрове	1	186	1	186	1	186
Центрове за психично здраве	1	80	1	80	1	80
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	33	19	35	23	33	23
Диагностично-консултативни центрове	2	11	2	11	2	11
Медицински центрове	14	8	15	12	13	12
Дентални центрове	2	-	2	-	2	-
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	15	-	16	-	16	-
Други лечебни и здравни заведения	4	15	4	-	4	-

През 2022г. броят на Лечебни заведения за извънболнична помощ в общината е намалял, като са закрити 2 медицински центъра. Броят на аптеките в общината през 2023 г. е 39.

По последни данни на НСИ към 2022 година на територията на Община Велико Търново работят общо 408 лекари, 811 медицински специалисти и 117 стоматолози, като броят им намалява спрямо предходната година. На 1 лекар се падат 188 пациенти, което е с близо 35% повече в сравнение с показателите на ниво област Велико Търново - 287 пациенти на 1 лекар. Това показва по-висока натовареност на лекарите в областта в сравнение с колегите им от общината. Един по дентална медицина – 1 лекар обслужва 657 души, докато на ниво област Велико Търново на лекар се падат – 972 души. Броят на общопрактикуващите лекари е близък, макар и по-нисък от средните стойности в страната, но този на лекарите специалисти е значително по-малък.

Таблица 1.1.5. Медицински персонал и население на един лекар в Община Велико Търново

Вид	2020г.	2021г.	2022г.
Лекари	429	430	408
Лекари по дентална медицина	112	118	117
Медицински специалисти по здравни грижи	837	824	811
Население на 1 лекар	199	197	188
Население на 1 лекар по дентална медицина	763	719	657

Община Велико Търново реализира значими общински програми, свързани с профилактика на населението.

В изпълнение на Програмата за превенция и профилактика на здравето за населението на Община Велико Търново Община Велико Търново, съвместно с кметовете и кметските наместници на населените места, стартират организирането и координирането на дейностите по програмата, насочени към промоция на здравето, превенция и профилактика на социално значими заболявания, както и измерване на определени жизнено показатели на жителите на малките, отдалечени и труднодостъпни населени места в общината, където достъпа до здравно обслужване е ограничен или липсва изцяло. За целта са осигурени Преносими медицински куфарчета /ПМК/, снабдени с диагностични медицински устройства за събиране и съхранение на физиологични данни в реално време.

За последните четири месеца на 2023 г. екипите от медицински специалисти са извършили измерване на основни жизнено показатели на 1058 жители в 33 населени места на територията на Община Велико Търново, от тях 38 лица са посетени в дома им.

С цел осигуряване на по-добро медицинско обслужване на децата и учениците в общинския център и в малките населени места на Община Велико Търново, са назначени 49 бр. (четиридесет и девет) медицински лица на длъжност „медицински специалист” в

39 здравни кабинета. Кабинетите разполагат с оборудване, медикаменти и медицински пособия, необходими за овладяване на спешни състояния. В здравните кабинети се осъществяват дейности по профилактика, превенция, промоция на здравето на ученици и деца. Оказва се медицинско обслужване при спешни състояния до пристигането на екип на Центъра за спешна медицинска помощ.

За учебната 2023/2024 година, след извършено преустройство на съществуващо помещение, е разкрит нов здравен кабинет в Детска градина „Мечо Пух“, с. Беляковец. Назначено е медицинско лице, което обслужва 51 деца.

С цел повишаване знанията и уменията на работещите специалисти в детските ясли в областта на ранното детско развитие, през 2023 година медицинските сестри, педагозите, психолозите и детегледачките в детските ясли са преминали обучения и получили възможност за допълнителна квалификация, съгласно утвърдена от Министъра на здравеопазването Програма за обучение по проблемите на ранното детско развитие, профилактиката и промоцията на здравето и първа долекарска помощ. Обученията са проведени от специалисти от Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“- филиал Велико Търново.

Общинска програма „Здрави деца в здрави семейства“: Осъществени са редица програмни инициативи за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотичните вещества; популяризирането на ползата от движението, здравословното хранене и опазването на околната среда; профилактиката на заболяванията, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването: Кампании за подобряване и укрепване на физическата активност на населението в Община Велико Търново „Движи се и победи“ (пролет и есен); Кампании за превенция на тютюнопушенето; Кампания, посветена на Световната седмица на кърменето (1 – 7 август); Кампания за превенция на употребата на алкохол и други, посметени на световни и международни дни.

През 2023 г. продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на “Център за психично здраве – Велико Търново” ЕООД и Програма за лечение с опиоиди и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди. За 2023 г. през Програмата са преминали 19 пациента. Включени са нови 5 пациента, напусналите Програмата са 5. Използва се и капацитета на Превантивен информационен център /ПИЦ/ по наркомании за превенция, профилактика на психичното здраве, лечение и ресоциализация. За 2023 год. клиентите на Превантивен информационен център са получили психологическа подкрепа чрез провеждане на консултации на живо и онлайн, телефонни консултации с възрастни, деца и техните семейства.

В училищата и детските градини на територията на Община Велико Търново функционират 39 здравни кабинета /19 бр. в детски градини и 20 бр. в училища/, в които

се осъществяват дейности по профилактика, превенция, промоция на здравето на ученици и деца.

Община Велико Търново изпълнява задълженията си съгласно чл. 162. ал. 3 от Закона за здравето (ЗЗ) за изразяване на информирано съгласие за лечение на психично болни лица в случаи на конфликт на интереси или при липса на близки на лицата с психична болест. През 2023 г. Община Велико Търново е изразила 47 бр. информирани съгласия за лечението на лица с психични разстройства, нуждаещи се от специални здравни грижи и настанени на задължително стационарно лечение за определен срок в Държавна психиатрична болница – с. Церова Кория или Център за психично здраве – Велико Търново.

През 2023 г. екипът на Превантивно-информационния център продължава реализирането на занятията по Национална програма за превенция на употребата на психоактивни вещества в училищна среда за ученици 8-11 клас „От връстници за връстници“ и Национална програма за ученици 5-7 клас „Кодово име Живот“ в училища на територията на Община Велико Търново.

Продължи и реализацията на Оздравителната програма. Осъществени са консултативни прегледи, кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение на 46 деца и ученици от Община Велико Търново.

В изпълнение на „Оздравителна програма за ограничаване на наднорменото тегло, затлъстяването, гръбначните изкривявания и неправилните стойки сред децата и учениците от Община Велико Търново“ са извършени консултативни прегледи и лечебни процедури (кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение) на 104 деца и ученици от Община Велико Търново.

Образование

Образованието и грижите в ранна детска възраст полагат основните и допринасят за познавателното, езиковото, социалното и емоционалното развитие на децата. Осигуряването на достъп до образование и грижи в ранна детска възраст има съществено значение за развитието на интересите, възможностите и възрастовите характеристики на децата. Модерната образователна среда и модернизираното учебно съдържание са

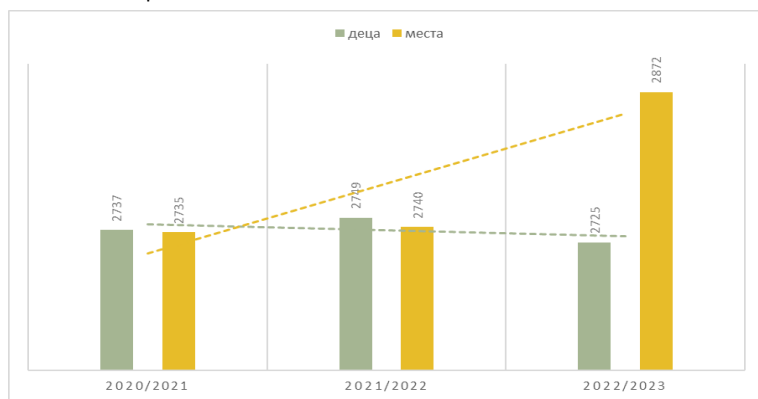
основни фактори за качеството на професионалното образование и обучение и съответствието му с технологичните промени в съответния сектор.

Заниманията в сферата на науките, технологиите, изкуствата и спорта развиват ключови компетентности, необходими не само в образователния процес, но и в живота. За развиване на интересите и способностите на децата и учениците в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта е необходимо създаване на подходящи условия чрез оборудване и обзавеждане на съвременни кабинети за работа в различните направления в центровете за подкрепа за личностно развитие. Изпълнявайки заложените проектни цели през 2023 и следващите години Община Велико Търново ще създаде благоприятна физическа среда, с помощта на която ще се повиши грамотността, личностното и обществено развитие и ще спомогне за постигането на интелигентен, приобщаващ и устойчив растеж на качеството на образователната система.

Модернизирането на образователната инфраструктура, несъмнено стимулира приемът на ученици, повишава качеството на образованието и прави училището привлекателно за тях. Създаването на модерни условия за учене, допринася до повишаване броя на успешно интегрираните в образователната система ученици от етническите малцинства, създава условия за равен достъп до образование, създава предпоставки за привличане на ученици и родители за активно участие в образователния процес.

Общинската образователна система не се променя през отчетния период и към 2023 г. обхваща 24 детски градини, от които 1 частна в с. Присово; общо 29 училища от които 22 общообразователни, 1 спортно училище, 5 професионални гимназии и 1 професионален колеж.

Фигура 1.1.7. Места и деца в детските градини в Община Велико Търново

През учебната 2022/2023 г. детски градини и предучилищните групи в Община Велико Търново се посещават от 2725 деца, като броят им слабо намалява спрямо предходната учебна година – 2749. На 100 деца се падат 105 места в детските градини.

През учебната 2022/2023 година в общинските детски градини са разкрити нови групи: 3 нови групи в новооткритото крило към ДГ „Здравец“, гр. Велико Търново – 2

първи и 1 смесена групи, съответно с 60 деца и 9 броя персонал; 1 нова група в ДГ „Шареният замък“- град Велико Търново, съответно с 26 деца и 3 броя персонал. Разкритите нови работни места са: 1 щат логопед в ДГ „Здравец“, гр. Велико Търново; 1 щат музикален ръководител.

През учебната 2023/2024 година са разкрити нови работни места: 4 нови щата за психолози в следните детски градини в град Велико Търново - ДГ „Първи юни“, ДГ „Иванка Ботева“, ДГ „Ивайло“ и ДГ „Слънце“; 1 нов щат логопед в ДГ „Иванка Ботева“, град Велико Търново. Чрез назначаването на допълнителните бройки психолози и логопеди в общинските детски градини се осигурява ранно оценяване и превенция на обучителните затруднения при децата от предучилищната възраст.

В общообразователните училища на общината броят на учениците за учебната 2022/2023г. е 6767, а в професионалните училища се обучават 2181 ученици.

В подкрепа за утвърждаване на пазарно ориентирано професионално обучение и създаване на механизъм за подпомагане на сътрудничество между стопанските субекти и образователните институции през 2023 година са осъществени следните дейности: участие на представители на Община Велико Търново в Комисия по образованието към Областен съвет за регионално развитие; устойчивост във взаимоотношенията училище-община, РУО и работодателски организации преди въвеждане на дуалната система в професионалното образование „Да учим докато работим и работим докато учим“; участие на представители на Община Велико Търново в Обществения – консултативен съвет към РУО, гр. Велико Търново – връзка между държавните институции, които предоставят услугата обучение и възпитание и потребителите на тази услуга; ангажираност на Общината по отношение план-приема на предложените и утвърдени профили, професии и специалности за учебните 2022/2023 и 2023/2024 години. Постепенно се увеличава приемът в професионалното образование, както и приемът в професионалните направления и профилите, свързани с математика, техника, природни науки и информационни технологии(ИКТ).

Професионалните гимназии извършват приема си за професионална реализация спрямо търсенето на пазара на труда в област Велико Търново. Производствените практики се провеждат в местни предприятия.

Дигитализацията на учебния процес е ключов елемент на модерното училище, чрез който се оптимизира процесът на обучение, повишава се неговата ефективност и се подпомага навлизането на иновации, базирани на информационните и комуникационните технологии.

Заниманията по интереси в учебните институции от Община Велико Търново се организират с цел развитие и интегриране на ключови компетентности, възпитание в

ценности, патриотично, гражданско, здравно, екологично и интеркултурно възпитание, насърчаване към иновации и креативно мислене на учениците.

През 2023 година във всяко училище са сформирани различни групи по интереси, приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуство и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, „Спорт“. В училищата на територията на Община Велико Търново са сформирани общо 222 групи по интереси, в които са обхванати 2856 ученици. Най-голям е броят в училищата: ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ – 16 групи с 250 ученици, ОУ „Бачо Киро“ гр. Велико Търново – 35 групи с 378 ученици, СУ „Емилиян Станев“ – 57 групи с 841 ученици и СУ „Вела Благоева“ – 28 групи с 410 ученици.

Общинският план за младежта през 2023 година е изготвен в съответствие с Национална стратегия за младежта, съобразен с приоритетите на Община Велико Търново по отношение на младите хора, както и с техните потребности като целева група. Чрез заложените дейности в Общинския план за младежта се създават възможности за активно участие на младите хора в живота на общината и региона и се способства за развитието на младежката креативност. Основните партньори в реализацията на посочените инициативи са РЗИ, Младежки дом, ЦМЕДТ „Амалипе“, Български младежки червен кръст, Градски ученически парламент, Община Велико Търново, АЙЕСЕК- Велико Търново, Младежки дом- Килифарево, Отдел закрила на детето, Инспектор детска педагогическа стая, Регионално управление по образование, ВТУ и др.

Съставът на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Община Велико Търново / МКБППМН/ отговаря на изискванията съгласно чл. 6, ал. 1 и ал. 2 от Закона за БППМН. За 2023 г. в МКБППМН - Община Велико Търново са разгледани 41 възпитателни дела по отношение на 37 малолетни и непълнолетни лица. От тях: 32 са непълнолетни, 8 са малолетните лица. Непълнолетните момчета са 23, както и едно момиче. Малолетните са 8 - 5-момчета и 2 момчета. Общият брой на наложените възпитателни мерки от ЗБППМН по отношение на малолетните и непълнолетните е 35.

Социални услуги

Община Велико Търново се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера. Подкрепата за общността се изразява в приемане и следване на политики на местно ниво в съответствие с идентифицираните потребности на рисковите групи и необходимостта от намеса за решаване на основни социални проблеми на жителите на Община Велико Търново -

превенция и подкрепа за децата в риск и техните семейства; подкрепа за младежи в риск; социално включване за хората с увреждания; достоен живот за старите хора; услуги за други рискови групи. Всички усилия в това направление подпомагат ефективното изпълнение на основните дейности за постигане на добро ниво на развитие на човешките ресурси и повишаване качеството на социалните услуги. Община Велико Търново се отличава със своята активно прилагана политика и значителен брой успешни проекти, ориентирани към социалната сфера.

Община Велико Търново изпълнява успешно мерките, залегнали в приетите през 2023г. Програма за детето на Община Велико Търново за 2023 г., План за осигуряване на равни възможности за хората с увреждания в Община Велико Търново за 2023 г., Програма „Превенция и профилактика на здравето за населението на Община Велико Търново“, както и Годишен план за развитие на социалните услуги за 2024 г. на Община Велико Търново.

С 2023 година приключва периода на управление на Община Велико Търново през Мандат 2019-2023, като може да се изведе заключението, че в областта на социалните политики и в частност на предоставяне на социалните и здравни услуги са изпълнени всички заложи Дейности към Приоритет 3: Равни възможности. Постигнато е разширяване на обхвата и капацитета на предоставянето им, успешно са приключени редица проекти по ОПРЧР 2014-2020 г. и ОПРР 2014-2020. Надграденото добро междуинституционално сътрудничество и партньорство с неправителствения сектор е доказателство за достъпните и широкопектърни социални и здравни услуги за населението.

Към 31.12.2023 год. на територията на Община Велико Търново са разкрити и функционират: 41 броя, социални услуги делегирани от държавата дейности с общ капацитет 1489 потребители и заети щатни бройки 494 лица; Закон за личната помощ – осигурена лична помощ на 355 потребители, назначени 366 лични асистенти; В Домашен социален патронаж е предоставена храна в дома на 466 потребители, назначени 42 лица.

Изпълнява се Стратегия за развитие на социалните услуги в Община Велико Търново и Годишни планове към нея. През 2023 г. е разработен и с Решение № 1316/27.04.2023 г. приет Годишен план за развитие на социалните услуги за 2024 г. на Община Велико Търново.

През 2023 година е налице промяна в социалните услуги, съобразени с анализа на потребностите от социални услуги, предоставяни на деца/младежи и възрастни хора в Община Велико Търново:

- Разкриване на социалната услуга „Наблюдавано жилище“, гр. Велико Търново, ул. „Ильо Войвода“ № 2, ет. 1, ап. 2. Агенция за социално подпомагане гр. София, със Заповед №РД01-1589/23.08.2023 г. възобновява административното

производство за даване на предварително одобрение за създаване на нова социална услуга „Наблюдавано жилище“ с капацитет 4 места като държавно делегирана дейност, считано от датата на издаване на заповедта. С Решение на Великотърновски общински съвет се дава съгласие за разкриване на социалната услуга „Наблюдавано жилище“, гр. Велико Търново, ул. „Ильо Войвода“ № 2, ет. 1, ап. 2, с капацитет 4 места, считано от 01.10.2023 г.

- Закриване на социалната услуга „Център за настаняване от семеен тип“ за деца без увреждания, гр. Велико Търново, ул. „Любен Каравелов“ № 26. Агенция за социално подпомагане гр. София, със Заповед № РД01-1763/12.09.2023 г. прекратява финансирането от държавния бюджет на социалната услуга „Център за настаняване от семеен тип“ за деца без увреждания - Малък семеен дом „Надежда“ с капацитет 6 места, считано от 01.10.2023 г. С Решение на Великотърновски общински съвет се дава съгласие за закриване на социалната услуга, считано от 01.10.2023 г.
- Закриване на специализирана институция за социални услуги Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, Община Велико Търново. С Решение № 1318/ 27.04.2023 год. на Великотърновски общински съвет е закрит Дом за пълнолетни лица с умствена изостаналост село Пчелище, Община Велико Търново, с брой места - 59, считано от 01.05.2023 год. След извършване на необходимите административни действия е предадена сграда и наличен инвентар на собственикът на имота „Съюз на слепите в България“ гр. София.
- Закриване на социалната услуга от резидентен тип Защитено жилище за лица с умствена изостаналост село Пчелище, Община Велико Търново. С Решение № 1317/ 27.04.2023 год. на Великотърновски общински съвет е дадено съгласие за прекратяване на финансирането от държавният бюджет на Защитено жилище за лица с умствена изостаналост село Пчелище, Община Велико Търново, с брой места - 4, считано от 01.05.2023 год.
- Увеличаване на капацитета на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, гр. Велико Търново, ул. „Филип Тотю“ № 18. Във връзка с приключване на дейностите по Проект „Грижа в дома в Община Велико Търново“, са предприети предварителни действия за осигуряване устойчивост на услугите, предоставяни в домашна среда, чрез искане за промяна на броя на потребителите на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, в изпълнение на разпоредбите на Закона за социалните услуги и Правилника за неговото прилагане. Инициатирано е производство по издаване на Заповед за предварително одобрение от страна на Агенцията за социално подпомагане за промяна на броя на потребителите на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, считано от 01.11.2023 г. Със Заповед на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане се дава предварително одобрение за промяна броя на потребителите на социалната

услуга „Асистентска подкрепа“ от 208 на 458 потребители, считано от 01.12.2023 г. С Решение на Великотърновски общински съвет се дава съгласие за промяна на броя на потребителите на социалната услуга "Асистентска подкрепа", считано от 01.12.2023 г.

- Увеличаване на капацитета на социалната услуга „Център за обществена подкрепа“ за деца и семейства, гр. Велико Търново, ул. „Димитър Найденов“ № 4. В „Център за обществена подкрепа“ за деца и семейства се извършват дейности, свързани с превенция на изоставянето, превенцията на насилието и отпадане от училище, деинституционализация и реинтеграция на деца, обучения в умения за самостоятелен живот и социална интеграция на деца от резидентна грижа. Провеждат се социално и психологическо консултиране на деца и семейства в риск; оценяване на родителски капацитет, посредничество в случай на родителско отчуждение и конфликт при развод/раздяла, оценяване и обучение на бъдещи приемни родители и осиновители, консултиране и подкрепа на деца с поведенчески проблеми, реализиране на социални програми за деца и семейства в риск. В социалната услуга се прилагат стандартите за качество за следните социални услуги: информиране и консултиране (като общодостъпна и като специализирана услуга); общностна работа; застъпничество и посредничество; терапия и рехабилитация (само стандартите за терапия); обучение за придобиване на умения (като общодостъпна и като специализирана услуга). Иницирано е производство по издаване на Заповед за предварително одобрение за промяна на броя на потребителите на функциониращата социална услуга от 40 на 55 потребители, чрез извършване на компенсирана промяна, считано от 01.03.2023 г. Агенция за социално подпомагане гр. София, със Заповед № РД01-1724/07.09.2023 г. е одобрена промяната на броя на потребителите на социалната услуга от 40 на 55 потребители, считано от 01.10.2023 г. С Решение на Великотърновски общински съвет се дава съгласие за промяна на броя на потребителите на социалната услуга, делегирана от държавата дейност „Център за обществена подкрепа“ от 40 /четиридесет/ на 55 /петдесет и пет/ потребители, считано от 01.10.2023 г.

Община Велико Търново участва в мрежата „Община - приятел на детето“. През 2023 г. Община Велико Търново продължи да реализира инициативи в посока създаване на устойчива и последователна политика, в основата на която е детето и неговото пълноценно развитие. Проектните дейности са с фокус стимулиране творческия интерес и познания на децата в изкуството, подпомагане процеса на интеграция и социално включване на децата в социалните услуги, както и повишаване на информираността на обществото.

През 2023 г. Община Велико Търново съвместно със Сдружение „Асоциация Пелаго“ и Ноу-хау център за алтернативни грижи за деца към НБУ реализираха изпълнението на пилотен за страната проект „Всяко дете – пълноценен член на общността“. Проектът е насочен към подобряване мултисекторната работа в случаи на деца с комплексни потребности. В рамките на проектните дейности 26 специалисти от социалната и образователната сфери на територията на общината успешно преминаха мултисекторно обучение за работа с деца и младежи с множество потребности по метода АМБИТ (Адаптивен, базиран на ментализация интегриран подход).

През 2023 г. в разкритите 22 Центъра за работа с деца и младежи в малките населени места продължава реализирането на разнообразни дейности за организиране на свободното време според интересите, уменията и способностите на децата. Община Велико Търново е единствената в страната, която осигурява целогодишно дейността на Центровете за работа с деца и младежи, чрез разкритите 22 работни места за длъжността „уредник“, с финансиране от общинския бюджет.

В Центровете за работа с деца и младежи са реализирани дейности насочени към възпитаване на култура за лична безопасност, безопасно мислене, двигателна активност, включване в различни кампании и мероприятия със социална насоченост – благотворителност, опознаване на околната среда и стимулиране на активно участие по нейното опазване.

Детска академия за превенция и спорт е инициатива, която продължава да се реализира и през 2023 г. Дейностите организирани през лятната ваканция от уредниците към Центровете за работа с деца и младежи са насочени към обучения в умения за безопасност на движението, оцеляване в природата, възпитаване на екологична култура, съчетани с беседи и разговори за рисковете в ежедневието - как да се предпазим, и други актуални теми.

През летните месеци над 200 деца от Центровете за работа с деца и младежи посетиха Център за превенция и спорт в с. Балван, където преминаха практически и теоретични занимания проведени от водещи специалисти от различни сфери. За осигуряване на превантивни и информационни дейности, повишаване здравната култура и физическата активност на децата и младежите Община Велико Търново успешно си партнира с РУ на МВР- Велико Търново, Регионална дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ Велико Търново, Дарителско сдружение „Св. Иван Рилски“, с. Балван, Съюз на пивоварите в България и Сдружение на кметовете и кметските наместници „Янтра 2001“.

По повод на Международния ден на младежта за втора поредна година през месец август е реализирана инициативата „Кмет за един ден“ в Центровете за работа с деца и младежи в общината. Идеята на инициативата е да бъдат насърчавани младежите да споделят своите виждания, да предлагат решения и активно да участват в живота на

населеното място. През настоящата година в шест от Центровете за работа с деца и младежи - Беляковец, Малки чифлик, Церова кория, Ялово, Присово деца и младежи имаха възможност да се запознаят с дейността на местното самоуправление, да разговарят с кмета/кметски наместник на населеното място и дори да заемат неговата позиция за един ден.

Околна среда

През 2023 г. общината продължава изпълнението на мерките, залегнали в приетите Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива Община Велико Търново 2020 - 2029 година, Краткосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива 2022-2025 г., Програма за намаляване на емисиите и достигане на установените норми на фини прахови частици (ФПЧ 10) на Община Велико Търново за периода 2021 - 2025 г., Програма за енергийна ефективност на Община Велико Търново – 2022–2027 г.

През 2023 година, извършените дейности от звено „ Служители с контролни функции“, чиято функция е осъществяване на контрол върху компонентите на околната среда, са следните:

- Извършени текущи проверки във връзка с текущ и последващ контрол за опазване на компонентите на околната среда – 1046 броя ежедневни проверки на територията на град Велико Търново и населените места;
- Издадени Констативни протоколи с предписания за отстраняване на нарушението в три, седем и четиринадесет дневен срок – 108 броя;
- Издадени актове за установено административно нарушение /АУАН/ - 22 броя.
- Сключени споразумения, на основание чл.58 г, ал.1, изречение второ от ЗАНН за приключване на административнонаказателното производство – 8 бр.
- Издадени Наказателни постановления, по образувано административнонаказателно производство – 39 бр.
- Извършени проверки по жалби и сигнали на граждани – 125 бр.
- Предписания за преместване на ИУМПС-320 бр.
- Заповеди за принудително репатриране на ИУМПС –34 бр.
- Извършена е проверка на достоверността на декларираните факти във връзка с подадени декларации за компостиране.

Извършва се ежемесечна поддръжка и смяна на филтри на двете автоматични измервателни станции (АИС) в гр. Велико Търново, които следят и показват в реално време показателите за запрашеност на въздуха. С данните от мониторинга се извършват

анализ и оценка на ефективността от прилаганите мерки по проекта за трайно намаляване на замърсяването с фини прахови частици на въздуха.

Изпълнява се Програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г., както и приетия към нея План за действие към програма за овладяване популацията на безстопанствените кучета на територията на Община Велико Търново 2020-2024 г. Сред ключовите приоритети бе реализирането на конкретни мерки за подобряване на елементите на околната среда, повишаване на ефективността от преработката на градския битов и зелен отпадък, постигането на видим напредък при подобряване качеството на зелените площи, както и разширяването на диалога и прозрачността при работа с обществеността.

Култура

Културното наследство в Община Велико Търново е в постоянния фокус и интерес от една страна на творци и артисти, а от друга – на любители и туристи, заради съвременното представяне на музейни експозиции, обекти и разнообразни събития, популяризиращи материалното и нематериалното културно наследство на региона, страната и света. През 2023 година фокусът бе насочен към баланса между опазването и изявата на наследството и развитието на туризма. В този смисъл туристическите дейности са инструмент за изява и популяризиране на местната идентичност, и обратно - културните ценности и природните ресурси са фактор за икономическо развитие.

През 2023 г. е разработена е Годишна програма за ремонтно-възстановителни и реставрационни работи на военни паметници в селата Балван, Ново село и Момин сбор и гр. Килифарево за кандидатстване и финансиране чрез Областен управител до Военното министерство по ЗВП; Подпомага се информационно разработката на ПУП за Стария град; Разработва се актуализация на режимите на ГНКЦ Историческо селище - Арбанаси и на охранителната му зона.

Традиционно се участва в програмата „Европейски дни на наследството-2023“ с „Нощ на Самоводската чаршия и Фестивал на занаятите от „Царевград Търнов“ ЕООД и общината. Продължава участието на Община Велико Търново в българското сдружение „АОСТКИН“ за обмяна на специалисти и практики по опазване на НКН, участие в семинари, международни форуми онлайн и др. с подкрепата и сътрудничеството на френската асоциация „Sites & Cites Remarquables“. Актуализира се експозиционното пространство „Алея на Българските личности с принос за Велико Търново“ и се изгради паметна плоча на доц. д-р Илия Стойков.

През 2023 година се работи в посока на подпомагане и съдействие при археологическите проучвания на обектите: „Средновековен град Трапезица-сектор

Южен”, „Манастир „Успение на Света Богородица”, ранновизантийска базилика и тракийски некропол” на Френкхисар. Обновяване на сгради от уличните ансамбли в територията на Стария град по проекта „Фасадна реставрация, ремонтно–възстановителни работи и цветово решение“.

И през 2023 год. продължава партньорството с църковни настоятелства, читалища, НПО, кметства за опазване на културните ценности и реализация по програма за „Аварийно-възстановителни работи на покрива на НЧ „Надежда” , проекти за „Ремонтни и реставрационни работи с възстановяване на купола и камбанарията на църквата „Св.Кирил и Методий”, „Възстановяване на църквата „Св.Николай” гр. В.Търново.

През 2023 година продължава реализацията на проект „Авариен ремонт на НЧ „Надежда 1869“ и прилежаща библиотека“ финансиран от Междуведомствената комисия за възстановяване и подпомагане при Министерски съвет. Посредством партньорските проекти „48 часа Варуша юг“ на Клуб ТАМ и „Град – изкуство – природа“ на Арт група Дупини са разработени нови пространства за визуални изкуства на територията на Стария град.

През 2023 година на територията на общината, с подкрепата на Община Велико Търново, са проведени над 980 отделни културни събития от всички жанрове на изкуствата, от които над 750 организирани по Програма „Култура“ на Административна програма „Календар на културните събития“ – проекти на държавни културни институти, културни оператори от цялата страна, читалища, НПО, съфинансирани от Общината. По-голямата част от събитията са с международно участие. Административна програма „Календар на културните събития“ е отворена за кандидати от цялата страна и Европейския съюз, което позволява да бъдат представени утвърдени автори и изпълнители. Добавената стойност е привличането на многобройна публика от страната и чужбина и утвърждаването на Велико Търново като център на културата и изкуствата, съчетаващ богатото си културно-историческо наследство с най-модерните течения в различните жанрове.

С Решение № 14 от 30.11.2023 г. на Великотърновския общински съвет е приета актуализация на Правилата за прилагане на Административна програма „Културен календар“, с които планирането и организирането на културните събития са поставени изцяло на конкурсен принцип съобразно изискванията на Стратегията за развитие на културата в Община Велико Търново 2020 – 2030. В Програмата е въведен нов сектор за подпомагане на проекти – Програма „Култура – малки проекти“.

Реализират се инвестиции за подобряване на читалищната база.

II. ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО ВЪЗ ОСНОВА НА ИНДИКАТОРИТЕ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ

2.1. Кратък преглед на стратегическата част на ПИРО на Община Велико Търново за периода 2021-2027г.

Стратегическата рамка на ПИРО на Община Велико Търново вкл. визия за развитие, стратегически цели и приоритети за развитие с формулирани конкретни мерки и дейности.

Фигура 2.1.1. Стратегическа рамка на ПИРО на Община Велико Търново

Визията за развитието на Община Велико Търново дава характеристики на специфичния потенциал на общината и насоките за бъдещото ѝ развитие. За постигане на желаната визия на ПИРО са заложили 3 стратегически цели и 5 приоритета, които са в пряка корелация с конкретна стратегическа цел и допринасят чрез комплекса от мерки за нейното постигане. Стратегическата част на ПИРО ясно показва избраната посока на развитие на общината и сферите, към които приоритетно да бъдат насочени усилията и основната част от инвестициите. Именно поради тази причина са набелязани ограничен

брой ключови приоритети, които отразяват избрания фокус и специфика за развитие. Целта е да се постигне концентрация и осезаем ефект на база на конкретните потенциали и местни специфики, а не да се формулират твърде общи и универсални цели и приоритети.

Целите и приоритетите на ПИРО на Община Велико Търново са определени в съответствие с целите и приоритетите на стратегическите документи за регионално и пространствено развитие на по-високите нива: Интегрираната териториална стратегия за развитие на Северен централен район за планиране, Националната програма за развитие България 2030, Актуализираната национална концепция за пространствено развитие, както и с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027г., като са обвързани с постигането на конкретни резултати за територията на Община Велико Търново. Стратегическите цели отразяват местните потенциали за развитие и се съсредоточават върху решаването на конкретните проблеми на Община Велико Търново.

При извършване на оценката са идентифицирани проекти/дейности, които допринасят за изпълнение на отделна мярка и за които е изразходван публичен ресурс. Те са съотнесени към проект – мярка в зависимост от тематичното им направление.

Степента на изпълнението е оценена на база напредъка по съответните групи проекти.

Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равнодостъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

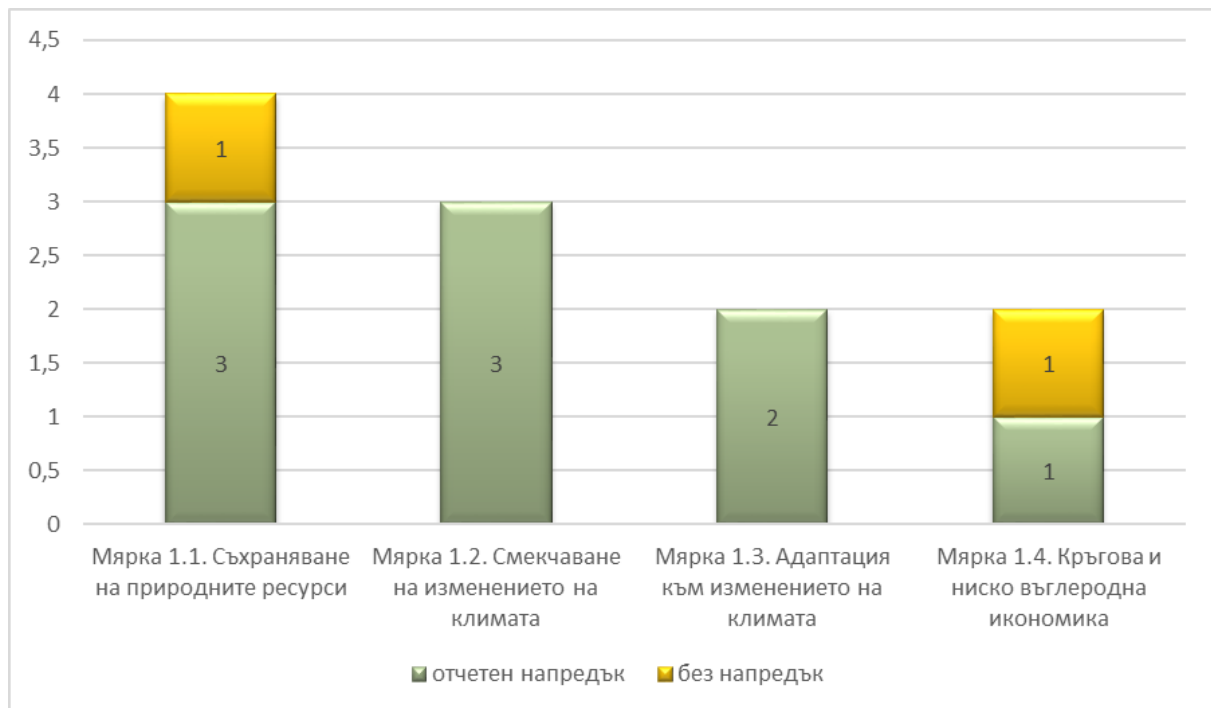
Изпълнението на Стратегическа цел 1 се постига чрез два приоритета: Приоритет 1. *Зелена и иновативна община* и Приоритет 2. *Социална солидарност и равни възможности*.

Приоритет 1. Зелена и иновативна община

В Приоритет 1. са включени 4 мерки, насочени основно към съхраняване на природните ресурси и решаване на едни от тежките проблеми, свързани със състоянието на инфраструктурата както в града, така и в населените места на Община Велико Търново.

Фигура 2.1.2. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 1.

По мярка 1.1. Съхранение на природните ресурси са предвидени 4 групи проекти. По 3 от тях е отчетен напредък: 1.1.1. Намаляване загубите на питейна вода и подобряване на качеството ѝ чрез изграждане/реконструкция/ рехабилитация на водоснабдителни мрежи и системи; 1.1.3. Подобряване качеството на атмосферния въздух и 1.1.4. Подобряване управлението на отпадъците. Не е постигнат напредък за групата проекти 1.1.2.: Съхраняване водните ресурси и опазване на околната среда в областта на отвеждането и пречистването на отпадъчни води чрез изграждане/реконструкция на канализационни системи и изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ).

В Мярка 1.2. Съкчаване на изменението на климата са включени 3 групи проекти, като по всички е отчетен напредък: 1.2.1. Група проекти за декарбонизация на градската и извънградската среда, 1.2.2. Група проекти за въвеждан на мерки за енергийна ефективност на административни публични сгради е 1.2.3. Група проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

Мярка 1.3. Адаптация към изменението на климата се постига чрез реализирането на 2 групи проекти, по които е налице напредък: Група проекти 1.3.1. Опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми в Община Велико Търново и Група проекти 1.3.2. Разширяване/доизграждане и създаване на нови паркови пространства в Община Велико Търново.

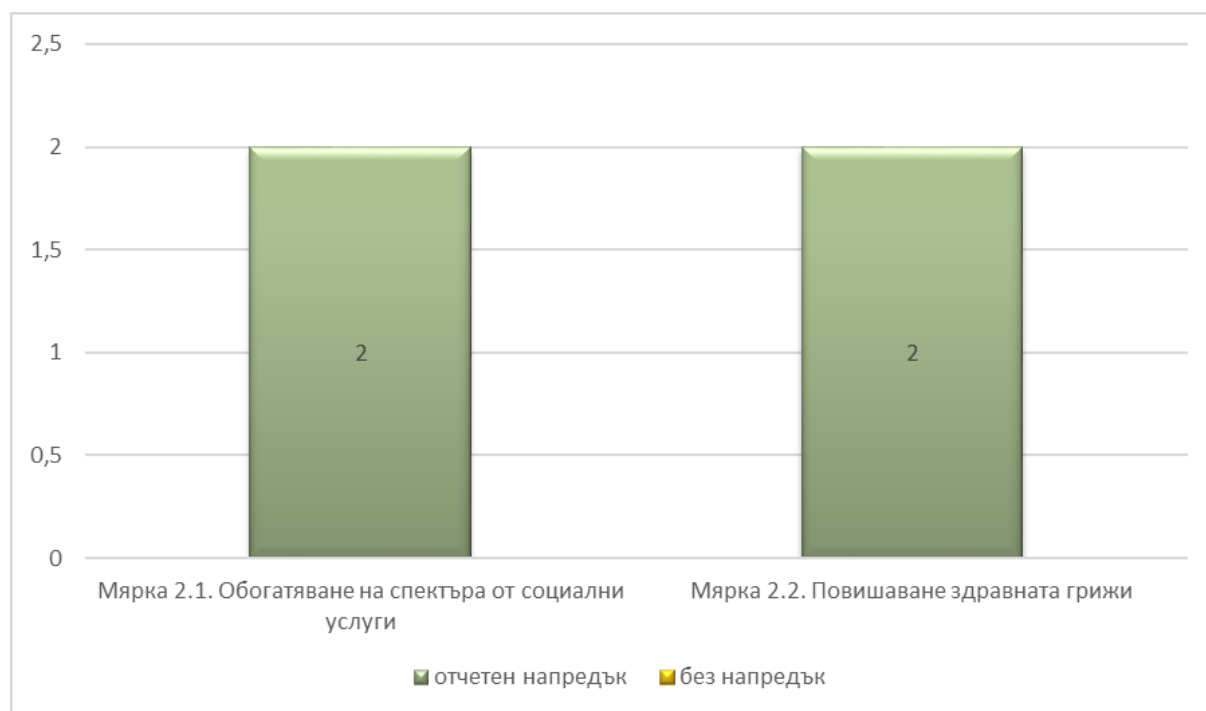
С напредък по Мярка 1.4. Кръгова и ниско въглеродна икономика са 2 от 3-те групи проекти, включени в обхвата на мярката: 1.4.1. Повишаване осведомеността за

кръговата и ниско въглеродна икономика и 1.4.3. Насърчаване на чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика. Без напредък е 1.4.2. Изграждане на техническа инфраструктура за целите на кръговата и ниско въглеродна местна икономика поради забавяне възможностите за финансиране на потенциални проекти.

Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности

В Приоритет 2. са включени 2 мерки с групи проекти.

Фигура 2.1.3. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 2.

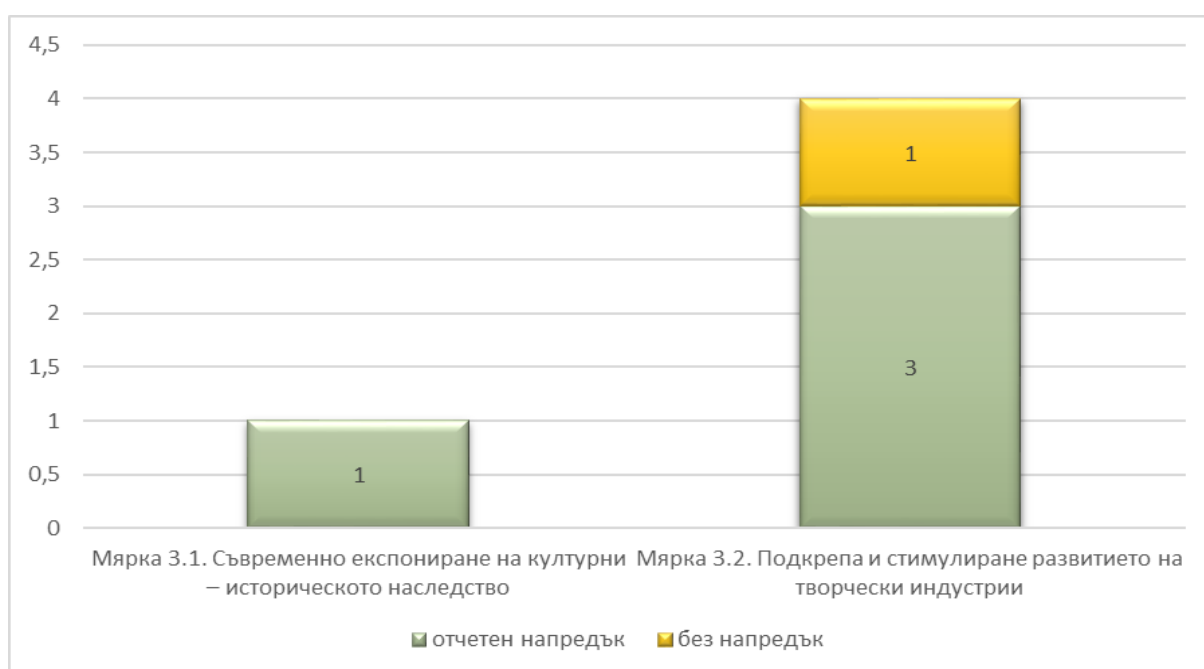
По Мярка 2.1. Обогаляване на спектъра от социални услуги има напредък и по двата вида групи проекти: Група проекти 2.1.1. Изграждане/адаптиране на нова социална инфраструктура за предоставяне на интегрирани социално – здравни услуги за възрастни хора и Група проекти 2.1.2. Разширяване на създадената мрежа от социални услуги на територията на Община Велико Търново.

При Мярка 2.2. Повишаване здравната грижа е постигнат напредък и по двете групи проекти: Група проекти 2.2.1. Подобряване качеството на здравната инфраструктура и Група проекти 2.2.2. Реализиране на проекти/ програми за превенция на здравето в Община Велико Търново.

Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 2. „Съхраняване и многообразно съвременно представяне на културното и природно наследство за допринасяне формирането на убедителен местен културно -туристически продукт и регионален бранд“

Стратегическа цел 2 се постига чрез Приоритет 3. *Автентично наследство и бъдеще*, в който са включени 2 мерки. И по двете мерки се отчита напредък.

Фигура 2.1.4. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 3.

За Мярка 3.1. Съвременно експониране на културно–историческото наследство е налице макар и слаб напредък в групата проекти 3.1.1. Реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности.

Сериозните инвестиции, реализирани през 2023г. са концентрирани в Мярка 3.2. Подкрепа и стимулиране развитието на творчески индустрии в Група проекти 3.2.2. Инвестиции в културна инфраструктура, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата, Група проекти 3.2.3. Дигитализация на културното наследство и музейните експонати и Група проекти 3.2.4. Стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии. През 2023г. не е отчетен напредък по Група проекти 3.2.1. Група проекти за адаптиране на публична инфраструктура за нови пространства за култура и изкуство;

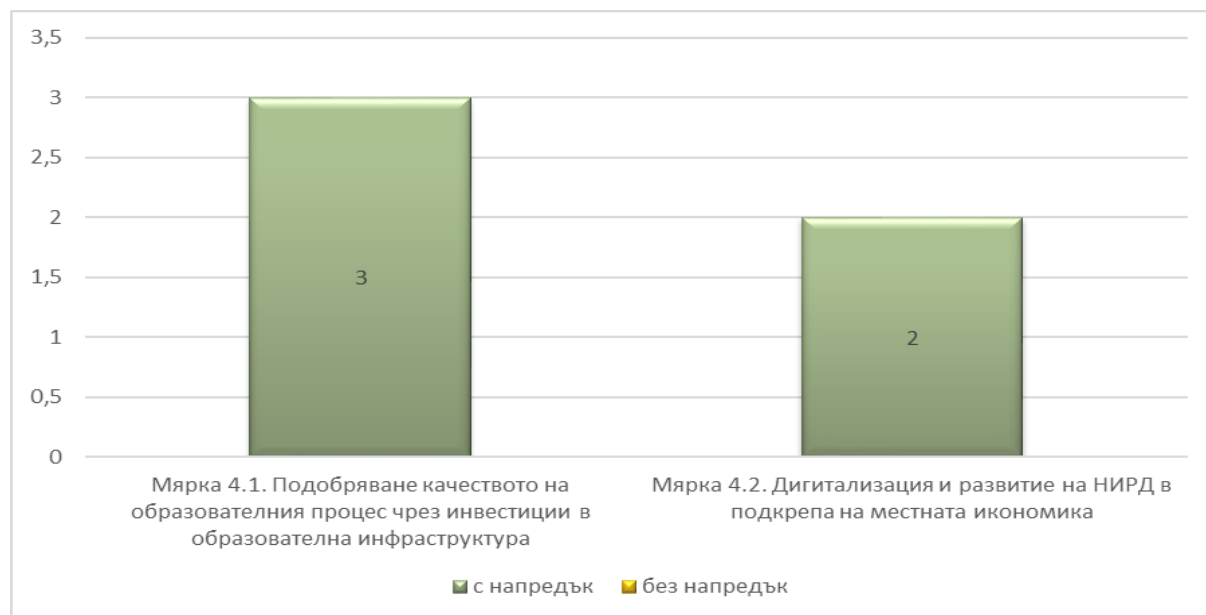
Оценка на степента на изпълнение на Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна

Стратегическа цел 3 е свързана с изпълнението на 2 приоритета: Приоритет 4. *Инвестиции и растеж* и Приоритет 5. *Интегрирано териториално развитие*.

Приоритет 4. Инвестиции и растеж

Приоритет 4 се постига чрез 2 мерки, по които е отчетен напредък на изпълнението.

Фигура 2.1.5. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 4.

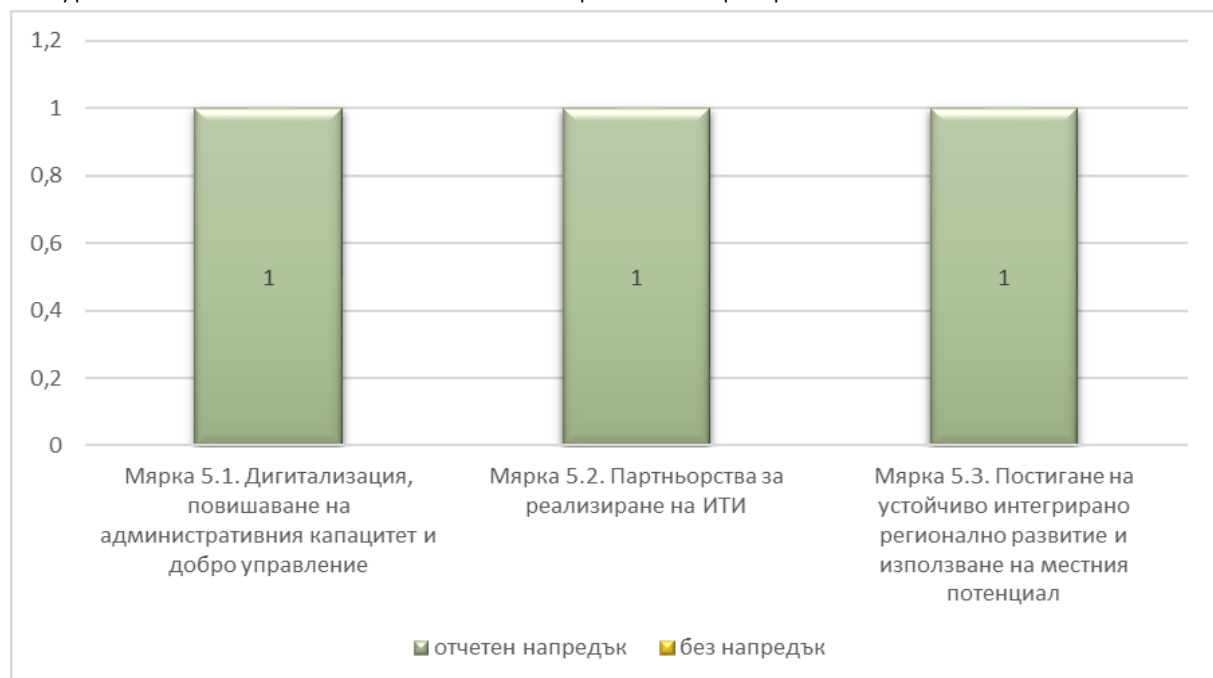
В Мярка 4.1. Подобряване качеството на образователния процес чрез инвестиции в образователна инфраструктура са включени и групи проекти, по които са реализирани инвестиции. Това са 4.1.1. Инвестиции за осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в детските градини; 4.1.2. Инвестиции в осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в ОУ и 4.1.3. Създаване на условия за професионална подготовка на учениците и по-високо качество на образователния процес.

По Мярка 4.2. Дигитализация и развитие на НИРД в подкрепа на местната икономика и в двете групи проекти има напредък на изпълнението: Група проекти 4.2.1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации в подкрепа на местната икономика и Група проекти 4.2.2. Дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от ИНДУСТРИЯ 4.0.

Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие

Приоритет 5 се постига чрез 3 мерки, по които също е налице напредък.

Фигура 2.1.6. Степен на изпълнение на мерките по Приоритет 5.

Всяка от мерките включва по една група проекти, по които през 2023г. се отчита напредък.

2.2. Напредък въз основа на индикаторите за наблюдение

Системата от индикаторите е неизменна част от цялостния процес на оценка за наблюдение и актуализация на ПИРО, която е основен обективен инструмент за проследяване изпълнението на степента на изпълнение на плана. Системата отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината за периода на действие на ПИРО. Изборът на подходящи индикатори се базира на специфичните характеристики на стратегическата част на ПИРО и съвременните методи за наблюдение на стратегическото планиране.

Системата е базирана на 2-та основни типа индикатори, в съответствие с Методическите указания за разработване и прилагане на Планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027г.

Индикатори за продукт - отнасят се до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети за развитие на Община Велико Търново. Те са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижение при реализацията на приоритетите и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

Индикаторите за резултат отчитат изпълнението на стратегическите цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за периода 2021-2027 г. Степента на въздействие се отчита количествено.

В ПИРО на Община Велико Търново е посочено, че оценката на база индикаторите ще се прави в период от 3 и 6 години, т.е. при изготвяне на междинната и последваща му оценка.

Изводи

При така изведените резултати следва да се има предвид, че мониторингът обхваща кратък времеви период на действие на ПИРО на Община Велико Търново. Отчитайки резултатите на база напредък в техническо и финансово изпълнение може да се даде **добра обща оценка** на изпълнението, въпреки предизвикателствата на 2023г.

III. ДЕЙСТВИЯ, ПРЕДПРИЕТИ ОТ КОМПЕТЕНТНИТЕ ОРГАНИ С ЦЕЛ ОСИГУРЯВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТ И ЕФИКАСНОСТ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ИНТЕГРИРАНО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА

3.1. Мерки за наблюдение и създадените механизми за събиране, обработване и анализ на данни

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва с цел постигане на ефективност и ефикасност на стратегическото планиране на регионалното и пространственото развитие, програмирането, управлението и ресурсното им осигуряване.

Предмет на наблюдение е изпълнението на целите и приоритетите за регионално и местно развитие съгласно определени физически и финансови индикатори, организацията и методите на изпълнение, прилагани от органите за управление, и мерките за осигуряване на информация и публичност за резултатите от изпълнението на ПИРО.

В Община Велико Търново е създадена много добра организация по разработване, реализиране и отчитане на проекти и дейности, въпреки че те се осъществяват от различни ресори на общинската администрация и външни изпълнители. Важна роля в цялостния координационен процес има дирекция „Проекти и програми“. Сред приложените инструменти за изпълнение и наблюдение на ПИРО се открояват годишните отчети за Мандатната програма на кмета на Община Велико Търново, както и регулярно изготвяните отчети, доклади, справки, които администрацията внася във Великотърновския общински съвет.

Наблюдението на изпълнението на ПИРО се извършва въз основа на официални данни на Националния статистически институт, на Евростат, на административната статистика на Агенцията по заетостта, както и на данни от други национални, регионални и местни източници на информация. При изготвяне на настоящия годишен доклад е използвана публично достъпна информация от страницата на Община Велико Търново, както и конкретни данни от общинската администрация.

Орган за наблюдение на плана за интегрирано развитие на общината е Великотърновския общински съвет. Финансовото и техническото обезпечаване на дейността по наблюдението на плана за интегрирано развитие на общината се осигурява от бюджета на общината или със средства от фондовете на Европейския съюз.

Кметът на общината организира наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината. За резултатите от наблюдението на изпълнението на

плана за интегрирано развитие на общината се разработва годишен доклад. Годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината осигуряват информация за изготвяне на междинната и последващата оценка на плана. Копие от годишните доклади за наблюдението на изпълнението на плана за интегрирано развитие на общината се изпраща на председателя на Областния съвет за развитие в 7-дневен срок от решението за тяхното одобряване.

3.2. Преглед на проблемите, възникнали в процеса на прилагане на плана за интегрирано развитие на общината през съответната година, както и мерките за преодоляване на тези проблеми

Към датата на изготвяне на Годишния доклад за 2023г. започна финансирането по някои от програмите за периода 2021 – 2027г. и Община Велико Търново вече има сключени договори по проекти, включени в ПИРО. Забавянето на отваряне на схеми за финансиране по одобрените от Европейската комисия програми забавя темповете за кандидатстване, но общинската администрация има готовност да участва на конкурентен принцип и да ускори процеса по изпълнение на ПИРО.

3.3. Мерки за осигуряване на информация и публичност на действията по изпълнение на плана за интегрирано развитие на общината -

Съгласно Методическите указания „*ПИРО и решението на общинския съвет за неговото приемане се публикуват на страницата на общината в интернет, както и на портала за обществени консултации на Министерския съвет*“:

- ✓ Документът е публично достъпен на интернет страницата на общината:
- ✓ ПИРО и Решението на Великотърновски общински съвет **са публикувани** на портала за обществени консултации на Министерския съвет.

За осигуряване на информация и публичност относно постигнатия напредък по изпълнение на ПИРО настоящият доклад ще се публикува на интернет страницата на общината.

Община Велико Търново регулярно информира заинтересованите страни за стартиране/приключване реализацията на конкретни проекти, заложи в Програмата за реализация на ПИРО. Публично достъпни са и всички документи, решения, протоколи на Великотърновския общински съвет. Работата със заинтересованите страни и консултации е една от силните страни във водената местна политика. През 2023г. са проведени редица срещи, обсъждани са възможности за реализиране на партньорски инициативи.

Голяма част от реализираните проекти в обхвата на ПИРО са резултат от активността на заинтересованите страни, като администрацията е създавала необходимите форми за стимулиране на интереса за партньорства.

3.4. Мерки за постигане на необходимото съответствие на плана за интегрирано развитие на общината със секторните политики, планове и програми на територията на общината, включително мерките за ограничаване изменението на климата и за адаптацията към вече настъпилите промени

Планът за интегрирано развитие е основен управленски инструмент, който подчинява всички останали документи за секторно развитие, но притежава една особеност – разположен е в по-голяма времева амплитуда /7 години/ по отношение на цялостния планов процес. Тази специфика произтича от факта, че ПИРО 2021-2027 г. осигурява приемственост и преходност на политиките между предходните планови периоди: (2007-2013 г.) и (2014-2020 г.), като в същото време наследява и обединява изпълнението на редица общински секторни стратегии, програми и планове.

Съответствие на ПИРО на Община Велико Търново със секторните планове и програми се постига чрез периодичен мониторинг на измененията или приемането на нови стратегически документи, отнасящи се до развитието на територията. При изготвяне на Годишния доклад е установено, че ПИРО съответства на актуалните към момента документи.

Значителна част от средствата, предвидени за реализация на дейности и проекти в ПИРО, се очаква да бъдат привлечени от програми, финансирани от ЕС и които се изготвят в пълен синхрон с националното законодателство и стратегическа рамка. Това гарантира съответствие на ПИРО с останалите стратегически документи на национално и регионално ниво.

За програмния период 2021-2027г. ПИРО е един от първите документи, който задава рамката за разработване на по-детайлни секторни стратегии и програми. За този период Община Велико Търново има действащи стратегически документи, които осъществяват взаимовръзка с ПИРО. Част от стратегическите документи са в режим на периодично краткосрочно планиране и отчитане, предимно ежегодно, което прави връзката с Плана за интегрирано развитие съдържателна, от гледна точка на интензивността на процеса и възможността за едновременно внасяне на съгласувани и своевременни корекции за отстраняване на възникнали несъответствия по отделни части и раздели. За дългосрочните стратегически документи се изготвят отчети, които се публикуват на страницата на общината.

3.5. Мерки за прилагане принципа на партньорство

Съгласно Закона за регионалното развитие, един от основните принципи, на които се основава провеждането на държавната политика за регионално развитие, е принципът за партньорство, публичност и прозрачност на всички нива, при осъществяване на планирането, програмирането, финансирането, наблюдението и оценката. В съответствие със закона и за повишаване на устойчивостта на взетите решения и планираните цели и задачи, както и за ефективността на тяхната реализация, важен механизъм е прилагането на принципа на партньорство. А чрез осигурената информация и публичност на всички нива се гарантира неговия успех и широка обществена подкрепа.

ПИРО е основен документ за провеждане на политиката за регионално развитие на местно ниво. С него се обективизират действията на местната изпълнителна власт и се създават условия за планово и целенасочено изпълнение на решенията на общинския съвет, дейността на кмета и общинската администрация.

Организацията и методът за изпълнение обхващат системите за управление и контрол, наблюдение и оценка, осигуряване на информация и публичност и прилагането на принципа за партньорство на всички етапи на изпълнение.

В цялостния процес на разработване, изпълнение, актуализация, наблюдение и оценка на ПИРО при спазване на принципа за партньорство участват общинският съвет, кметът на общината, кметовете на кметства и кметските заместници, общинската администрация, социалните и икономическите партньори, неправителствените организации, представителите на гражданското общество в общината.

В процеса на реализация на плана се спазват принципите на отговорно и добро управление, ефективен финансов контрол, разделение на правомощията при осъществяване на управленските функции, предотвратяване и корекция на нередностите при изпълнението на конкретните дейности.

В процеса на изпълнение на ПИРО е важно създаването на нови и поддържането на изградените вече ефективни партньорства. Това дава възможност в процеса на изпълнение да се реализира по-голяма икономическа целесъобразност и да се укрепи потенциала за привличането на инвестиции и допълнителни финансови ресурси. Реализирането на стратегическите цели и приоритети следва да стане в условията на тясно взаимодействие и партньорство между местните власти, бизнеса и НПО. Необходимо е да се използват всички възможности за съвместни проекти и дейности, включително в условията на междуобщинско и международно сътрудничество.

Приоритет на общината са партньорства и обмени с държави членки на Европейския съюз и поддържането на приятелските отношения и сътрудничество с побратимените градове, както и партниране по програми в области като култура,

опазване на културно-историческото наследство, туризъм, спорт, насърчаване на инвестициите. През 2023 година са приети дипломати от 15 държави, проведени са 8 работни срещи по различни тематични направления с фокус реализиране на съвместни инициативи.

По проекти от ПИРО през 2023г. активно се работи с партньори общините Столична община, Бургас, Монтана, Русе, Стара Загора; Сдружение на кметовете и кметски наместници „Янтра 2001“, Агенция за социално подпомагане, РЗИ – Велико Търново, Великотърновски университет „Св.св.Кирил и Методий“, Отдел закрила на детето, Инспектор детска педагогическа стая, Регионално управление по образование, Младежки дом, неправителствените организации - Национално сдружение на общините в РБългария, Клуб „Икономика 2000“ – София, Център за родители Harry mums, Националния алианс на хора с редки болести, Българската лига по хипертония; чуждестранни партньори - Асоциация за международно развитие, гр. Осло – Кралство Норвегия, училища от Литва, Испания, Полша и др. Осигурено е партньорство с представители на бизнеса, което включва съвместни дейности, обсъждане, обмен на идеи, решения и становища по отношение на реализацията на училищни проекти.

Обсъждат се възможностите за опазване на културните ценности с църковни настоятелства, читалища, НПО, кметства. Чрез програма „Изкуство и култура“, са създадени нови и са разширени вече изградените партньорства с независими творци и НПО в сферата на културата и изкуствата, които значително повишават нивото и разнообразието на културния живот в общинския център и общината. Разшири се тенденцията във Велико Търново да се организират изнесени издания на национални и международни културни събития.

Предвижда се прилагането на успешни модели на партньорство за интегрирани териториални инвестиции между общините и бизнеса за техни съвместни инициативи. Важно условие е съчетаването на икономическите цели в развитието с опазването на околната среда и разумното използване на културното материално и нематериално наследство в общината.

3.6. Резултатите от извършени оценки към края на съответната година

Ресурсното осигуряване на средствата при реализацията на мерките в рамките на ПИРО на Община Велико Търново се осъществява чрез Програма за реализация на ПИРО за периода 2021-2027 г.: описание на предвидените мерки и дейности (Приложение №1) и индикативната финансова таблица (Приложение №2). Това са основните документи за оценка на използваните ресурси за постигане целите на ПИРО, защото пресъздават общата финансова рамка за реализация.

Експертният анализ и оценка на ефективността и ефикасността на използваните ресурси при изпълнението на ПИРО на Община Велико Търново през 2023 г. се базира на аналитичния преглед и на обобщените резултати от изпълнените проекти и дейности в периода, финансирани със средства от бюджета на общината, държавния бюджет, ЕСИФ и други финансови източници.

На базата на набраната и анализирана информация по изпълнение на бюджета на Община Велико Търново за 2023г., информацията от общинска администрация, информацията от ИСУН за реализирани и в процес на изпълнение проекти е извършено съпоставяне между планираните и извършените дейности в изпълнение на целите и приоритетите на ПИРО във финансово изражение на база вложените средства.

Анализ на общото финансовото изпълнение на ПИРО

Анализът показва, че само за втората година от периода на действие на ПИРО общото изпълнение на индикативния финансов план е 18,46% от планираното, което е два пъти повече в сравнение с 2022г. Изпълнени са проекти и дейности на обща стойност 59 139 025лв. При анализа на финансовото изпълнение на ПИРО се отчита добра обща ефективност на изпълнение на заложените приоритети и мерки. Много добра ефикасност на вложените средства е постигната при реализацията на Приоритет 4. *Инвестиции и растеж*, при който през 2023 година е постигнато финансово изпълнение от 48,88% за което допринася изпълнението на нови проекти, които са стартирали през 2023г., както и високата проектна активност на частния бизнес.

Таблица 3.6.1. Финансово изпълнение на ПИРО Велико Търново през 2023г.

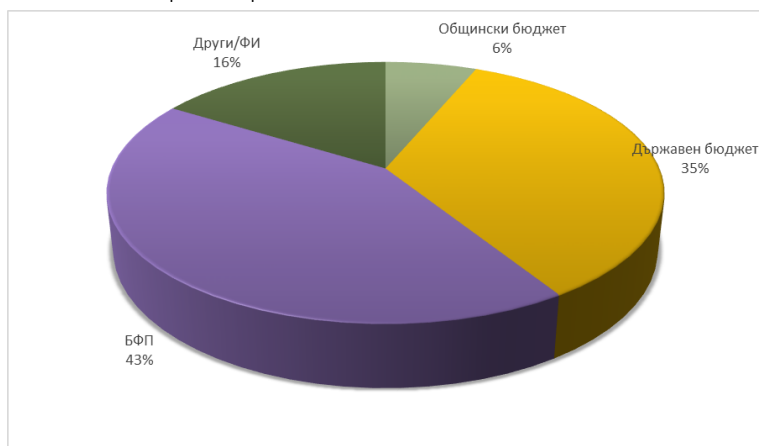
Приоритет	Планирана стойност (хил.лв.)	Финансово изпълнение за 2023г. (хил.лв.)	Степен на финансово изпълнение (%)
Приоритет 1. Зелена и иновативна община	121 737	27 951	22,96%
Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности	75 210	9 429	12,54%
Приоритет 3. Автентично наследство и бъдеще	43 893	2 807	6,40%
Приоритет 4. Инвестиции и растеж	38 450	18 793	48,88%
Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие	41 000	159	0,39%
ОБЩО	320 290	59 139	18,46%

Важно е да се отбележи, че в края на 2023 година са подписани договори за безвъзмездна финансова помощ, чието реално изпълнение ще стартира през 2024г.

Разпределение на финансовите ресурси по източници

Основни финансови инструменти за изпълнението на ПИРО за 2023 г. са средствата от европейските фондове – 43% или 25 267 376 лв., както за довършване изпълнението на проекти, финансирани през програмния период 2014-2020г., така и от започналите проекти с финансиране от програмите за период 2021-2027г. Прегледът на изпълнението показва, че общината е търсила различни възможности за финансовото обезпечаване на изпълнението на ПИРО.

Фигура 3.6.1. Разпределение на финансовите ресурси по източници общо за ПИРО за 2023г.

Осигурен е значителен финансов ресурс от спечелени проекти по оперативните програми на ЕС за периода 2014-2020г., ОПОС, ОПИК, ОПНОИР, ПРСР, ОПРР; ФМ на ЕИП, от държавния и общинския бюджет, от различни национални програми, чието изпълнение продължава до края на 2023г.

През 2023 година са финансирани проекти от Националния план за възстановяване и устойчивост, Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027, Програма Развитие на човешките ресурси 2021 – 2027, Програма Образование 2021 – 2027 и др.

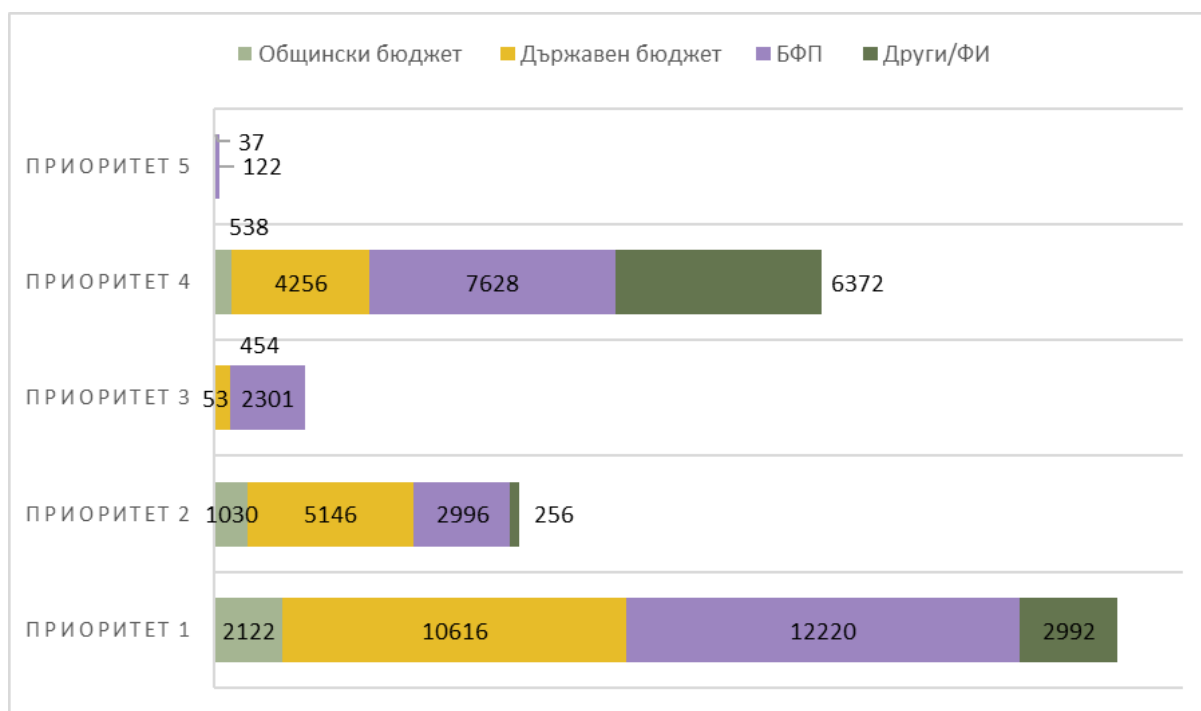
През 2023 година държавният бюджет формира 35% или 20 508 436 лв. за проекти на общинската администрация, както и за съфинансиране на проекти на частния бизнес, които се реализират през периода на доклада. Финансов ресурс е привлечен от Фонд „Социална закрила“, ПУДООС, програми на Министерство на образованието и науката, Националния доверителен екофонд и други. През годината от общинския бюджет за изпълнение на ПИРО са реализирани 3 743 560 лева, което представлява 6%. Другите източници на финансиране формират 16% (9 619 653 лв.) от изразходвания ресурс за

2023г. и е основно от дела на частните инвестиции, основно за съфинансиране на проекти от различни европейски фондове.

Необходимо е да се подчертае, че през 2023г. общинската администрация успява да привлече срещу 1 лев от общинския бюджет 15,80 лв. инвестиции.

Най-голям дял от получените средства от структурните и кохезионния фондове на ЕС са реализирани на проекти по Приоритет 1. *Зелена и иновативна община* и Приоритет 4. *Инвестиции и растеж*, както за проекти на общинската администрация, така и на частния бизнес. Най-сериозните инвестиции са за проекти на Община Велико Търново за подобряване качеството на образователния процес.

Фигура 3.6.2. Разпределение на финансовите ресурси по източници и по приоритети (хил.лв.)

Средствата от общинския бюджет са концентрирани основно в Приоритет 1. *Зелена и иновативна община*, включваща предимно инфраструктурни проекти.

2023 година е четиринадесетата година на устойчива политика в инвестиране в селата чрез продължаващото изпълнение на Програма „Инициативи на местните общности“.

Съответствие между разходите и очакваните ползи

Изпълнените проекти показват много добра резултатност в изпълнението на ПИРО, защото имат пълно съответствие със стратегическата рамка, като допринасят за постигане на целите и мерките. Изразходените финансови ресурси за реализация на ПИРО на Община Велико Търново за 2023г. са използвани целесъобразно, ефикасно и ефективно. Постигнатите резултати и високата степен на финансово изпълнение на стратегическите цели се основават на инициативността на местната власт и на последователно провежданата целенасочена политика за развитието на общината.

IV. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИ, ДОПРИНАСЯЩИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ И ПРИОРИТЕТИТЕ НА ПИРО С РАЗМЕРА НА УСВОЕНИТЕ СРЕДСТВА ЗА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД И ИЗТОЧНИЦИТЕ НА ТЯХНОТО ФИНАНСИРАНЕ

Стратегическата част на ПИРО на Община Велико Търново съдържа 5 приоритета за развитие. В настоящия раздел е направен преглед на проектите, които допринасят за постигането им.

4.1. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 1.

Таблица 4.1.1. Изпълнение на мерки по Приоритет 1. Зелена и иновативна община

Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равностъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

Приоритет 1. Зелена и иновативна община

Мярка 1.1. Съхраняване на природните ресурси

Група проекти 1.1.1. Намаляване загубите на питейна вода и подобряване на качеството ѝ чрез изграждане/реконструкция/ рехабилитация на водоснабдителни мрежи и системи

През 2023 година завърши изграждането на улична и тротоарна настилка, осветление, водопровод, канализация и подземни тръбни мрежи на улици „Козлодуй“, „Димитър Рашев“, „Иван Хаджидимитров“, „Димитър Благоев“, „Народни

будители“, гр. В. Търново по ПМС 360/10.12.2020 година, писмо № ФО-70/17.12.2020 г. на МФ. През 2023 година обектите са въведени в експлоатация.

В процес на изпълнение е проект „Строителство и реконструкция на ВиК инфраструктура в гр. Велико Търново“, финансиран чрез ПМС №711/30.09.2022 г./ -

Подобект 1: „Строителство и реконструкция на канализационен колектор, напорен тръбопровод по ул. „Опълченска“, гр. Велико Търново“ /ПМС №711/30.09.2022 г./

Подобект 2: „Строителство и реконструкция на водопроводни и канализационни колектори по ул. „Теодосий Търновски“, ул. „Димитър Найденов“ и ул. „Сливница“ в гр. Велико Търново“ /Програма ИНТЕРРЕГ V-A Румъния-България 2014-2020/.

Подобект 3: „Строителство и реконструкция на уличен водопровод по ул. „Ксилифорска“, гр. Велико Търново“ /Програма ИНТЕРРЕГ V-A Румъния-България 2014-2020/.

През 2023 г. са финализирани и строителните дейности по ул. „Козлодуй“ и ул. „Александър Бурмов“ в гр. В. Търново като последващото им въвеждане в експлоатация на горните предстои през 2024 година.

Група проекти 1.1.2.: Съхраняване водните ресурси и опазване на околната среда в областта на отвеждането и пречистването на отпадъчни води чрез изграждане/реконструкция на канализационни системи и изграждане на Пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ)

Не е отчетен напредък

Група проекти 1.1.3. Подобряване качеството на атмосферния въздух

Проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“ по програма LIFE на ЕС, №LIFE17 IPE/BG/000012 - LIFE IP CLEAN AIR - реализиране на Схема за преход към алтернативни форми за отопление на домакинствата на територията на град Велико Търново -

По сключен договор по интегриран проект „Българските общини работят заедно за подобряване на качеството на атмосферния въздух“, финансиран по Програма LIFE на Европейския съюз в пилотната фаза, през 2023 г. Община Велико Търново работи активно в партньорство с общините - Столична община, Бургас, Монтана, Русе, Стара

Загора, както и с Клуб „Икономика 2000“ – София за въвеждане на схема за преход към алтернативни форми на битово отопление на домакинствата.

През 2023 година е изпълнена третата /основна/ фаза на проекта: Дейност С4 Прилагане на схемата за преход към алтернативни форми на битово отопление

Проект LIFE22-IPC-BG-LIFE-SIP CLIMA-SUMP „Стратегически интегриран проект за изпълнение на ПУГМ за преход към климатично неутрално и устойчиво общество“ -

По одобрено през м. декември 2023 година проектно предложение Столична община, в партньорство с общините Бургас, Велико Търново, Монтана, Русе и Стара Загора и неправителствени организации - Национално сдружение на общините в Република България и Клуб „Икономика 2000“ имат ангажимент да реализират стратегическия интегриран проект, обхващащ територията на общините бенефициенти с население от около 2 милиона жители или близо 30% от населението на страната. Изпълнението ще даде възможност да се повиши и капацитета в общините, за да могат да се приложат адекватно разпоредбите на Европейския съюз за извършване на необходимата промяна към чиста, кръгова, енергийно ефективна, нисковъглеродна и устойчива на климата икономика, за защита и подобряване на качеството на околната среда.

Община Велико Търново ще ориентира специфичната за нея основна дейност към развитие и стимулиране на устойчивите начини на придвижване – велосипедно движение; паркиране, електрически автомобили и споделена мобилност.

Предвижда се:

- Проучване, анализ и оценка на активните връзки при избор на велосипедни трасета, свързани с насочеността на основните велосипедни потоци от жилищните към централни територии и територии за обществено ползване, спорт и развлечение, озеленени и рекреационни площи;
- Изграждане и развитие на мрежа от велосипедни алеи;
- Осигуряване на паркоместа за велосипедисти на възлови места в града;
- Проучване на възможности за изграждане на паркинги (вкл. велосипедни) буфериращи централни градски части и жилищните квартали;
- Изграждане на система за споделени велосипеди.
- Изграждане на система от зарядни станции за автомобили, като при възможност, с оглед на по-добрата ефективност се предвижда да бъдат монтирани:

- Стандартни и бързозарядни станции. Мрежата ще е достъпна за използване от всички съвместими електрически превозни средства, без значение дали те са частни или обществени.
- Закупуване на електромобили за нуждите на общината и общински предприятия.

Общата стойност на бюджета за Община Велико Търново е 1 101 604,59 евро.

Група проекти 1.1.4. Подобряване управлението на отпадъците

Закриване и рекултивация на депо за ТБО, землище с. Шереметя, Община Велико Търново. Депото в с.Шереметя е рекултивирано на два етапа.

Изграждане на Клетка 2 на терена на Регионалната система за управление на отпадъци – с. Шереметя -

На 12.07.2023 година Община Велико Търново сключи договор за безвъзмездно финансиране с ПУДООС, като, считано от 10.08.2023 година, започват реалните строителни дейности по изграждането на клетка №2 на РСУО – Велико Търново.

През месец август 2023 година в с. Ресен е открита Площадка за разделно събрани отпадъци от домакинствата, като там ще се приемат разделно събрани отпадъци от опаковки, едрогабаритни отпадъци, строителни и градински отпадъци от жителите на с. Ресен както и на съседните населени места от общината.

В гр. Велико Търново, ул. „Дълга лъка“ №9 от 2022 година се приемат разделно събрани отпадъци от опаковки, едрогабаритни отпадъци, дървесни, строителни и градински отпадъци от граждани.

Разширяване на системата за разделно събиране на зелени, текстилни, дървесни и отпадъци от опаковки -

На разположение на гражданите са точките за контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки в селата Балван, Ново село, Леденик, Присово, Шемшево, Беяковец, както и в градовете Дебелец и Килифарево. На територията на град Велико Търново са разположени общо 5 бр. точки за контейнери за отпадъци от текстил. През 2023 година са разкрити нови точки за контейнери за разделно събиране на отпадъци от опаковки и в селата Хотница и Никюп.

Само за 2023 година, чрез системата за събиране на текстилни отпадъци от домакинствата, са събрани над 106 т.

Ежегодно осъществяване на кампании за събиране на масово разпространени опасни отпадъци /батерии, електрическо и електронно оборудване, гуми и др./

През 2023 година са проведени 3 двудневни кампании за събиране на масово разпространение отпадъци от населението чрез мобилни събирателни пунктове в различни квартали на гр. В. Търново. Количествата събрани отпадъци са: ИУЕЕО – 2540 кг; НУБА – 160 кг; Опасни отпадъци от домакинствата – 1197,40 кг

Увеличаване капацитета на приюта за безстопанствени кучета. Подновяване, поддържане и увеличаване зоните за разхождане на домашни любимци -

И през 2023 година капацитетът на Общински приют за безстопанствени кучета е запазен. За 2023 година през него са преминали 270 бр. кучета; осиновени са 159. Кастрирани животни за 2023г.: безстопанствени кучета - 153 бр.; домашни кучета -106 бр. ; дворни котки - 154 бр.

Мярка 1.2. Сметчане на изменението на климата

1.2.1. Група проекти за декарбонизация на градската и извънградската среда

Проект „По-добре свързани вторични и третични точки в главната и широкообхватната мрежа на път „TEN-T“, чрез общи мерки в трансграничния регион“ (СВС)“ -

Проектът е финансиран по програма INTERREG V-A Румъния- България 2014 -2020, със срок – 31,12,2024 год. и на обща стойност за община Велико Търново 15 288 158,95 лева, включващ следните дейности: Рехабилитация и реконструкция на улична мрежа в град Велико Търново - улица „Опълченска“ от връзката с път III-514 до връзка с път Е-85 (I-5), както и улици „Теодосий Търновски“ от пътна връзка с улица „Магистрална“ (Път Е772(I-4)) до улица „Димитър Найденов“, улица „Димитър Найденов“ от улица „Теодосий Търновски“ до улица „Сливница“, улица „Сливница“ от улица „Димитър Найденов“ през улица „Григорий Цамблак“ до улица „Климент Охридски“, улица „Григорий Цамблак“ от улица „Сливница“ до ново премостване на река Янтра и улица „Ксилфорска“ от ново премостване на река Янтра до път III-514. Инвестицията цели и изграждането на прилежаща инфраструктура на пътната мрежа – тротоари, осветление и пр.

Към 31.12.2023 година е налице завършено строителството в частта на безвъзмездната финансова помощ в размера на левовата равностойност на 3 960 847,77 евро. Община Велико Търново продължава изпълнението на СМР в частта на собствения принос до края на срока на договора.

Възстановяване на разрушени участъци от общински пътища на територията на Община Велико Търново -

Общински път VTR 1042 /път I -4/ жп гара Велико Търново – ВТУ – ж.к. „Св. гора“ - / I - 4/“, в участъка от км. 0+030 до км 2+463.90“

Изпълнени през периода 2022 – 2023г. -

Извършен текущ ремонт на два етапа на общински път VTR 1010 /път I-5/ - жп гара Дебелец – кв. „Чолаковци“ – ул. „Сан Стефано“, гр.Велико Търново, посредством изкърпване на повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес.

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 3019 /път II-55, Килифарево - Гурково/ - с. Войнежа – с. Кладни дял, посредством изкърпване на повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес и машинно полагане на неплътна асфалтова смес.

Извършен текущ ремонт на общинския път VTR 2016 /път II-55, Килифарево - Гурково/ - Нацовци - Плаково, посредством изкърпване на повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес.

Възстановяване на разрушени участъци от общински пътища на територията на Община Велико Търново -

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 2184 /Драгижево/ - граници общини (Лясковец – Велико Търново) – с. Церова кория - изкърпени повредени площи и деформации в настилката с плътна асфалтова смес, с което се подобри съществено неговото експлоатационно състояние.

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 3017 /път II-55/ - с. Радковци - ремонтирана асфалтова настилка.

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 1014 /път III-514/ - с. Арбанаси - с. Шереметя – (граници общини Лясковец – Велико Търново) – /Драгижево/ - ремонтирана асфалтова настилка.

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 1021 /път III-551/ - с. Велчево - ремонтирана асфалтова настилка.

Извършен текущ ремонт на общински път VTR 2002 /път III-303/ - с. Пушево – с. Шемшево - ремонтирана асфалтова настилка.

Национално финансиране на капиталови разходи на приоритетни обекти от техническата инфраструктура по ЗДБ -

През м. ноември 2023 година Община Велико Търново представи в Министерството на финансите четири предложения за финансиране на техническа инфраструктура, включваща общинска пътна мрежа, одобрени за реализация през 2024 година с приемането на националния бюджет на страната:

- VTR 1021 /път III-551, о.п. Дебелец - Плаково/ - с. Велчево - Къпиновски манастир, от км 0+000 до км 2+791;
- VTR 1012 /път III-504, Ресен - Ст. Стамболово/ - Водолей - Дичин - граница общ. (В.Търново - Павликени), от км 0+031 до км 1+646; (в участъка от Ресен към с. Водолей) от км 5+600 до км 9+026; (в участъка от начало с. Дичин през с. Дичин до граница с община Павликени)
- VTR 2001 /път III-3031, Стамболово - Русаля/ - Дичин /път VTR 1012 /, в участъка от км 0+000 до км 5+ 525;
- VTR 1036 /път I-5/ - граница общини (Горна Оряховица - Велико Търново) - археол. к-с Никополис ад Иструм – с. Никюп / VTR 1013/, в участъка от км 0+000 до км 2+009.

Горепосочените обекти са с техническа готовност и издадени разрешения за строеж. Общата стойност на инвестицията е 10 275 966,00 лева.

Продължи реконструкция на общинския път VTR 1042"/път I-4/ - жп гара Велико Търново – ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ - кв. „Света гора“ в гр. Велико Търново с цел подобряване градоустройствената комуникация между ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“ и Стария град. Извършен е ремонт наасфалтова и тротоарна настилка; направена е пътната сигнализация; нова еластична предпазна ограда; непосредствено до автобусната спирка на ВТУ (в посока жп гара Велико Търново) е направен нов предпазен пешеходен парапет.

През 2023 година. приключи изпълнението на проект BG16RFOP001-1.009-0005-C04 „Интегриран градски транспорт на град Велико Търново“, финансиран от ОПРР 2014-2020 на обща стойност от 12 662 579,68 лева -

Резултати от инвестицията:

- Изграден пешеходен надлез над ул. „Магистрална“;
- Изградени кръгови кръстовища - кръгово кръстовище „Христо Ботев“ и кръгово кръстовище „Беляковско шосе - бул. „България“;
- Изградени 2 нови паркинга - буферен паркинг „Френкхисар“ и буферен паркинг „Сержантско училище“;
- Поставени електронни информационни табла на 22 от най-натоварените спирки на градския транспорт.
- Изграден контролен център;
- Рехабилитиран булевард „България“;
- Модернизирани светофарни уредби на 4 кръстовища - кръстовищата на ул. Н. Габровски – ул. „Славянска“; ул. „Н. Габровски“ – ул. „Г. Измирлиев“; ул. „Магистрална“ – ул. „Мармарлийска“; Светофарно регулиране на движението на пешеходната пътека на бул. „България“ №1;
- Модернизиран подвижния състав на обществения транспорт чрез закупуване на 3 бр. екологосъобразни автобуси;
- Изградена зарядна станция в т.ч. инструменти и оборудване.

Изграждане на нови улици в гр. Велико Търново -

И през 2023 година продължава подобряването на техническото състояние на уличната мрежа на град Велико Търново, което да допринесе за подобряване на транспортния трафик. Завърши реконструкцията на северозападния участък на улица „Александър Бурмов“ в кв. „Картала“, гр. Велико Търново – изградена е и дъждоприемната канализация за отводняване на пътното платно и прилежащия терен. Обособени са 104 бр. паркоместа за надлъжно паркиране. Налице е и пътна сигнализация в уличния участък. Чрез изграждането на улицата се осъществява северния обход на квартала, както и подобряване на транспортния трафик.

През 2023 година приключи последната част по изпълнението на строителните дейности по част организация на движението на улиците: ул. „Народни будители“, ул. „Димитър Благоев“, ул. „Иван Хаджидимитров“ и ул. „Димитър Рашев“. Улиците са част от второстепенната улична мрежа на кв. „Бузлуджа“ и осъществяват връзка с първостепенната улична мрежа на града. Резултатът е подобряване на транспортната инфраструктура в тази част на гр. Велико Търново.

Доизграждане на ул. „Стоян Михайловски“ ОК 2577-ОК 2576- ОК2567-ОК2564 - ОК2565 -ОК2805, Изграждане на ул. „Васил Априлов“, Изграждане на ул. „Камен

Зидаров“, ОК 2521 - ОК 259 и ул. „Петко Тодоров“ ОК 259-ОК2452, Изграждане на ул. „Александър Бурмов“, кв. „Картала“ ОК2364-ОК2518 - ПМС 315/19.12.2018

Изграждане на ул. „Драган Цончев“, кв. Зона В, ОК8504- ОК8602-ОК8607-ОК8613-ПМС 315/19.12.2018

Доизграждане, реконструкция и основен ремонт тротоарни настилки в гр. Велико Търново -

Извършен ремонт на стълбището между ул. „Христо Смирненски“ и ул. „Цанко Церковски“ (при ОУ „Димитър Благоев“ и Професионална гимназия по туризъм „Д-р Васил Берон“) в гр. Велико Търново.

Възстановяване на подпорни стени северно от жилищен блок с административен адрес – ул. „Симеон Велики“ № 4, кв. 231 в гр. Велико Търново. Изграден е отводнителен окоп с цел отвеждане на повърхностни води и обезопасяване на стените с телена мрежа.

Изграждане на подземна тръбна мрежа, гр. В. Търново;

Улична мрежа в градовете Дебелец и Килифарево;

Програма „Инициативи на местните общности“ -

През 2023 година двата града извън общинския център защитиха проекти и реализираха дейности за ремонт на уличната мрежа на стойност 33 996,70 лева по Програма „Инициативи на местните общности“, доказала се вече 14-та година като успешен модел за подкрепа на местни инициативи.

През 2023 година се изпълнява инвестиционна програма на улична мрежа в гр. Килифарево и гр. Дебелец с общинско финансиране. Изграден е и паркинг на ул. Иван Вазов, гр. Дебелец

Улична мрежа в селата -

Изграждане на улица С.О.Т. 280-279-327 и О.Т. 279-335, с. Шемшево;

Изграждане на отводнителна система на улица в с. Беяковоц.

През 2023 година в 32 населени места са реализирани проекти за ремонт на уличната мрежа на стойност над 256 993.40 лева с финансиране от инвестиционната програма на общината: Арбанаси, Ново село, Пчелище, Церова кория, Плаково, Вонеща вода, Райковци, Големани, Габровци, Въглевци, Войнежа, Ялово, Ресен, Никюп, Дичин, Русаля, Малки чифлик, Шереметя, Миндя, Къпиново, Самоводене, Балван, Буковец, Пушево, Емен, Велчево, Леденик, Беляковец, Шемшево, Момин сбор, Присово, Ветринци

Основен ремонт е реализиран на улична мрежа на територията на кметствата и кметските наместничества на територията на Община Велико Търново на обща стойност 354 194.60 лева, финансирани по Програма „Инициативи на местните общности“:

Проект BGENERGY-2.001-0003-C02 Рехабилитация и модернизация на системи за външно изкуствено осветление във Велико Търново, ФМ на ЕИП, Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност (31.03.2021 - 01.02.2023), Бенефициент Община Велико Търново -

През м. февруари 2023 година Община Велико Търново приключи изпълнението на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, Процедура „Рехабилитация и модернизация на общинската инфраструктура – система за външно изкуствено осветление на общините“, съфинансирана от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство (ФМ на ЕИП) 2014-2021г. Общата му стойност е 921 837,56 лв., като същият е в партньорство с Асоциация за международно развитие, гр. Осло – Кралство Норвегия.

Инвестицията по проекта допринесе за:

- въведена нова автоматизирана система за управление на уличното осветление с двупосочен обмен на данни;
- подменени осветителни тела с нови такива LED от най-ново поколение – 1581 броя;
- използване на електроенергия от възобновяеми източници на електроенергия;
- подменени конзоли и конструктивни елементи за монтаж и насочване на новите осветителни тела;
- подменени захранващите кабели в металните стълбове за намаляване на повреди заради кабелни аварии в стълбовете;

Инвестицията се реализира в най-населените жилищни квартали на Велико Търново - кв. „Бузлуджа“, кв. „Кольо Фичето“, кв. „Картала“ и кв. „Зона – Б“ с над 37 000 жители.

Улично осветление -

Реализирани са дейности по изграждане и реконструкция на парково и улично осветления на следните обекти на територията на Община Велико Търново:

- Реконструкция на уличното осветление на ул. „Александър Бурмов“- I етап, гр. Велико Търново;
- Реконструкция на уличното осветление (подмяна съществуващите осветителни тела с нови LED) на републикански път I-4 – западен пътен възел, гр. Велико Търново
- Реконструкция на уличното осветление (подмяна съществуващите осветителни тела с нови LED) на републикански път I-4 – южен пътен възел, гр. Велико Търново
- Реконструкция на уличното осветление (подмяна съществуващите осветителни тела с нови LED) на републикански път I-4 – изход направление гр. София, гр. Велико Търново
- Изграждане на УО в новоизградения участък на ул. „Козлодуй“, гр. Велико Търново
- Реконструкция на уличното осветление (подмяна съществуващите осветителни тела с нови LED) на републикански път I-4 – изход направление гр. Варна, гр. Велико Търново
- Реконструкция на уличното осветление на ул. „Втора“ в с. Церова кория
- Реконструкция на LED осветителни тела в междублокови пространства в кв. „Чолаковци“ и пешеходна пътека между кв. „Чолаковци“ и кв. „Бузлуджа“, гр. Велико Търново
- Изграждане на осветление на детска площадка в с. Плаково
- Реконструкция на уличната осветителна уредба на бул. „България“
- Реконструкция на парковата осветителна уредба в парк „Бузлуджа“ (осветяване на тъмни участъци от парковото пространство)
- Реконструкция на парковата осветителна уредба в парк „Акация“ (подмяна на старите осветителни тела с нови LED)
- Изграждане на осветление на минерален извор в с. Леденик
- Реконструкция на уличната осветителна уредба на кръгово кръстовище между ул. „Беляковско шосе“, бул. „България“, ул. „Полтава“, ул. „Освобождение“ и ул. „Краков“

1.2.2. Група проекти за въвеждан на мерки за енергийна ефективност на административни публични сгради

Изграждане на фотоволтаична централа на покрива на административната сграда на Община Велико Търново

Основен ремонт сгради общинска собственост на територията на кметство с. Ветринци, с. Балван, с. Емен, с. Велчево, с. Вонеща вода, с. Габровци, гр. Дебелец, с. Малки чифлик, с. Миндя, с. Момин сбор, с. Церова кория, с. Ялово

1.2.3. Група проекти за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради

Община Велико Търново подаде 49 броя предложения за изпълнение на инвестиции на обща стойност 56 493 671,61 лв. по процедура „Подкрепа за устойчиво енергийно обновяване на жилищния сграден фонд – Етап I“ по Националния план за възстановяване и устойчивост. На 22.12.2023 година Министерство на регионалното развитие и благоустройството публикува на интернет страницата си информация за класиране. Одобрените за финансиране са 16 бр. проектни предложения/сгради на обща стойност 21 264 616,55 лв.

Предложенията за изпълнение на инвестициите предвиждат внедряване на мерки за енергийна ефективност, чрез които да се постигне намаляване на разходите и улесняване по-доброто и ефикасно експлоатиране на многофамилните жилищни сгради. Посредством инвестицията се осигурява сигурна и съвременна модерна жилищна среда и спестяване от потреблението на първична невъзобновяема енергия.

Мярка 1.3. Адаптация към изменението на климата

Група проекти 1.3.1. Опазване на биологичното разнообразие и съществуващите екосистеми в Община Велико Търново

Дейности по защита на населението от бедствия -

Почистени от растителност мокър и сух откос на язовири общинска собственост с цел осъществяване на безопасна техническа експлоатация и размер на разходите: Язовир „Вятъра“, с. Присово; Язовир „Тъмни лък“, гр. Дебелец; Язовир „Долните лозя“, с.

Емен ; Язовир „Акер дере“, с. Ново село; Язовир „Абила“, с. Балван; Язовир Блатци, с. Никюп.

Дейности по осигуряване на проводимост на речни участъци около мостови съоръжения -

Почистване на мост по р. Янтра в кв. Чолаковци; Разчистване на каменен мост по р. Белица в гр. Дебелец; Мостово съоръжение Бейски мост; Разчистване на мостово съоръжение Владишки мост по р. Янтра; Почистване на последици от валежи: Почистване на водостоци с. Вонеща вода и с. Райковци; Почистване от кални наноси улици в с. Леденик;

Възстановяване на каменен мост над р. Белица в границите на гр. Дебелец -

Изготвеният в началото на 2022 година проект за консервационно - реставрационни работи по автентичната каменна структура на каменния мост е внесен в Националния институт за недвижимо културно наследство. След окончателното му съгласуване през 2023 година с Националния институт за недвижимо културно наследство, предвидените строителни дейности са възложени за изпълнение - в частта каменни настилки, зидарии и парапети, като след завършване на дейностите за консервация и реставрация, същите подлежат на приемане от комисия в съответствие с чл.83а от Закона за културното наследство (ЗКН) .

Дейности по укрепване на свлачища в населените места на общината -

По Процедура BG16FFPR003-2.001 - Концепции за интегрирани териториални инвестиции (ИТИ) на Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027 е подадено предложение за инвестиция с индивидуална концепция за интегрирани териториални инвестиции на Община Велико Търново („Интегрирана подкрепа за Велико Търново - Укрепване на свлачища на територията на Община Велико Търново“).

Предложението цели ограничаване риска от свлачища и смекчаване тяхното въздействие върху населението, урбанизираните и неурбанизирани територии и пътната инфраструктура в общината. Чрез концепцията се предвижда интервенция върху 3 (три) обекта: 1. Свлачище на ул. „Поп Харитон“ в гр. Велико Търново, регистрирано с идент. № VTR 04.10447.55; 2. Свлачище на общински път VTR 1010 „/път I-5/-жп гара Дебелец - кв. „Чолаковци - гр. Велико Търново“ с идент. № VTR 04.20242.07 и 3. Свлачище в с. Емен /западно от гробищния парк/, регистрирано под № VTR04.27423.03. При одобрение на предложението се предвиждат следните дейности/инвестиции: проектно-проучвателни работи; изграждане на укрепителни съоръжения; изграждане на силови пилотно-анкерни укрепителни системи;

изграждане на отводнителни съоръжения за отвеждане на води извън обхвата на свлачището; реконструкция и рехабилитация на засегнатите участъци от пътната инфраструктура в обхвата на свлачищата.

Предложените в концепцията дейности са идентифицирани като част от основните приоритети за развитието на общински център и селищната система като цяло. Включените дейности са насочени към опазване на околната среда и смекчаване на ефекта от негативните влияния на подобни геодинамични процеси върху населението на общината. Общата стойност на инвестицията е 4 980 000 лева.

Продължи обслужването на индивидуални средства за химическа защита на населението в централния Общински склад, училища и детски градини.

Група проекти 1.3.2. Разширяване/ доизграждане и създаване на нови паркови пространства в Община Велико Търново

Видеонаблюдение -

Система за видеонаблюдение в с. Ново село:

През 2023 година са извършени разходи по поддържането и разширяването на системата за видеонаблюдение на територията на населените места в Община Велико Търново: с. Ресен - 1213,09 лв. и с. Райковци - 2677,30 лв. Общият брой изградени и разширени системи за видеонаблюдение в населените места е 27.

Реконструирани обществени паркове и пространства -

В 5 населени места са реконструирани обществени паркове и пространства, Беляковец, Шемшево, Момин сбор, Присово, Ветринци

Ремонт и изграждане на детски площадки в откритите пространства на територията на гр. Велико Търново -

През 2023 година е изградена нова детска площадка на ул. „Димитър Буйнозов“.

Извършени са ремонтни дейности и подновяване на съоръжения на 20 детски площадки.

Ремонт и изграждане на детски площадки в селата -

През 2023 година са реализирани проекти за площадка с люлки Кметство с. Ресен; Площадка движение и пътна безопасност Кметство с. Ресен; Основен ремонт на

детска площадка Централен градски парк, гр. Дебелец; Доставка и монтаж на детско съоръжение „Тролей“, с. Балван, Основен ремонт сгради общинска собственост на територията на кметство с. Къпиново, Доставка и монтаж на детско съоръжение с. Церова Кория, Доставка и монтаж на детско съоръжение с. Беляковец

Марка 1.4. Кръгова и ниско въглеродна икономика

Група проекти 1.4.1. Повишаване осведомеността за кръговата и ниско въглеродна икономика

Проект BGENVIRONMENT-3.001-0006-C02 Живей в кръговрата! Разреша проблема!, финансиран от ФМ на ЕИП, Опазване на околната среда и климатични промени (14.09.2021 - 13.09.2023), Бенефициент: Частно основно училище „Образователни технологии“, партньор - Средно училище „Вела Благоева“ - Велико Търново.

СУ „Вела Благоева“ продължава работа по проект „Живей в кръговрата! Разреша проблема!“ BGENVIRONMENT-3.001-0006 финансиран от програма „Опазване на околната среда и климатични промени“ (ООСКП) на Финансовия механизъм на ЕИП 2014-2021. Проектът се реализира в партньорство с Детски научен център „Музейко“, „Норвежки музей за наука и технологии“, ЧПГ „Образователни технологии“, СУ „Вела Благоева“ гр. Велико Търново, ОУ „Св. Климент Охридски“, с. Дебрен.

Проектът е насочен към повишаване осведомеността и участието относно управлението на ресурси, рециклирането на отпадъци и кръговата икономика сред училищата и населението посредством разработване и провеждане на образователни програми и кампании. Цели се създаване и пилотиране на 6 образователни програми с дигитални ресурси, подходящи за обучение в присъствена и виртуална среда на ученици от всички етапи на обучение, с цел формиране на знания, умения, ценности и поведение по отношение на управление на отпадъци, кръгова икономика и отговорно потребление и пр.; трансфер на опит от Норвегия, внедряване на добри модели и практики в училище и в местните общности за формиране на знания, умения, нагласи и навици за устойчив начин на живот.

Група проекти 1.4.2. Изграждане на техническа инфраструктура за целите на кръговата и ниско въглеродна местна икономика

Не е отчетен напредък

Група проекти 1.4.3. Насърчаване на чист енергиен преход на местната индустрия, зелени инвестиции, кръгова и нисковъглеродна икономика

През 2023г. са изпълнени 8 проекта за възстановяване на МСП чрез подобряване на енергийната ефективност, финансирани от ОПИК 2014-2020

BG16RFOP002-6.002-0124-C01 (16.09.2022 - 20.02.2023) частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0518-C01 (21.09.2022 - 21.07.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0238-C01 (16.09.2022 - 16.07.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0011-C02 (21.09.2022 - 20.02.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0779-C01 (21.09.2022 - 25.10.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0766-C01 (16.09.2022 - 07.08.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0031-C01 (21.09.2022- 18.07.2023), частен бенефициент

BG16RFOP002-6.002-0800-C01 (16.09.2022-06.10.2023), частен бенефициент

В процес на изпълнение са 2 проекта, финансирани от ПРСР 2014-2020г.

В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.012-0975-C02 Инвестиции в иновативно оборудване за кокошки-носачки и изграждане на фотоволтаична система за собствени нужди, финансиран от ПРСР (17.02.2023 - 15.06.2025), частен бенефициент, гр.Дебелец

В процес на изпълнение: BG06RDNP001-4.015-0335-C01 Инвестиции за внедряване на иновативни технологии в производствения процес и изграждане на фотоволтаична инсталация, финансиран от ПРСР (09.08.2023- 15.06.2025), частен бенефициент

През 2023г. започва изпълнението на 9 проекта по на обща стойност 6 820 558,25 лв., финансирани по НПВУ, Процедура BG-RRP-3.006 Изграждане на нови ВЕИ за собствено потребление в комбинация с локални съоръжения за съхранение на енергия в предприятията

BG-RRP-3.006-0165-C01 (10.11.2023 - 10.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0012-C01 (10.11.2023- 10.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0111-C01 (20.11.2023- 20.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0081-C01 (20.11.2023- 20.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0212-C01 (20.12.2023 - 20.06.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0292-C01 (28.11.2023 - 28.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0533-C01 (28.11.2023 - 28.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0533-C01 (28.11.2023- 28.05.2025), частен бенефициент

BG-RRP-3.006-0264-C01 (10.11.2023-10.05.2025), частен бенефициент

4.2. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 2.

Таблица 4.2.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 2.

Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 1. Качествена жизнена среда с осигурени равнодостъпни публични услуги за пълноценен живот на населението

Приоритет 2. Социална солидарност и равни възможности

Мярка 2.1. Обогаляване на спектъра от социални услуги

Група проекти 2.1.1. Изграждане/адаптиране на нова социална инфраструктура за предоставяне на интегрирани социално – здравни услуги за възрастни хора

Проект BG05M9OP001-2.061-0002-C03 Разкриване на Дневен център за подкрепа на лица с увреждания и техните семейства, вкл. с тежки множествени увреждания, ОПРЧР (01.03.2021 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново - ремонтиране и адаптиране помещения в сграда общинска собственост ул. „Цветарска“ 14, гр. Велико Търново, закупуване на лифтер, специализирани електрически легла и кушетка, транспортно средство – бус.

Осигурена е устойчивост на проектните дейности чрез създаване на социална услуга „Дневен център за пълнолетни лица с тежки множествени увреждания“, с брой потребители

30, гр. Велико Търново, ул. „Цветарска“ № 14, ет. 1, считано 01.07.2023 год., със средства за издръжка на социалната услуга от държавния бюджет чрез общинския бюджет, определяни ежегодно с Решение на Министерски съвет.

Проект BG05M9OP001-2.004-0046-C06 Общностен център за деца и родители „ЦАРЕВГРАД“, ОПРЧР, (01.08.2016 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Успешно са приключили проектните дейности. Осигурена е устойчивост на проектните дейности, чрез създаване на социална услуга „Общностен център за деца и семейства“, с брой потребители 78, гр. Велико Търново, бул. „България“ № 24, считано 01.07.2023 год., със средства за издръжка на социалната услуга от държавния бюджет, чрез общинският бюджет, определяни ежегодно с Решение на Министерски съвет.

Проект BG05M9OP001-2.090-0019-C01 „Центрове за дългосрочна грижа - новите социални услуги в Община Велико Търново“, ОПРЧР (01.08.2022 - 30.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Проектът осигурява подкрепа на целевите групи чрез разкриване на 4 бр. социални услуги от резидентен тип - Център за грижа за лица с умствена изостаналост и 1 бр. Център за грижа за възрастни хора в невъзможност за самообслужване. Четирите центъра са разкрити в новопостроени едноетажни сгради, а единият в ремонтирана двуетажна сграда по Проект по ОПРР, с капацитет от по 15 места всеки.

Проект BG05M9OP001-2.062-0004-C02 „Разкриване на Център за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и с интелектуални затруднения“, ОПРЧР 214-2020 (22.12.2020 - 22.06.2023), Бенефициент Община Велико Търново - основен ремонт сграда, закупуване на компютри, закупуване на кушетка и лифтер, лек автомобил

Осигурена е устойчивост на проектните дейности, чрез създаване на социална услуга „Център за социална рехабилитация и интеграция“ за лица с психични разстройства и интелектуални затруднения, с брой потребители 40, село Церова кория, считано 01.12.2023 год., със средства за издръжка на социалната услуга от държавния бюджет чрез общинския бюджет, определяни ежегодно с Решение на Министерски съвет.

Разкриване на социалната услуга „Асистентската подкрепа“-

Съгласно Решение на Великотърновски общински съвет № 451/28.01.2021г., и в изпълнение на Заповед № РД01-2522/31.12.2020 г., на Изпълнителния директор на Агенция за социално подпомагане, считано от 01.01.2021 година на територията на Община Велико Търново е създадена и функционира социалната услуга „Асистентска подкрепа“ с адрес: гр. Велико Търново, ул. „Филип Тотю“ № 18, с капацитет 208 потребители.

Към 31.12.2023 година, потребители на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ са общо 214 лица от град Велико Търново и от 18 населени места в Община Велико Търново, на които се предоставят почасови социални услуги в домашна среда от 66 социални асистенти, от които 11 на 4 часов работен ден. За управление и администриране на социалната услуга са назначени 6 лица, в т.ч. 1 лице на длъжност „Управител“ на 4 часов работен ден, 3 лица на длъжност „Социален работник“ на 8 часов работен ден и 2 лица на длъжност „Служител човешки ресурси“ на 4 часов работен ден. Чрез предоставяне на асистентска подкрепа са подпомогнати в домашна среда 270 потребители. От стартиране на социалната услуга до края на 2023 година, 577 лица са заявили желанието да ползват асистентска подкрепа, от тях 97 са през 2023 г.

Към края на м. декември 2023 година в Списък с чакащи за ползване на социалната услуга „Асистентска подкрепа“ са включени 83 лица.

През 2023 година е разработена и утвърдена цялостната документация, необходима за функционирането на социалната услуга „Асистентска подкрепа“.

Проект „Закупуване на лекотоварен автомобил за разнос на храна за нуждите на Домашен социален патронаж – Велико Търново“, финансиран от Целева програма „Патронажна мобилност за доставка на топъл обяд“ по Фонд „Социална закрила“ към МТСП

В изпълнение на Договор за съвместна дейност, сключен между Община Велико Търново и Фонд „Социална закрила“ към МТСП, през месец май 2023 година Община Велико Търново закупи нов лекотоварен автомобил за разнос на храна за нуждите на Домашен социален патронаж.

Социалният патронаж доставя храна на повече от 650 потребители от 19 населени места на територията на общината. Оптимизира се работния процес за персонала, пряко ангажиран с доставянето на храна, което допринесе за повишаване качеството на услугите, предоставяни от Домашен социален патронаж.

Група проекти 2.1.2. Разширяване на създадената мрежа от социални услуги на територията на Община Велико Търново

Разширяване дейността на Домашен социален патронаж гр. Велико Търново, база Дебелец, осигуряване на ново оборудване и обзавеждане базата на Кухнята майка -

През 2023 година, продължи дейността на Домашен социален патронаж като комплекс от социални услуги, предоставяни в домашна среда. Услугите, предоставяни от Домашен социален патронаж са местна дейност, финансирана със средства от общинския бюджет.

През 2023 година, от услугата „Доставяне на храна в дома“ са се възползвали общо 668 лица потребители на Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец и Домашен социален патронаж – Велико Търново, филиал с. Ново село от 19 населени места на територията на общината: гр. Велико Търново, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Ресен с. Велчево, с. Леденик, с. Присово, с. Пчелище, с. Церова Кория, с. Шемшево, с. Миндя, с. Балван, с. Ново село, с. Пушево, с. Момин сбор, с. Беляковец, с. Никюп, с. Русаля и с. Къпиново.

В допълнение, кухненският блок на Домашен социален патронаж – Велико Търново, база гр. Дебелец, обезпечава нуждите от приготвена храна за 240 лица – потребители на следните социални услуги на територията на Община Велико Търново по Проект „Топъл обяд в Община Велико Търново“ по Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027 финансирана от Европейския съюз, чрез Европейския социален фонд плюс (200 лица); Дневен център за деца и младежи с увреждания „Дъга“, гр. Велико Търново (20 лица) и Комплекс от социални услуги за деца „Вълшебство“ - „Дневен център за подкрепа на деца с тежки множествени увреждания и техните семейства“ (20 деца).

Проект BG05SFPR003-1.001-0127-C01 Топъл обяд в Община Велико Търново, Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 (29.12.2022 - 01.01.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Считано от 01.01.2023 година, Община Велико Търново стартира реализацията на проект „Топъл обяд в Община Велико Търново“ по Процедура BG05SFPR003-1.001 „Топъл обяд“, Програма за храни и основно материално подпомагане 2021-2027, финансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд плюс. Стойността на БФП по проекта е 505 612.80 лв. Срокът за изпълнение на проектните дейности е 33 месеца – до 30.09.2025 г.

Проектът е насочен към осигуряване на здравословна, разнообразна и питателна топла храна за обяд на хора, които не са в състояние сами или с помощта на свои близки да си осигуряват такава.

Капацитетът на услугите по проекта е 200 места. Подадени са общо 335 Заявления-декларации от кандидати за потребители на услуги по проекта.

Общо 236 лица от 12 населени места на територията на общината са ползвали услуги по проекта, както следва: гр. Велико Търново – 186 лица; гр. Дебелец – 19 лица; с. Ресен – 6 лица; с. Леденик – 4 лица; гр. Килифарево – 8 лица; с. Присово – 2 лица; с. Церова кория – 2 лица; с. Шемшево – 4 лица; с. Беляковец – 1 лице; с. Самоводене – 1 лице ; с. Арбанаси – 1 лице; с. Миндя – 2 лица.

Към 31.12.2023 година, в списъка с чакащи има 31 одобрени кандидат-потребители.

Проект BG05SFPR002-2.001-0004-C01 „Грижа в дома в Община Велико Търново“ (07.11.2022 - 07.05.2024), финансиран от ПРЧР 2021 - 2027

Община Велико Търново изпълнява на дейностите по проект „Грижа в дома в Община Велико Търново“ до срока по договора - 07.11.2023 година.

Проектът цели осигуряване на подкрепа в домашна среда за 330 възрастни хора в невъзможност за самообслужване и хора с увреждания, като по този начин се защитава обществения интерес и се отговаря на нуждите на населението.

През октомври 2023 година, е извършена промяна в условията по процедурата, чрез която се предоставя възможност на общините за удължаване срока на изпълнение на договорите с период от два пъти по 3 месеца. В тази връзка, Община Велико Търново подписа Допълнително споразумение към Договор за отпускане на безвъзмездна финансова помощ за удължаване на срока на проектните дейности до 07.02.2024 г. Със Заповед № 22-2328/08.12.2023 г. на Кмета на Община Велико Търново е възложено предоставянето на грижа в дома, като Услуга от общ икономически интерес на Дирекция „Социални дейности и здравеопазване“ със срок до 07.02.2024 година.

През 2023 година са назначени 123 лица, на длъжностите, както следва: „Социален работник“ – 2 лица; „Координатор, грижи за възрастни хора в общността“ – 3 лица; „Психолог“ – 1 лице на 8 часов работен ден; „Медицинска сестра“ – 5 лица; „Шофьор“ – 2 лица; „Домашен санитар“ – 110 лица.

През 2023 година са предоставяни интегрирани здравно-социални услуги и психологическо консултиране на 402 лица от целевата група в 20 населени места на територията на Община Велико Търново, както следва: гр. Велико Търново, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Самоводене, с. Първци, с. Балван, с. Плаково, с. Вонеща вода, с. Присово, с. Церова кория, с. Миндя, с. Леденик, с. Ново село, с. Русаля, с. Хотница, с. Емен, с. Никюп, с. Арбанаси, с. Шереметя и с. Пушево.

Механизъм Лична помощ -

Ефективно управление на социалните услуги в т.ч. подкрепа на хора с увреждания, чрез националния механизъм Лична помощ;

В изпълнение на Закона за личната помощ и Наредба № РД-07-7 от 28.06.2019 г. за включване в механизма лична помощ, през 2023 г. Община Велико Търново в качеството си на доставчик продължи да организира и ръководи дейността по предоставянето на лична помощ.

Ползватели на лична помощ по реда на Закона за личната помощ са хората с трайни увреждания с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ и децата с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност без определена чужда помощ.

В изпълнение на дейностите по предоставяне и ползване на лична помощ, през 2023 година са подадени и приети 155 броя Заявления-декларации за включване в механизма лична помощ от кандидати за ползватели и 148 броя Заявления-декларации от кандидати за асистенти по реда на Закона за личната помощ. Сключени са 209 броя тристранни споразумения за предоставяне и ползване на лична помощ и 214 броя трудови договори. 431 асистента са предоставяли лична помощ на общо 405 ползвателя, като от тях 80 са деца с увреждания. За реализиране на механизма лична помощ, към 31.12.2023 г. Агенция за социално подпомагане е предоставила средства на Община Велико Търново в размер на 3 876 789,99 лв.

„Приеми ме 2015“

В изпълнение на проект „Приеми ме 2015“ е въведен областния модел на социалната услуга „Приемна грижа“. Считано от 01.11.2016 година е назначен Областен екип по приемна грижа, разпределени в три изнесени работни места: в гр. Велико Търново, гр. Павликени и гр. Полски Тръмбеш, които обслужват населените места в област Велико Търново.

В област Велико Търново към края на 2023 година са утвърдени 86 приемни семейства, в т. ч. 10 семейства за Община Велико Търново, 10 - в община Горна Оряховица, 10 – в община Елена, 31 – в община Павликени, 14 – в община Полски Тръмбеш, 3 – в община Свищов и 8 в община Стражица. През 2023 г. са утвърдени 3 нови приемни семейства. Семействата, в които няма настанени деца са 16, в т. ч. 1 за Община Велико Търново.

През 2023 година децата, пребивавали в приемни семейства в областта, са 129. Към края на 2023 година по проекта са настанени 92 деца, от които 17 деца са с увреждания, в 70 приемни семейства. 9 са настанените деца в 8 приемни семейства за Община Велико Търново.

От началото на 2023 година са изведени 38 деца, от които 11 в Община Велико Търново (4 са осиновени в страната, 3 са реинтегрирани в биологичните им семейства, 3 са преместени в ЦНСТ, а едно е навършило пълнолетие). 12 от децата, напуснали приемните семейства, са реинтегрирани в биологичното си семейство, 18 от децата са осиновени в страната, 1 е осиновено в чужбина, 4 са настанени в социална услуга в общността и 3 деца са навършили пълнолетие.

Със сключеното Споразумение № ФС01- 0449/18.12.2023 г. за партньорство между Агенция за социално подпомагане и Община Велико Търново проектните дейности се удължават до 31.12.2024 година.

Проект BG05SFPR002-2.002-0097-C01 Укрепване на общинския капацитет в Община Велико Търново, по Процедура BG05SFPR002-2.002 , финансирана от Европейски социален фонд плюс, чрез Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027.

Стойността на отпусната БФП е в размер на 512 045.00 лв. Изпълнението на проектните дейности е за периода от 01.03.2023 до 01.03.2025 година.

Проектът е насочен към осигуряване възможност за плавно и безпроблемно въвеждане на реформите в областта на социалните услуги и личната помощ и ускоряване на предоставянето на по - ефективна, ефикасна и качествена грижа на лица от най - уязвимите групи от населението, както и подкрепа на общината в изпълнението на правомощията ѝ по Закона за социалните услуги, Закона за хората с увреждания и Закона за личната помощ.

За създаване на фронт-офис и обособяване на нови работни места, в сградата на Община Велико Търново, в стая 221 са извършени строително-ремонтни дейности за адаптиране на помещението. Закупено и доставено е необходимото обзавеждане и оборудване. Разработена е „Процедура за подбор на служители по Проект „Укрепване на общинския капацитет в Община Велико Търново“. Назначени са общо 6 лица - 5 служители на длъжност „Младши експерт“, 1 лице на длъжност „Шофьор“.

Продължаване на дейността на Клубовете на пенсионера и инвалида на територията на Община Велико Търново;

На територията на Община Велико Търново функционират 34 Клубове на пенсионера и инвалида, с разкрити 36 работни места за длъжността „уредник“, с финансиране осигурено от общинския бюджет. Клубовете целогодишно реализират редица съвместни инициативи с читалища и Центрове за работа с деца и младежи за отбелязване на празници и пресъздаване на обичаи свързани с тях. Във всички Клубове на пенсионера и инвалида продължава традицията да се отбелязват лични, национални и местни празници, да се провеждат литературни четения и беседи, да се организират екскурзии и походи до близки местности.

Мярка 2.2. Повишаване здравната грижа

Група проекти 2.2.1. Подобряване качеството на здравната инфраструктура

Извършване на външни и Вътрешни ремонтни дейности в Детските ясли, обновяване на оборудване и обзавеждане на здравните кабинети в детските заведения и училищата в Община Велико Търново -

През 2023 година в детските ясли и здравните кабинети в детски градини и училища на територията на Община Велико Търново са извършени капиталови разходи в т.ч.: за СМР 83 582.00 лв. и за активи на обща стойност 73 626.00 лв. Извършени са строително-ремонтни дейности на покривното пространство на основната сграда на детска ясла „Щастливо детство“, гр. Велико Търново; поставени са фотоволтаични соларни панели. Извършено е преустройство на съществуващото помещение на здравен кабинет в ДГ „Мечо пух“ с. Беляковец.

Център за обучение и превенция на зависимости -

През 2023 година са одобрени средства за финансиране дейността на 2 бр. „Здравен медиатор“ за посредничество в процеса на осигуряване достъп до здравни и социални услуги на представители на уязвими групи.

Здравните медиатори са провели 2 198 броя консултации по здравно-социални въпроси, вкл. във връзка с превенция на разпространение на остри респираторни заболявания, хронични неинфекциозни болести, заразни заболявания, оказвали са съдействие на общопрактикуващите лекари и Регионална здравна инспекция при провеждане на планови имунизации и профилактични прегледи, попълване на документация, съпровождане до здравни институции, информиране и консултиране на лица, пристигнали от чужбина, посещаване на лица, пристигнали от чужбина за спазване на карантината, съдействие за заверка на здравна документация, закупуване на лекарства на лица в рискови групи, дейности по промоция на здравето – здравно-информационни кампании, дейности по решаване на комплексни казуси.

Насърчаване на раждаемостта вкл. чрез подпомагане на семейства и двойки, живеещи на семейни начала с репродуктивни проблеми -

С Решение № 1305/27.04.2023 г. на Великотърновски общински съвет, за Общинска програма за асистирана репродукция – 2023, са одобрени средства в размер на 70 000 лв., в това число и преходния остатък за предходните две години 2021 г. и 2022 г. През 2023 година финансово подпомогнати са 22 двойки и семейства с репродуктивни проблеми, жители на Община Велико Търново. Кандидатите, подкрепени от общинската програма са във възрастта между 27 и 48 години. За изминалите 12 години са подкрепени и подпомогнати финансово над 220 семейства и двойки с репродуктивни проблеми, някои от тях повече от един път. Първото бебе по програмата е родено през 2012-та година, а през 2023 г. се ражда 73-тото бебе. През дванадесетгодишното реализиране на Общинска програма за асистирана репродукция са родени 73 бебета, от тях 12 двойки са близнаци. Родените момчета са 37, а родените момичета - 36.

Проект BG16RFOP001-9.001-0002 „Укрепване на капацитета на болничната мрежа за реакция при кризи“, финансиран по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз, чрез Европейския фонд за регионално развитие. Бенефициент Министерство на здравеопазването, партньор Община Велико Търново

През 2023 година приключи изпълнението на проекта, чиято цел е да осигури подкрепа на здравната система за ефективна реакция при възникнали кризисни ситуации, чрез инвестиции в продукти и услуги, с цел осигуряването на достъп до качествено лечение и повишаване на качеството на медицинската помощ. Ще бъдат осигурени условия за поддържане на готовност в лечебните заведения за болнична помощ за посрещане на нови заплахи от пандемично или епидемично разпространение на инфекциозни заболявания, в т.ч. и COVID-19. За Община Велико Търново е извършена доставка на оборудване – дизелов генератор - за нуждите на МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов„ АД, гр. Велико Търново“ и „Реконструкция на СБАЛПФЗ „Д-р Трейман“ ЕООД, град Велико Търново“.

Група проекти 2.2.2. Реализиране на проекти/ програми за превенция на здравето в Община Велико Търново

Програми за превенция на здравето

Реализиране на субституираща метадонова терапия и провеждане на дневни психорехабилитационни програми в „Център за психично здраве - Велико Търново“ ЕООД;

През 2023 година продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на „Център за психично здраве – Велико Търново“ ЕООД: неврози и психотерапия, наркологичен, сексологичен, геронтопсихологичен.

Прилагат се и следните програми: Програма за справяне с кризи, Програма за лечение на пациенти с личностови разстройства, Програма за съдебно-психиатрична експертна дейност в ЦПЗ, Програма за поддържащо лечение при шизофрения, Програма при невротични състояния, свързани със стрес и соматоформни разстройства на личността, Терапевтична програма за пациенти на задължително и принудително лечение, хоспитализирани в ЦПЗ, Програма за водене на случай, Програма за обучение в социални умения, Програма за социална защита, Програма за семейно консултиране, Програма за противорецидивно лечение при афективни разстройства, Програма за медицински и психосоциални грижи при органични състояния, Модул за надомни грижи, Програма за домашен патронаж, Програма за психо-социална рехабилитация на зависимости, Програма за „Дневни грижи“, Програма „Социален клуб на болните“.

В „Център за психично здраве – Велико Търново“ ЕООД е реализирана „Програма за лечение с опиевни агонисти и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди“, с разрешение № РД-23-12/06.07.2023 г. Програмата обхваща 40 места, от тях 5 се предоставят с предимство за бременни, майки с малки деца, социално слаби, пациенти инфектирани с HIV, тежки кръвнопреносими инфекции и пациенти с остра нужда от метадоново лечение поради тежко здравословно състояние.

В Центъра е реализирана и „Програма за психосоциална рехабилитация на лица със зависимости“. Програмата е насочена към изграждане на нови нагласи, ценности и умения за психосоциално функциониране на 20 лица, зависими от психоактивни вещества, преминали етапа на детоксификация и биомедицинска стабилизация в Отделението за лечение на зависимости със социална дисфункция и социално-трудова рехабилитация към „ЦПЗ Велико Търново“ ЕООД.

Реализиране на Общинска програма „Здрави деца в здрави семейства“

Осъществени са редица програмни инициативи за превенция на тютюнопушенето, употребата на алкохол и наркотичните вещества; популяризирането на ползата от движението, здравословното хранене и опазването на околната среда; профилактиката на заболяванията, свързани с наднорменото тегло и затлъстяването, по-важните от които са следните:

Повишаване на физическата активност на деца, ученици и възрастно население

Кампании за подобряване и укрепване на физическата активност на населението в Община Велико Търново „Движи се и победи“ (пролет и есен), включващи преминаване на 6 туристически маршрута в околностите на Велико Търново.

Кампанията се организира за 21-ва година съвместно от Община Велико Търново, РЗИ - Велико Търново, Туристическо дружество „Трапезица 1902“ и Младежки дом - Велико Търново. В организираните през годините кампании са участвали общо 20 002 души, в това число и 463 семейства.

Инициативи за превенция на рискови за здравето фактори (тютюнопушене, употреба на алкохол, нездравословно хранене, наднормено тегло и затлъстяване, повишено кръвно налягане и други) и опазване на околната среда

С цел повишаване на нивото на информираност, обучение и включване на младите хора от Община Велико Търново в дейности по програмата са осъществени:

- Кампании за превенция на тютюнопушенето

- Кампании за превенция на хроничните незаразни болести (сърдечно-съдови, белодробни, онкологични, диабет, затлъстяване и други)
- Кампания, посветена на Световната седмица на кърменето (1 – 7 август)
- Кампания за превенция на употребата на алкохол
- Международен ден на редките болести – 28 февруари
- Световен ден за борба с туберкулозата – 24 март
- Световен ден за борба с хипертонията - 17 май
- Световен ден на сърцето - 29 септември
- Кампания за повишаване на здравната информираност, относно превенцията и ранната профилактика на сърдечно-съдовите заболявания с лекари от „Специализирана болница за активно лечение по кардиология - Велико Търново“ ЕАД
- Национална информационна среща на експерти от 28-те РЗИ за повишаване капацитета в областта на здравословното хранене и физическата активност.
- Европейски ден на донорството – 14 октомври
- Международен ден за борба с глада – 16 октомври
- Световен ден за борба с инсулта – 29 октомври

Реализиране на Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве

С Решение № 672/26.08.2021 г. на Великотърновски Общински съвет е приета Програма на Община Велико Търново за подобряване на психичното здраве 2021 – 2026 г.

През 2023 година продължава успешната реализация на дневните програми в специализираните кабинети на „Център за психично здраве – Велико Търново“ ЕООД и Програма за лечение с опиоиди и агонист-антагонисти на лица зависими към опиоиди. За 2023 година през Програмата са преминали 19 пациента. Включени са нови 5 пациента, напусналите Програмата са 5.

Използва се и капацитета на Превантивен информационен център /ПИЦ/ по наркомании за превенция, профилактика на психичното здраве, лечение и ресоциализация. За 2023 година клиентите на Превантивен информационен център са получили психологическа подкрепа чрез провеждане на консултации на живо и онлайн, телефонни консултации с възрастни, деца и техните семейства.

Реализиране на Програмата за превенция на наркотични зависимости сред младите хора в Община Велико Търново

Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване усложненията като хипертония и диабет, поради затлъстяване сред учениците в Община Велико Търново“

Осъществени са консултативни прегледи, кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение на 46 деца и ученици от Община Велико Търново.

Реализиране на „Оздравителна програма за ограничаване на наднорменото тегло, затлъстяването, гръбначните изкривявания и неправилните стойки сред децата и учениците от Община Велико Търново“.

Програмата е насочена към ранно откриване на начални гръбначни промени от патологичен тип, сред децата от 1-4 клас в Община Велико Търново. В изпълнение на Оздравителната програма са извършени консултативни прегледи и лечебни процедури (кинезитерапия, кардиодихателна гимнастика, общофизически упражнения, апаратни процедури, пресотерапия, термотерапия, процедури с инфрачервени и видими лъчи, кварц, общозакалителни процедури и водолечение) на 104 деца и ученици от Община Велико Търново.

Ремонт на спортна инфраструктура

Вследствие на добрата съвместна работа от Българска федерация по лека атлетика е получено ново марково професионално оборудване /скочище за овчарски скок, 110 състезателни препятствия и 4 бр. препятствия за стипълчейз/ на стойност 159 499.78 лева. Така на практика СК „Ивайло“, който разполага с открита и закрита лекоатлетически писти и сектор за хвърляния, се превръща в едно от най-добрите места за развитие на лека атлетика в страната

Съвместно с БК „Етър- 49“ е подготвен и реализиран проект по Наредба №4 на Министерството на младежта и спорта за подмяна на подовата настилка на залата по баскетбол в СК „Ивайло“- юг. Инвестицията в съоръжението е на стойност 180 000 лева, като новата настилка е сертифицирана от ФИБА и отговаря на всички изисквания.

Със средства от бюджета на Община В. Търново са реновирани спортните площадки в кв. „Чолаковци“ и Зона „Б“ и на практика изградена нова на ул. „Г. Измирлиев“.

През октомври 2023 година започва изграждането на затревен футболен терен в района на бившата Ледена пързалка по договор между Община Велико Търново и БФС. В новото спортно съоръжение се инвестират 290 000 щ. д. по програма на ФИФА с цел значително подобряване условията за учебно- тренировъчен процес за децата от футболните школи на територията на Общината.

На основание чл. 11 а, ал. 1 и ал. 3 от Наредбата за реда на придобиване, управление и разпореждане с общинско имущество през 2023 година са сключени 119 договора за краткосрочно /почасово/, отдаване под наем на отделни спортни обекти, стопанисвани от

ОП „Спортни имоти и прояви“, които са донесли допълнителни приходи в бюджета на Община Велико Търново.

Подпомагане дейността на спортните клубове на територията на Община Велико Търново

С Решение №212 от 25.06.2020 година на Великотърновски общински съвет е приета „Наредба за финансово подпомагане на спортните клубове в Община Велико Търново“. Тя е адаптирана спрямо последните промени на Закона за физическото възпитание и спорта, както и с особеностите и състоянието на спорта в град Велико Търново. С приетата Наредба се определят условията, редът за законосъобразното и справедливо разпределение на финансовите средства отпуснати от Община Велико Търново за финансово подпомагане на спортните клубове. През 2023 година утвърдените финансови средства в размер на 180 000 лева са предоставени и усвоени като субсидия за целеви разходи от 33 броя спортни клубове.

През 2023 година ФК „Етър“ град Велико Търново продължава своето участие във Втора професионална лига. През настоящия футболен сезон 2023-2024 ФК „Етър“ се завърна отново в Първа професионална лига. През този период Община Велико Търново подкрепи финансово клуба със средства в размер на 400 000 лева.

Организиране и провеждане на Ученически игри, като част от националния спортен календар на МОН и ММС.

При стриктно спазване на утвърдените правила от МОН и ММС през 2023 година са проведени ученически игри в 8 вида спорт.

Подпомагане провеждането на спортни прояви в и между училищата на територията на Община Велико Търново

Община Велико Търново подпомогна осъществяването на стотици инициативи и спортни прояви извън ученическите игри. Осигури условия за спорт, спортни пособия с цел популяризиране на спорта сред учениците.

През 2023 година са получени средства за изплащане на минимални диференцирани размери на паричните средства за физическо възпитание и спорт в детските градини и училищата. Средствата са предназначени за осъществяване на учебно тренировъчна и/или спортно състезателна дейност.

4.3. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 3.

Таблица 4.3.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 3.

Приоритет/мярка/група проекти/проект

Стратегическа цел 2. „Съхраняване и многообразно съвременно представяне на културното и природно наследство за допринасяне формирането на убедителен местен културно - туристически продукт и регионален бранд“

Приоритет 3. Автентично наследство и бъдеще

Мярка 3.1. Съвременно експониране на културни – историческото наследство

Група проекти 3.1.1. Реставрация, консервация и социализация на недвижими културни ценности

Сграфито пана - реставрация

Мярка 3.2. Подкрепа и стимулиране развитието на творчески индустрии

Група проекти 3.2.1. Група проекти за адаптиране на публична инфраструктура за нови пространства за култура и изкуство

Група проекти 3.2.2. Инвестиции в културна инфраструктура, туристически атракции, рехабилитация и модернизация на средата

Проект BG16RFOP001-1.009-0007-C02 Разширение на „Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“, ОП „Региони в растеж“ 2014-2020г., (18.11.2020 - 18.05.2023)

Проектът е част от основните проекти за устойчиво и градско развитие по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020. През май 2023 година Община Велико Търново приключи изпълнението на договора за финансиране. Проектът е реализиран с комбинирано финансиране, с безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.,

Чрез инвестицията са създадени условия за развитието на конкурентноспособни културни атракции на територията на Община Велико Търново и стимулиране разнообразието на местните и регионални културни продукти. Мултимедиен посетителски център „Царевград Търнов“ се превърна в предпочитан културен обект за посещение чрез предложените съвременни аудиовизуални ефекти и обогатен интериор, стимулиращ интереса на различни целеви групи.

Проект BG16RFOP001-1.009-0006-C02 „Реконструкция и обновяване на Музей „Възраждане и Учредително събрание“, ОППР (18.11.2020 - 18.05.2023), Бенефициент Община Велико Търново

Проектът е част от основните проекти за устойчиво и градско развитие по ОП „Региони в растеж“ 2014-2020. През декември 2023 година Община Велико Търново приключи изпълнението на договора за финансиране. В обхвата на проекта бяха включени интегрирани мерки и дейности за реконструкция и внедряване на мерки за енергийна ефективност, с което да се постигне намаляване разходите и улесняване експлоатирането на сградата. Чрез инвестицията се осигурява сигурна и съвременна среда за излагане и популяризиране на културното - историческото наследство, намиращо се в музея от епохата на Възраждането.

Инфраструктура на читалищата

През 2023 година успешно приключва проект за ремонт на читалищна сграда общинска собственост - НЧ „Надежда 1869“ – възстановяване на сграда исторически паметник на културата, гр. В. Търново, ПМС №188/21.07.2022 г., писмо №ФО-43/01.08.2022 г. на Министерство на финансите. Основен ремонт читалищна библиотека с. Самоводене.

Група проекти 3.2.3. Дигитализация на културното наследство и музейните експонати

Извършен е ежегоден мониторинг на недвижимите културни ценности, на монументалните и военни паметници чрез обхождане и фото-документиране състоянието им като необходимо условие за тяхното поддържане, опазване и кандидатстване за финансиране по проекти.

Поддържа се специализиран архив КИН за НКЦ, изготвя се техническа и снимкова документация на военните паметници и паметниковите знаци, актуализират се данни за недвижимите културни ценности в общината.

Дигитализира се поетапно специализирания архив на КИН в общината /за 2023 година над 80 бр. досиета/; оказана е експертна помощ при изготвяне на частични ПУП-ЗРП за имоти културни ценности. Продължаване дигитализирането на части от архива на недвижимото културно наследство в общината.

Оказана експертна помощ при изготвяне на информация и данни за имоти културни ценности от териториите на Историческо селище-Велико Търново, за Историческо селище-Арбанаси и охранителната му зона и за други населени места.

Група проекти 3.2.4. Стимулиране развитието на местна предприемаческа екосистема в креативни и рекреативни индустрии

Участия в сдружения и събития

4.4. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 4.

Таблица 4.4.1. Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 4.

Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна

Приоритет 4. Инвестиции и растеж

Мярка 4.1. Подобряване качеството на образователния процес чрез инвестиции в образователна инфраструктура

Група проекти 4.1.1. Инвестиции за осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др. в детските градини

През 2023 година продължава възстановяването на сградата на детска градина „Пинокио“, с. Самоводене, УПИ-І, кв. 37, по ПМС 250 от 04.09.2020 г. и ПМС 207/29.06.2021 г. - частичен ремонт на покрива на детската градина, включващ демонтаж на компроментирана поцинкована ламарина, монтаж на нова топло- и хидроизолация.

Изграждане на ДГ в кв. „Картала“, гр. В. Търново -

По програма „Изграждане, пристрояване, надстройка и реконструкция на детски ясли, детски градини и училища“ на Министерството на образованието и науката е осигурено финансиране за проектиране и изграждане на нова детска градина с капацитет от 5 групи до 120 деца от 3 до 7-годишна възраст в един от новите и най-бързо развиващи се квартали на гр. Велико Търново - ж.к. „Картала“, което ще допринесе за решаване на проблема с недостига на места в целодневните детски градини на територията на Община Велико Търново и ще даде възможност на повече деца да получават предучилищното си образование в общински и държавни

образователни институции и в по-голяма близост до местоживеенето им. Общият размер на инвестиция е за над 2,9 млн. лева.

През 2023 година са извършени следните дейности:

- Изготвено и реализирано изменение на общия устройствен план /ОУПО/ на Община Велико Търново в обхвата на поземлен имот с идентификатор 10447.34.35.;
- Изготвен Подробен устройствен план /ПУП/ - План за регулация /ПР/ и план за застрояване/ПЗ/в обхвата на поземлен имот с идентификатор 10447.34.35, включващ неолходимите предпроектни проучвания и проектни разработки;
- Изготвен Инвестиционен проект във фаза Технически проект за Детска градина и ограда на имота определен за детска градина, по всички проектни части и съгласуван с експлоатационните дружества и организации;
- Изготвена ОСИП (оценка на съответствието на проекта) на Инвестиционния проект;
- Издадено Разрешение за строеж;
- Обявена обществена поръчка за избор на изпълнител.

Закупуване на оборудване за детските градини

В ДГ „Шарения замък“ изграден тематичен детски кът за игра.

В ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“, гр. В. Търново - съоръжения за детска площадка.

Национална Програма „Хубаво е в детската градина“

Програмата цели осигуряване на целенасочена подкрепа за прилагане на творчески и иновативни решения за работа на работещите учители, които търсят и постигат промяна за активно взаимодействие с участниците в образователния процес.

Проект „Да се учим да правим, да се учим да бъдем“

ДГ „Евгения Кисимова“, град Велико Търново реализира проект „Да се учим да правим, да се учим да бъдем“ във връзка с Националната кампания „ За чиста околна среда – 2023“ на тема „Обичам природата – и аз участвам“ на МОСВ и ПУДООС.

Група проекти 4.1.2. Инвестиции в осигуряване на енергийна ефективност, достъпна среда, здравни, професионални и STEM кабинети с прилежащо оборудване, физкултурни салони, зони за отдих и културни прояви и др.

Проект BG-RRP-1.007-0115-C01 Модернизация, внедряване на енергоспестяващи мерки и разширение на съществуваща учебна база на Основно училище „Бачо Киро“-

гр. Велико Търново, финансиран от Национален план за възстановяване и устойчивост, Компонент 1 „Образование и умения“

Проектът разглежда интервенция върху сградния фонд на ОУ „Бачо Киро“, избрано на база реална необходимост от основен ремонт, като са отчетени лошите конструктивни характеристики на корпусите на сградата, преминаване на едносменен режим на обучение, изграждане на достъпна среда, въвеждане на „зелени мерки“ чрез изграждане на ВЕИ инсталации. Проектът ще отговори и на разпоредбите на § 6, ал.1 на Наредба № 10/01.09.2016 г. на МОН, като предвидените мерки са в съответствие с изискванията на цитираната подзаконова нормативна уредба, а реализацията им ще даде резултат в покриване на идентифицираните потребности, свързани с развитието на образователната среда в училището.

СУ „Вела Благоева“, гр. Велико Търново - Ремонт на санитарните помещения в СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново, аудио-озвучителна техника по проект „Живей в кръговрата! Разреша проблема!“, № BG ENVIRONMENT - 3.00.1-006; брайлова машина; система за видеонаблюдение, преносим компютър

СУ „Емилиян Станев“, гр. Велико Търново - Изграждане на многофункционални спортни игрища - футбол/хандбал/баскетбол към СУ „Емилиян Станев“, гр. В. Търново.

Проект за спортна площадка - писта - СУ „Емилиян Станев“, град Велико Търново.

Проект за СТЕМ център - СУ „Емилиян Станев“, град Велико Търново.

СУ „Емилиян Станев“, гр. Велико Търново - инвестиции в оборудване: Компютърни конфигурации, Компютърни конфигурации и лаптопи, Мобилен телефон, Снегорин, Акордеон, Софтуер CorelDRAW, Програмен продукт.

СУ „Г. С. Раковски“, гр. Велико Търново – видеонаблюдение, закупено оборудване - компютърни конфигурации.

ОУ „Св. Патриарх Евтимий“ град Велико Търново - подмяна на настилка, разчертаване и оборудване на наличната площадка в южния двор на училището, финансиране от Програма за изграждане и основен ремонт на спортни площадки в държавните и общинските училища, Модул 2 „Основен ремонт на спортни площадки“. Ремонтна е спортна площадка 40/18 м, лекоатлетическа писта 53/4 м и спортни съоръжения за волейбол и баскетбол.

ОУ „П. Р. Славейков“ град Велико Търново – асфалтиране на съществуваща спортна площадка и подмяна на оградата и входните врати, финансиране от Програма за

изграждане и основен ремонт на спортни площадки в държавните и общинските училища, Модул 2 „Основен ремонт на спортни площадки“.

Проект „Внедряване на мерки за енергийна ефективност в ОУ „П.Р.Славейков“, град Велико Търново“, финансиран със средства от НДЕФ и съфинансиране от Община Велико Търново.

ОУ „Димитър Благоев“, град Велико Търново реализира проект „Зелена класна стая – инвестиция в бъдещето“. Екологична инициатива заложена в проекта насърчава на учениците от начален етап за екологично и приятелско отношение към света, в който учат и живеят. Резултатите от проекта са - Обособена е стая №405 в „Зелена класна стая“, оформяне и оборудването на еко-кът с всичко необходимо за засяване, размножаване и отглеждане на зелени растения, билки и подправки; с уреди за наблюдение и опити / на открито и закрито/ и др.

ОУ „Христо Ботев“, гр. В. Търново – закупена компютърна конфигурация.

ОУ „Христо Ботев“, село Ресен. Ремонт на пристройка, необходима за съхранение и опазване на отоплителното гориво.

ОУ „Христо Ботев“, село Ресен реализира проект „Обичам природата и аз участвам“ по ПУДООС. Създаден е екокът „Слънчева градинка“ и облагороден двора на училището.

ОУ „Неофит Рилски“, град Килифарево. Ремонт на стена, улуци и покривно пространство, и смяна на дограма.

Авариен ремонт подмяна на мозаечна настилка на подхода към централния вход с градинитогрес в ПМГ „Васил Друмев“.

СУ „Владимир Комаров“, гр. В. Търново, Закупено оборудване - снегорин; образователен стенд за професионално обучение + лицензи; хибридна система за електроснабдяване на учебна лаборатория.

СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново реализира проект „Ние от СУ „Владимир Комаров“ обичаме природата и участваме в нейното опознаване и опазване“. Благодарение на него училището вече разполага с: Компостер 380л. – 2 бр.; Компостер 1000л. – 1бр.; Комплект за микроскопия – 3 бр.; Набор анализ почва – 1 бр.; Набор анализ вода – 1 бр.; Дигитален рН тестер – 2 бр.; Монокулярен микроскоп 40 до 1000x – 10 бр. Ще се използват в учебния материал от предметите Човекът и природата, Биология и здравно образование и Химия и опазване на околната среда - „Жизнени процеси при едноклетъчни и многоклетъчни организми“, „Видово разнообразие в пет

царствената организация на живия свят“, „Методи и средства за опазване на околната среда“, „Рециклиране на отпадъци“, „Изследване на качеството на почвите“.

ПМГ „Васил Друмев“, гр. Велико Търново - Реконструкция на сграда на ПМГ „В. Друмев“ за осигуряване на едносменен режим на обучение. Проектът, на стойност 1 365 800 лв. включва изграждането на IT сектор, Спортен сектор и прилежащото им пространство. IT секторът е изцяло завършен, което позволява гимназията вече е на едносменен режим. Напълно готови са и съблекалните с прилежащи им бани и тоалетни към новия физкултурен салон.

ПМГ „Васил Друмев“ – закупено оборудване: Система за видеонаблюдение; Интерактивен дисплей; OPS Компютърен модул; VR комплект /Лаптоп+камера/; Интерактивен мулти-тъч дисплей Мултифункционално електронно табло; шкаф на колела за зареждане на компютри; Електронно табло.

През 2023 година е спечелен проект за енергийна ефективност на сградата на ПЕГ „Проф.д-р Асен Златаров“, град Велико Търново програма „Модернизация на образователната среда“ по Национален план за възстановяване и устойчивост, Компонент 1 „Образование и умения“.

ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“, гр. В. Търново. Извършени следните строително-ремонтни дейности: аварийен ремонт на струтена ограда, вследствие на лоши метеорологични условия в ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров; Закупено оборудване: Снегорин, мултимедийна бяла дъска за вграждане на дисплей, Проектор.

Вътрешен ремонт на класни стаи в ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“.

Спортно училище „Г. Живков“, гр. В. Търново - в процес на реализация е проект „Изграждане на спортно стрелбище в Спортно училище „Георги Живков“ град Велико Търново, финансиран от Програма на Министерството на младежта и спорта. Стрелбището ще се използва за спортна стрелба с пневматично оръжие и стрелба с лък.; оборудване за спортно стрелбище; Компютърна конфигурация

Център за подкрепа за личностно развитие - ОДК, гр. В. Търново - закупени компютри.

Национална програма „Информационни и комуникационни технологии /ИКТ/ в системата на предучилищното и училищното образование“

През 2023 година по програмата са реализирани дейности по подобряване качеството и възможностите за електронно обучение в системата на предучилищното и училищното образование, осигуряване на достъп до съвременни информационни и

комуникационни технологии, внедряване на образователни иновации и създаване на условия за устойчивото им развитие.

Получените средства са за реализация на следните дейности:

- Дейност 3 „Техническо обезпечаване на учебния процес за институциите от системата на училищното образование и внедряване на образователни иновации, свързани с учебния процес“ - предоставяне на оборудване за фронтално обучение (интерактивни дисплеи с компютърен модул и вградена Wi-Fi точка за достъп) и преносими компютри, за въвеждане на ИКТ за нуждите на училищното образование.
- Дейност 4 „Подкрепа на дейности по електронно администриране и управление на учебния процес“.
- Дейност 5 „Осигуряване на свързаност и средства за интернет на държавните и общинските училища и центрове за подкрепа на личностно развитие (ЦПЛР), както и средства за развитие и поддръжка на опорната мрежа.

Проект „Образование за утрешния ден“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ОП НОИР) 2014-2020 г.

С проекта се цели отварянето на образованието и образователните институции към дигиталните технологии чрез внедряването на нови решения за по-добро персонализирано обучение, което да позволи на учителите да предприемат мерки с по-точни и ефективни подходи към всеки отделен учещ и повишаване на мотивацията чрез насърчаване на самостоятелното обучение и самооценка, включително извън класната стая. Осем училища от Община Велико Търново са включени в проекта – ОУ „П. Р. Славейков“, град Велико Търново, ОУ „Св. Патриарх Евтимий“, град Велико Търново, ОУ „Д-р Петър Берон“, град Дебелец, ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“, град Велико Търново, СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново, СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново, СУ „Г. С. Раковски“, град Велико Търново, Спортно училище „Георги Живков“, град Велико Търново, както и ДГ „Вяра, Надежда и любов“, село Ресен.

Проект „Равен достъп до училищно образование“ (ОП НОИР) 2014-2020 г.

Проектът цели да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. В проекта са включени 19 училища – ОУ „Димитър Благоев“, ОУ „П. Р. Славейков“, ОУ „Св. Патриарх Евтимий“, ОУ „Бачо Киро“, ОУ „Христо Ботев“, ОУ „Васил Левски“, село Леденик, ОУ „Христо Смирненски“, село Самоводене, ОУ „Христо Ботев“, село Ресен, ОУ „П. Р. Славейков“ село Церова Кория“, ОУ „Христо Смирненски“, село Водолей, ОУ „Св. Иван Рилски“, село Балван, ОУ „Д-р Петър Берон“, град Дебелец, ОУ „Неофит Рилски“, град Килифарево, ПМГ „Васил

Друмев“, ПЕГ „Проф. д-р Асен Златаров“, СУ „Вела Благоева“, СУ „Емилиян Станев“, СУ „Владимир Комаров“, СУ „Г.С. Раковски“ и 1 детска градина – ДГ „Вяра, Надежда и любов“ село Ресен.

Активизиране дейността по програми за социално включване. Пълноценна интеграция на децата от различни етнически общности, с фокус върху граждани от ромски произход и създаване на условия за равен достъп до качествено образование -

Проект „Подкрепа за успех“ (ОП НОИР) 2014-2020 г.

Проектът е за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание по различни предмети. От Община Велико Търново в проекта са включени 15 училища - ОУ „П.Р. Славейков“, гр. Велико Търново; ОУ „Христо Ботев“, гр. Велико Търново; ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“, ПЕГ „Проф. Асен Златаров“; СУ „Вела Благоева“; СУ „Владимир Комаров“; СУ „Г. Раковски“, гр. В. Търново; ОУ „Васил Левски“, с. Леденик; ОУ „П. Р. Славейков“, с. Церова кория; ОУ „Св. Иван Рилски“, с. Балван; ОУ „Христо Смирненски“, с. Самоводене; ОУ „Христо Ботев“, с. Ресен; ОУ „Христо Смирненски“, с. Водолей; ОУ „Д- р П. Берон“, град Дебелец и ОУ „Неофит Рилски“, гр. Килифарево.

Проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“

Проектът е насочен към подпомогне ранното обхващане и образователното приобщаване на деца от уязвими групи в предучилищното образование, да се подкрепи достъпа им до качествено образование, да се укрепи социалното им приемане и сближаване за изграждането им като пълноценни граждани и за успешна професионална, социална и личностна реализация.

Проект „Подкрепа за приобщаващо образование“

Проектът е насочен към осигуряване на по-високо качество и по-добър достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби в системата на предучилищното и училищното образование чрез предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие. В проекта са включени 6 училища – ОУ „Димитър Благоев“, ОУ „Св. Патриарх Евтимий“, ОУ „Бачо Киро“, СУ „Емилиян Станев“, СУ „Вела Благоева“, СУ „Владимир Комаров“, както и 3 ДГ – ДГ „Иванка Ботева“, ДГ „Ален мак“ и ДГ „Св. Св. Кирил и Методий“.

Проект „Успех за теб“

По Програма „Образование“ – 2021-2027, съфинансирана от ЕС - проектът поставя акцент върху общата и допълнителна подкрепа за ученици в риск от отпадане, както и

върху обучението по български език и литература на ученици с цел успешното им представяне на националните външни оценявания, но и на държавните зрелостни изпити. Включени са 4 училища – СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново, СУ „Г. С. Раковски“, град Велико Търново, ОУ „Христо Смирненски“, село Водолей и ОУ „Св. Иван Рилски“, село Балван.

Национална програма „Иновации в действие“

През 2023 г. програмата е насочена към подкрепа на училища и на учители, реализиращи иновативни дейности чрез създаването на иновативна учебна среда в класната стая, иновативни методи на преподаване, както и към училища с иновативни практики и такива с потенциал за развитие на иновации в областта на финансовата грамотност, екологията и зелената енергия, интегрираното знание, личностното развитие на учениците, позитивното образование и др.

По Модул 1 „Мобилност за популяризиране и мултиплициране на добри иновации“ през 2023 година се извършва обмен на иновационни практики (мобилности) – споделяне на опит на място между училищата. Иновативните училища извършват двустранно сътрудничество за обмен на иновационни практики помежду си, като създават връзка чрез уеб базирана платформа и реализират взаимни посещения на място в другото училище.

Национална програма „Професионално образование и обучение“

Програмата е насочена към подкрепа за училищата с професионални паралелки за подобряване на материално-техническата база и осъществяване на практическо обучение въз основа на партньорство с бизнеса и разработване на учебна документация с включването на представители на работодателите и висшите училища. Въз основа на този принцип на партньорство се гарантира съответствието на предоставяното професионално образование и обучение с потребностите на пазара на труда.

Национална Програма „Подкрепа за личностно развитие на децата и учениците“

През 2023 година Център за подкрепа за личностно развитие – ОДК град Велико Търново работи по проект по Модул 1 „Подкрепа на децата и учениците за работата в ЦПЛР“ – центрове за развитие на интересите, способностите, компетентностите и изявата в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта и астрономически обсерватории и планетариуми.

Национална Програма „Заедно за всяко дете“

Програмата дава възможност да се организират дейности, в които се ангажират всички заинтересовани страни за привличането на родителите на децата и учениците в

предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина. Взаимодействието с децата, учениците и родителите за създаване на положително отношение към образованието се реализира чрез разработване и прилагане на конкретни дейности за съвместна работа.

Програмата обхваща следните модули:

- Модул 1 „Подпомагане на дейността на екипите за обхват“ – ОУ „Христо Ботев“ град Велико Търново.
- Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст“. Модулът е насочен към организиране на дейности и ангажирането на всички заинтересовани страни за привличането на родителите на децата и учениците в предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“, Модул 2 Площадки за обучение по безопасност на движението по пътищата“

Модулът ориентиран към възпитанието и обучението по безопасност на движението по пътищата (БДП). Формирането на защитни механизми при децата за съхраняване и безопасност при движение по пътищата е актуална тема в гражданското общество и важна задача на държавата, образователните институции и семейството - ДГ „Рада Войвода“, ДГ „Пролет“, ДГ „Шареният замък“, ОУ с. Ресен, СУ „Ем. Станев“, СУ „Вл.Комаров“.

Национална програма „Без свободен час“

Програмата е свързана с необходимостта от създаване на условия за непрекъснат образователен процес на децата и учениците в детските градини, в училищата и м центрове за специална образователна подкрепа при отсъствие на педагогически специалист и на условия за провеждането на обучение от разстояние в електронна среда.

Модул 1. „Без свободен час в училище “- създаване на условия за непропускане на учебно съдържание и на възможности за достатъчно учебно време за усвояването и осмислянето му чрез осигуряване на заместващи учители и други педагогически специалисти, водещи групите за терапевтични и рехабилитационни дейности (само за ЦСОП).

Модул 2. „Без свободен час в детската градина “- създаване на възможности за непрекъснат процес на организация на предучилищното образование чрез осигуряване на провеждането на планираните педагогически ситуации от заместващи учители през календарната година.

Модул 3. „Подкрепа на обучението от разстояние в електронна среда “– осигуряване на условия за провеждане на ОПЕС от педагогическите специалисти по време на епидемии, пандемии, енергийни кризи, извънредно положение или други случаи на преустановен присъствен образователен процес. ОУ „П. Р. Славейков“; ОУ „П. Евтимий“; ОУ „Христо Ботев“; ОУ „Д-р П.Берон“, гр. Дебелец; ОУ „Н.Рилски“, гр. Килифарево; ПМГ „Васил Друмев“; ПЕГ „Асен Златаров“; ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“; СУ „Ем. Станев“; СУ „Вела Благоева“; СУ „Вл. Комаров“; СУ „Г. С. Раковски“; Спортно училище „Г. Живков“.

Стимулиране на извънкласни форми на заетост

Национална Програма „Осигуряване на съвременна образователна среда“

Модул 1 „Съвременна среда за качествено обучение по хуманитарни науки, изкуства и спорт“

Дейността включва създаване и/или обновяване на учебни кабинети/класни стаи и стаи за занимания по интереси, в които учениците се обучават за придобиване на ключови компетентности в областта на хуманитарните науки, изкуствата и спорта; създаване и/или обновяване на кът за четене/училищни библиотеки; организиране и провеждане на инициативи за насърчаване на мисленето, въображението и творчеството като част от учебния процес.

През 2023 година по Модул 1 са работили в следните учебни институции: ОУ „Димитър Благоев“; ОУ „П. Р. Славейков“; ОУ „П. Евтимий“; ОУ с. Ресен ОУ гр. Килифарево; ПМГ „Васил Друмев“; ПЕГ „Асен Златаров“; ПХГ „Св. Св. Кирил и Методий“; СУ „Вл. Комаров“.

Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“

Модул „Осигуряване на обучение на талантиливи ученици за участие в ученическите олимпиади“

Осигуряването на допълнителни възможности за подготовка на талантиливи ученици от всички етапи и степени на училищното образование за участие в олимпиади е от изключително значение за по-високи постижения в националните олимпиади. През учебната 2022/2023 година в ученически олимпиади са взели участие 200 ученици под ръководството на 22 учители от следните учебни институции: ОУ „П. Р. Славейков“; СУ „Емилиян Станев“; ПМГ „Васил Друмев“; ПЕГ „Асен Златаров“.

НП „България – образователни маршрути“

Програмата подпомага създаването на условия за развитие на съвременното образование на XXI век чрез обучение, възпитание и социализация на всички ученици, по всяко време и навсякъде. Програмата се реализира в следните модули:

Модул 1 „Образователни маршрути“ - създаване на условия за надграждане на знанията и уменията на учениците, както и възможности за социализация и общуване на учениците и педагогическите специалисти извън училищната и семейната среда с цел получаване на трайно интегрирано знание и меки умения, които подобряват личностното развитие.

Модул 2 „Културните и научните институции като образователна среда“ – изграждане на трайни навици за формиране на умения за учене през целия живот, практическо осмисляне на наученото и мотивиране за прилагане на изследователски подходи.

През 2023 година по програмата са работили в следните учебни институции: ОУ „Димитър Благоев“, ОУ „П. Евтимий“, СУ „Г. С. Раковски“

НП „Заедно в изкуствата и спорта“

Заниманията с изкуства и спорт развиват ключови компетентности, необходими не само в образователния процес, но и в социален аспект.

НП „Изучаване и съхраняване на традициите и историята на българската армия“

Програмата допринася за придобиване на нови компетентности в областта на гражданското образование и патриотичното възпитание на учениците, както и за провеждане на дейности, свързани със съхраняването на историческата памет за българската армия и за националните традиции и култура.

Програма „ЕРАЗЪМ +“

ОУ „Димитър Благоев“, град Велико Търново работи по Програма Еразъм +, Ключова дейност 1, сектор „Училищно образование“ по проект „Нашата дигитална мисия за следващото поколение“.

ОУ „Бачо Киро“, град Велико Търново работи по Проект „Знам, за да мога“, Проектът е насочен към повишаване квалификацията на педагогически специалисти за внедряване на STEM обучение в училището; повишаване квалификацията на педагогически специалисти за прилагане на иновативни стратегии на преподаване; повишаване квалификацията на педагогически специалисти за прилагане на формиращо оценяване в обучението; Обмяна на опит с други училища извън страната.

ОУ „П .Р. Славейков“, град Велико Търново работи по проект „Природата – наш дом“. Проектът е насочен към повишаване на информираността по отношение на глобалните екологични проблеми; развиване на здравно-екологичните компетентности на учениците; разгръщане на потенциала на учениците чрез провокиране на творческо мислене и партньорство в учебния процес; популяризиране на местната общност.

СУ „Вела Благоева“, град Велико Търново реализира проект „Сътрудничество, творчество и включване чрез меки умения“. Проектът е насочен към разширяване областите от знания и умения на начални, прогимназиални и гимназиални учители и прецизиране на стратегии, подходи и методи за развитие на техните умения у учениците, както и стимулиране на творческите им способности.

СУ „Владимир Комаров“, град Велико Търново работи по проект „SKILL.ED“, Фондация „Кроношпан“, Румъния - „Ние искаме и знаем как да запазим земята чиста“. Проектът е насочен към подкрепа професионалното образование и възможност на учениците да познават съвременните зелени технологии в производството на електрическа енергия.

ПМГ „Васил Друмев“, град Велико Търново продължава работа по „Техники за визуализация на мисленето като средство за повишаване на културните познания“, европейски проект за училищни партньорства по програма „Еразъм+“ и програма „Европейски корпус за солидарност“ на Европейския съюз

Група проекти 4.1.3. Създаване на условия за професионална подготовка на учениците и по-високо качество на образователния процес

BG05M2OP001-2.016-0003-C01 Модернизация на Национален военен университет „В. Левски“- гр. Велико Търново и Софийски университет „Св. Климент Охридски“- гр. София, в професионално направление 5.3 Компютърна и комуникационна техника, ОПНОИР (19.07.2021 - 31.12.2023), Бенефициент: Национален военен университет „Васил Левски“

BG05M9OP001-1.057-0271-C02 Подобряване адаптивността на работните места във Вимар ООД и Винтидж Рест ООД, чрез включване в обучения, финансиран от ОПРЧР (29.11.2019 - 06.02.2023), частен бенефициент

Община Велико Търново продължава реализирането на Национална програма „Активиране на неактивни лица“, компонент 1 „Работа с неактивни лица“, 1.2. Младежки медиатори.

2023 година се работи активно по Програма за обучение и заетост на продължително безработни лица – Компонент 2

Програма „Старт на кариерата“

Мярка 4.2. Дигитализация и развитие на НИРД в подкрепа на местната икономика

Група проекти 4.2.1. Засилване на капацитета за научни изследвания и иновации в подкрепа на местната икономика

BG05M2OP001-2.016-0019-C01. Иновативно образование в хуманитарни и социални науки чрез цифрова трансформация и модернизация на учебните програми във Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Югозападен университет „Неофит Рилски“ и Техническият университет в Габрово в партньорство с чуждестранни университети от Гърция, Полша и Румъния. (26.07.2021 - 31.12.2023), ОПНОИР 2014-2020. Бенефициент е Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“

BG16RFOP002-1.005-0141-C01 Мащабируема технология за мониторинг на enterprise/институционални мрежи, с вграден Изкуствен Интелект и Машинно Обучение, с цел ранно предупреждение и превенция на рискове, финансиран от ОПИК (20.07.2018 - 09.01.2023), бенефициент: ПРОГРАМИСТА ЕАД, партньор: ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“

BG05M2OP001-2.016-0005-C01 Модернизация на Югозападен университет „Неофит Рилски“–гр. Благоевград, Национален военен университет „Васил Левски“ - гр. Велико Търново и Софийски университет „Св. Климент Охридски“–гр. София, в професионални направления 5.3 Комуникационна и компютърна техника, 4.4 Науки за земята и 3.7 Администрация и управление, ОПНОИР. Бенефициент е Югозападен университет „Неофит Рилски“ с партньори Национален военен университет „Васил Левски“- В. Търново, СУ „Св. Климент Охридски“ и асоциираните партньори- Академия за сухопътни войски „Николае Балческу“ Сибиу, Университет „Спиру Харет“ Букурещ и Технически университет по строително инженерство-Букурещ.

Група проекти 4.2.2. Дигитализация на местната икономика чрез внедряване на технологии от ИНДУСТРИЯ 4.0

През 2023 година започва изпълнението на 19 проекта на частни бенефициенти на обща стойност 376 040 лв., финансирани от НПВУ, по Процедура BG-RRP-3.005 Решения в областта на информационните и комуникационни технологии и киберсигурността в малките и средните предприятия

През 2023 година започва изпълнението на 10 проекта на частни бенефициенти на обща стойност 4 718 343,98 лв., финансирани от НПВУ, по Процедура BG-RRP-3.004 Технологична модернизация

През 2023 година започва изпълнението на 5 проекта на частни бенефициенти на обща стойност 4 617 689,25 лв., финансирани по Процедура BG06RDNP001-4.012 Процедура чрез подбор на проектни предложения по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г.

В процес на изпълнение са проекти на частни бенефициенти, имащи принос към постигане на стратегическата цел и икономическия растеж.

4.5. Проекти за постигане изпълнението на Приоритет 5.

Таблица 4.5.1.Изпълнение на приоритети/ мерки по Приоритет 5.

Стратегическа цел 3. Икономически растеж, основан на чисто производство, местно предприемачество, външни инвестиции и активна

Приоритет 5. Интегрирано териториално развитие

5.1. Дигитализация, повишаване на административния капацитет и добро управление

5.1.1. Прилагане на мерки, свързани с ресурсната и планова обезпеченост в Община Велико Търново

Електронни услуги за гражданите и бизнеса

Проект BG16RFOP001-8.001-0028-C01 „Подкрепа на Община Велико Търново за изпълнение на Инвестиционната програма по Приоритетна ос 1 на ОП „Региони в растеж“ 2014-2020“, ОПРР2014-2020 на Община Велико Търново -

Проектът има за цел да повиши капацитета на Общината за изпълнение на ролята ѝ на бенефициент и на междинно звено за ефикасно и ефективно използване на възможностите за финансиране по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020 за постигане на интегриран подход при градското възстановяване и развитие на Велико Търново.

BG16RFOP001-8.006-0009-C02 В подкрепа на развитието на регион Велико Търново, финансиран от ОПРР2013-2020 на Община Велико Търново -

Проектното предложение е с фокус повишаване капацитета на общината Велико Търново за изпълнение на ролята ѝ на бенефициент, както и на Звено и Комитет за подбор на проектни идеи за ефикасна и ефективна реализация на териториалния подход по Приоритетна ос 1 на Програма "Развитие на регионите" 2021-2027 /ПРР2021-2027/ за постигане на интегрирано градско развитие на Велико Търново.

Основните дейности в подкрепа на подготовката на проекти, планирани за реализация в периода 2021-2027, както в технически аспект - осигуряване на специализирано оборудване за обезпечаване работата на структурите за подготовка и изпълнение на проекти, така и чрез разработването на оценки, анализи и проучвания, целящи да определят жизнеспособността, целесъобразността и рентабилността на бъдещите проекти за реализация по Програма „Развитие на регионите“ 2021-2027; участие в специализирани обучения, програми за обмен на опит в страната и чужбина по отношение на споделяне на добри практики в подготовката на качествени проекти за градско развитие чрез изпълнение на инструменти за интегрирани териториални инвестиции.

Мярка 5.2. Партньорства за реализиране на ИТИ

Създаване на Клъстер Велико Търново. Мярката е в процес на подготовка, обсъждане и консултации със заинтересованите страни. Сериозна пречка за изпълнението е нестабилната икономическа обстановка в страната.

Мярка 5.3. Постигане на устойчиво интегрирано регионално развитие и използване на местния потенциал

- Международен фолклорен фестивал Велико Търново - представени ансамбли от Индия, Грузия, Турция, Мароко, Китай, Колумбия, Хавай, танцовите състави „Янтра“ и „Росица“ от Будапеща, Унгария, както и изпълнителите от ПФК „Искра“ и ДЮФА „Търновче“ от Велико Търново.
- VIII Летен оперен фестивал „Сцена на вековете“ 2023 г.

От юли до началото на септември на АМР Царевец са представени впечатляващи заглавия на оперите от Бургас, Варна, Стара Загора, Русе и Пловдив, както и на Музикално-драматичен театър „Константин Кисимов“.

- Празник „Еньовден на Самоводската чаршия“

На Еньовден Самоводската чаршия във Велико Търново посрещна за юбилеен двадесети път жителите и гостите на Старата столица.

- Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“

През 2023 година се проведе дванадесетото издание на есенния празник „Нощ на Самоводската чаршия и фестивал на занаятите“.

- Коледен базар в парк „Марно поле“

От 1 декември 2023 до 1 януари 2024 година в парк „Марно поле“ се проведе традиционния Коледен базар. По време на базара са проведени редица благотворителни акции на Български червен кръст, Фондация „Искам бебе“, Интеракт, асоциация „Детско сърце“ и др.

Представяне на Велико Търново и региона на туристически изложения в страната и чужбина -

През 2023 г. Община Велико Търново чрез туристическата агенция „Царевград Търнов“ е представена на следните изложения:

- Международно туристическо изложение FITUR – Мадрид, Испания (17.01-22.01.2023 г.)
- „Ваканция и СПА Експо“ - София (15.02.- 17.02.2022 г.)
- Международно туристическо изложение TTR - Букурещ, Румъния (23.02 – 26.02.2023 г.)
- Международно туристическо изложение IFT –Белград, Сърбия (23.02 – 26.02.2023 г.)
- Международно туристическо изложение ITB – Берлин, Германия (07.03-09.03.2023 г.)
- Туристическо изложение "Уикенд Туризм"- Русе, България (11.05-13.05.2023 г.)
- Международно туристическо изложение TTR - Букурещ, Румъния (09.11 – 12.11.2023 г.)
- Международно туристическо изложение Philoxenia - Солун, Гърция (09.11 – 12.11.2023 г.)

Международни изложби :

- В централната сграда на Регионална библиотека „Петко Р. Славейков“ бе експонирана изложба "120 години от установяването на дипломатически отношения между България и САЩ" на Американското посолство;
- Съвместно с Националната художествена галерия и Посолство на Япония в България в Художествена галерия „Борис Денев“ е представена изложба „Японската гравюра укийо-е“;
- Изложбата „Гьоте. Шедьоври, вдъхновени от шедьоври“, включваща 89 оригинални творби на Салвадор Дали, Хенри Мур, Йожен Дьолакроа и Жан-Батист Мюре бе експонирана в Художествена галерия „Борис Денев“.
- Изложбени зали „Рафаел Михайлов“
- Колективна изложба на преподаватели от Нишки университет – Сърбия;
- Колективна изложба на полски автори с творби на полски автори „7+“;
- Осмо Международно Биенале на църковните изкуства – Велико Търново 2023", организирано от сдружение „Икона“ и катедра „Църковни изкуства“ в Православен богословски факултет на ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“ с представени 200 творби на 140 съвременни автори от България, Румъния, Гърция, Сърбия, Северна Македония.

Фестивали с международно участие – организирани и проведени 15 фестивала:

- XXVI Старопланински събор „Балкан фолк“ - с над 150 български групи и изпълнители от Малайзия и Молдова или общо 1400 участници от България и 61 от чужбина;
- XXV Международен фолклорен фестивал-Велико Търново 2022 - За 25-ти пореден път МФФ Велико Търново представи традиционните култура, музика, песни и танци и нематериалното културно наследство на Грузия, Индия, Китай, Колумбия, Конго, Мароко, Турция и Хавай, с участието на 250 участници от чужбина и наблюдаван от над 12 хиляди зрители.
- Международен конкурс за млади поп изпълнители „Сребърна Янтра“ - участие на 90 талантиливи изпълнители от 5 до 25 години от Италия, Малта, Молдова, Румъния, Украйна и България, За първи път е проведен Мастерклас на открито „Vocal fitness“ с лектор-демонстратор от Италия;
- Международен фестивал за класическа камерна музика Arbanassi Summer Music - Четири концерта класическата камерна музика представени в две от средновековните църкви в с. Арбанаси в изпълнение на международна формация музиканти от Белгия, Нидерландия, Хонконг, Франция и България.
- Международен средновековен фестивал Ежедневието на Средновековен Търновград: Селският цар. Възшествието“ - 160 възстановчици на исторически събития от България, Турция, Гърция, Румъния и Сърбия представиха бита, културата, занаятите и изкуствата, кулинарията, войнските умения и

въоръжението от на хората от 60-те и 70-те години на 13-и век и историята на средновековна България.

- VI Античен фестивал „Нике - играта и победата“ - В археологическия резерват Никополис ад Иструм реанактори от Румъния и България представиха епизоди от римо-дакийските и римо-готските войни и занаяти (монетосечене, бижутерия, грънчарство) и др.
- Международен конкурс за вокална и инструментална музика „Звукът на времето“ – над 800 участника в музикалното събитие с участие на изпълнители и от чужбина – Корея, Турция, Румъния, Германия, Молдова, Русия, Австрия.
- Международен куклено-театрален фестивал на открито „Лято, кукли и приятели 2023“ с участие на куклени театри от Италия, Турция, Норвегия и България. Представени са общо 28 спектакъла, 2 изложби, 1 авторска среща с драматург.
- XVI Международен фестивал на военните оркестри“ с участие на Фестивален военен духов оркестър – гр. Велико Търново и гр. Стара Загора, Гвардейски представителен духов оркестър – гр. София, Кралски военновъздушен оркестър на Кралство Белгия – гр. Брюксел и Представителен курсантски блок от НВУ „Васил Левски“ – гр. Велико Търново.
- Международен филмов фестивал „Карантината“ – провежда се за трета поредна година с прецизна селекция от 25 международни късометражни филма на разнообразна тематика, дело на автори от 15 държави, както и музикални изпълнения на живо. Във фестивалната програма бяха включени кинопродукции от Италия, Германия, Франция, Великобритания, Израел, САЩ, Белгия, Холандия, Канада, Испания, Австралия, Чили, Чехия, Словакия и България.
- Симпозиум „Изкуство-Природа“ 2023 – с.Габровци Международен симпозиум по лендарт с участие на международни артисти за обмен и обогатяване на местната арт сцена и приобщаването ѝ към съвременните световни културни тенденции. В събитието се включиха 9 автори от чужбина, Корея, Иран, Норвегия, Турция, Италия, Румъния и Белгия и 13 от България.
- Първи международен арт пленер „Вдъхновение на Ксилифор“ с участници от Университета по изкуствата в Букурещ Румъния и Университета в гр.Ниш, Сърбия и представители на Национална художествена академия и Факултет по изобразителни изкуства на ВТУ „Св.Св. Кирил и Методий“ в местността Ксилифор.
- Международна конференция „Приоритети в дигитализацията“ в рамките на международния проект „DigiPrior: Приоритети в дигитализацията на книги, документи, фотографии и съвременни подходи за популяризиране на дигитализираните материали“, който се осъществява по Програма „Еразъм +“

- Международен кино-литературен фестивал „Синелибри Велико Търново 2023“ с представяне на премиерни прожекции на нови европейски филми, показани на едни от най-престижните „А“-клас филмови фестивали в Берлин, Кан и Венеция. Провеждането на фестивала спомага за разширяване на межкултурните връзки, популяризиране на европейската култура у нас и на българската култура по света. През киното, фестивалът успява да интегрира и представи на публиката важни теми свързани както с изкуството и културата, така и с наболели социални въпроси и теми от дневния ред.
- Празник на източно азиатските култури с представени различни аспекти от трите азиатски култури - японска, китайска и корейска. Събитието е организирано от катедра „Класически и източни езици и култури“ към Филологическия факултет на ВТУ „Св. Св. Кирил и Методий“, институт „Конфуций“ с подкрепата на Община Велико Търново.

Концерти -

- Арт Лято - ХГ „Борис Денев“ - 7 концерта на чуждестранни изпълнители и групи: Адриано Триндаде квартет (Бразилия, Сърбия); ID Thumb Accent (Гърция); North Sea String Quartet (Нидерландия); Дамско трио ELLAS (Испания, Аржентина); LEONTAS (Великобритания); LIA HIDE TRIO (Гърция); Reaven (Франция)
- Концерт на индийска танцова група Об—Member Kathak Dance, организиран съвместно с Посолство на Индия и Община Велико Търново;
- „Фламенко трибют на Пат Матини“ - музикален проект на испански китарист от новата вълна Сантяго Лара и неговия квартет, със специален гост звездата на фламенко танца Мерседес Руиз;
- Светулка над реката - концерт с музика от Америка и България;
- Аудовизуален проект Innerscape на водещия румънски артист в сферата на видеомапинга Адриан Манолеску и музиканта-експериментатор Мирян Колев в Лапидариум на Археологически музей
- Концерт-спектакъл „Краят на есента“ – представяне на музикалното изкуство и поезията на съвременни австрийски творци.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕДЛОЖЕНИЯ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ НАБЛЮДЕНИЕТО НА ПИРО

2023 година е третата поред година, в която общинската администрация работи в режим на комплекс от кризи и дефицити – дефицити на доверие, на сигурност, на предвидимост. Въпреки трудностите и предизвикателствата, породени от политическата,

финансова и икономическа нестабилност, е реализиран напредък в изпълнението на плана. Финансирането на повечето проекти и дейности през отчетната година е от европейските фондове, Оперативните програми за предходния период 2014-2020 г., държавния и общинския бюджети.

Политиката за местно развитие на Община Велико Търново през периода 2021-2027г. е да продължи да се провежда в съответствие с националните и регионални цели и приоритети за развитието в България и с целите на кохезионната политика на ЕС за периода 2021-2027 г. и да допринесе в максимална степен към цел на политиката 5 „Европа по близо до гражданите чрез насърчване на устойчивото и интегрирано развитие на градските, селските и крайбрежните райони и на местните инициативи“. Това условие е залегнало в основата на разработения ПИРО със своя 7-годишен период на действие.

Препоръчва се настоящата структура на доклада да бъде продължена и в следващите години, за да може по-лесно да се проследява напредъка на ПИРО. В същото време единната структура сподпомага за по-качественото, лесно и пълно разработване на междинната и впоследствие окончателна оценка на ПИРО.

В резултат на проведения годишен преглед за напредъка в изпълнението на Плана за интегрирано за развитие на Община Велико Търново 2021-2027 г. и подобряване качеството, реалистичността и изпълнимостта на документа се извеждат следните препоръки:

- ⇒ Препоръчително е да се извърши актуализация на стратегическата част на ПИРО, в съответствие с разпоредбите на ЗРР и с цел включване на възможности за финансиране в съответствие с одобрени от Европейската комисия следните програми: Национален план за възстановяване и устойчивост на Република България; Програма за развитие на регионите 2021-2027г.; Програма за развитие на човешките ресурси 2021-2027г.; Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“; Програмите за трансгранично сътрудничество; Програма „Образование“ 2021-2027 г.; Програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г.; Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.; Програма „Научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация“ (ПНИИДИТ); Програма „Храни и основно материално подпомагане“ 2021-2027 г.
- ⇒ Да се актуализира Приложение 1А Индикативен списък на важни за общината проекти, при условията на Методически указания за разработване и прилагане на планове за интегрирано развитие на община (ПИРО) за периода 2021-2027 г. на Министерство на регионалното развитие и благоустройство (МРРБ): общината, съвместно с партньорите, да са преценили, че (1) даден проект е от особена важност за развитието на общината и следва да бъде реализиран приоритетно и (2) съответният проект да има известна степен на проектна готовност. Включените в списъка проекти следва да бъдат тясно обвързани с ключовите приоритети за развитие, а в програмата за реализация да бъде обоснован приносът им към тях.

Нови проекти могат да се включват при спазване на принципа на партньорство чрез съответните мерки от комуникационната стратегия.

- ↗ Да се инициират партньорски проекти със съседни общини и други заинтересовани страни. Необходимо е проектите, които се включват в една бъдеща актуализация на ПИРО да бъдат с ясно определени партньори и конкретни ангажименти по тяхната реализация, като фокусът на вниманието следва да бъде върху възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проектни идеи с участието на публичния сектор, насочени към подобряване на физическата среда и на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса.

Изведените препоръки нямат задължителен характер.